

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Analýza vývoje daňové reformy a její dopady v oblasti daně z příjmů fyzických osob

Analysis of the Fiscal Reform Development and its Impact on the Income Tax of
Natural Persons

Student: Bc. Eva Dančevská

Vedoucí diplomové práce: Ing. Yveta Pšenková, Ph.D.

Ostrava 2010

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně příloh 4, 5, 6, 7, 8 vypracovala samostatně a přílohy 1, 2, 3, 9 jsou převzaty z různých zdrojů, které jsou u jednotlivých příloh uvedeny a jsou mnou upraveny“.

V Ostravě, dne 30. 4. 2010

.....
Bc. Eva Dančevská

OBSAH

ÚVOD	1
1 DAŇOVÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE	3
1.1 Základní daňové pojmy	3
1.2 Struktura současné daňové soustavy ČR	8
1.3 Význam daní	8
2 AKTUÁLNÍ ÚPRAVA DPFO A ANALÝZA VÝVOJE ZMĚN	11
2.1 Poplatníci daně a jejich příjmy	11
2.1.1 Poplatníci daně	11
2.1.2 Příjmy plynoucí poplatníkům daně	11
2.2 Předmět daně z příjmů	13
2.2.1 Ustanovení ZDP vztahující se k předmětu daně z příjmů fyzických osob	13
2.2.2 Vývoj v úpravě ustanovení předmětu daně z příjmů	14
2.3 Příjmy osvobozené od daně	15
2.3.1 Ustanovení ZDP vztahující se k osvobození od daně z příjmů fyzických osob	15
2.3.2 Důvody pro osvobození	15
2.3.3 Vybrané příklady osvobozených příjmů	15
2.3.4 Vývoj v úpravě ustanovení příjmů osvobozených od daně	18
2.4 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky podle § 6 ZDP	18
2.4.1 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky	18
2.4.2 Příjmy, které nejsou předmětem daně a příjmy osvobozené	20
2.4.3 Vývoj v úpravě ustanovení osvobození příjmů ze závislé činnosti	22
2.5 Příjmy z nezávislé činnosti	23
2.5.1 Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 ZDP	23
2.5.2 Příjmy z kapitálového majetku podle § 8 ZDP	24
2.5.3 Příjmy z pronájmu podle § 9 ZDP	25
2.5.4 Ostatní příjmy podle § 10 ZDP	25
2.6 Daňové a nedaňové výdaje	27
2.6.1 Ustanovení ZDP vztahující se k výdajům	27
2.6.2 Vývoj v úpravě ustanovení týkajících se § 24 a § 25 ZDP	28
2.6.3 Výdaje stanovené paušální částkou	28

2.7 Základ daně	32
2.7.1 Ustanovení ZDP vztahující se k základu daně	32
2.7.2 Stanovení základu daně podle § 5 ZDP	32
2.7.3 Úpravy základu daně podle § 23 ZDP	33
2.7.4 Vývoj v úpravě ustanovení týkající se stanovení základu daně	33
2.8 Nezdanitelné částky základu daně (§15 ZDP) a odčitatelné položky od základu daně (§ 34 ZDP)	34
2.8.1 Nezdanitelné částky základu daně a jejich vývoj v úpravě ustanovení ZDP	34
2.8.2 Odčitatelné položky od základu daně a jejich vývoj v úpravě ustanovení ZDP	35
2.9 Daň	36
2.10 Slevy na dani a daňové zvýhodnění	37
2.10.1 Ustanovení ZDP vztahující se ke slevám na dani a daňovému zvýhodnění	37
2.10.2 Slevy na dani podle § 35 ZDP	37
2.10.3 Slevy na dani podle § 35ba ZDP	38
2.10.4 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě podle § 35c a § 35d ZDP a stanovení minimální mzdy pro nárok na daňový bonus	39
2.11 Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob	40
2.11.1 Ustanovení ZDP vztahující se k daňovému přiznání	40
2.11.2 Povinnost podat daňové přiznání	40
2.11.3 Schéma výpočtu daňové povinnosti	41
2.12 Zálohy na daň	42
2.13 Zdaňování příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků	44
2.13.1 Variantní postupy při zdaňování příjmů podle § 6 ZDP	44
2.13.2 Vývoj v úpravě ustanovení týkajících se zdaňování příjmů podle § 6 ZDP	50
2.14 Zaměstnanecké benefity	52
2.14.1 Související ustanovení ZDP pro posouzení zaměstnaneckých benefitů	52
2.14.2 Vývoj v úpravě ustanovení u vybraných druhů zaměstnaneckých benefitů	53
2.15 Zdanění osob samostatně výdělečně činných	55
2.15.1 Přehled základních ustanovení ZDP vztahující se ke zdanění OSVČ	55
2.15.2 Zdanění příjmů podle § 7 ZDP	55
2.15.3 Povinné pojistné OSVČ	56

2.15.4	Základní parametry pro výpočet povinných odvodů OSVČ a jejich vývoj v letech 2007-2010	57
3	PRAKTICKÁ APLIKACE	58
3.1	Srovnání vývoje odvodového zatížení zaměstnanců	58
3.2	Optimalizace vztahu zaměstnavatel – zaměstnanec v podmínkách let 2008-2010	62
3.3	Srovnání vývoje odvodového zatížení OSVČ	65
3.4	Srovnání vývoje v oblasti paušálních výdajů a jejich dopady na poplatníka	68
	ZÁVĚR	69
	SEZNAM LITERATURY	72
	SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ	73
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	74
	SEZNAM PŘÍLOH	75

ÚVOD

Oblast daní je, a pravděpodobně vždy bude, vysoce aktuálním a diskutovatelným tématem jak odborníků, tak i laiků. Daně jsou nejvýznamnějším zdrojem veřejných příjmů, ze kterých jsou následně kryty veřejné výdaje. Proto je důležité, aby byly vybrány včas, ve správné výši, bez daňových úniků, ale při respektování a korektnosti ve vztahu k poplatníkům a plátcům daní. Nejširšího okruhu lidí se pak dotýká daň z příjmů fyzických osob, jejíž problematika je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen ZDP) a zahrnuje i problematiku daní z příjmů právnických osob. Od jeho vzniku jsme již zaznamenali řadu novelizací, dílčích úprav, zrušení, doplnění nebo zpřesnění stávajících ustanovení, snáze či obtížněji aplikovatelných v praxi, a tak se stal nepřehledným a naprosto nevyhovujícím. Řešením měla být reforma veřejných financí a s ní spojena daňová reforma.

Novela zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, vycházející ze zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, tak přinesla od 1. 1. 2008 celou řadu změn v této oblasti. Pro rok 2009 se zásadní novelou stal zákon č. 2/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony. Ten je možné charakterizovat jako novelizaci právní úpravy daně z příjmů a pojistného na sociální zabezpečení. V průběhu roku 2009 jsou další novely ZDP zahrnuty v rámci tzv. „protikrizových zákonů“. V souvislosti s přípravou rozpočtu ČR na rok 2010 bylo přijato opatření na snížení deficitu veřejných rozpočtů, které se promítají i do zákona o daních z příjmů fyzických osob.

Z výše uvedeného je zřejmé, že zákon o daních z příjmů prošel mnoha novelizacemi a není vůbec jednoduché se v této změti orientovat. Proto cílem mé diplomové práce je přehledně a jednoduše nastítnit současný stav zákona, zmapovat vývoj jednotlivých ustanovení, analyzovat dopady jeho změn na fyzické osoby a navrhnout změny v oblasti zjednodušení zákona a řešení spravedlivějšího zdanění.

Diplomovou práci jsem rozdělila do tří základních částí, z nichž první poskytuje informace o daních, jejich třídění, charakteristiky, jaké plní funkce, v jaké struktuře existují v daňovém systému ČR, jaký mají význam, atd.

Druhá část je teoretická, zaměřena na současný stav zákona, a vývoj změn, jenž novelizace jednotlivých ustanovení v období let 2008 až 2010 přinesly. Najdeme zde i současnou problematiku zdanění fyzických osob a vývoj v úpravě příslušných

ustanovení. Třetí část je částí praktickou a je věnována analýze dopadů změn na poplatníky daně z příjmů fyzických osob v jednotlivých zdaňovacích obdobích a jejich srovnání.

Diplomová práce je zpracována podle právního stavu platného k 1. 1. 2010.

1 DAŇOVÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE

1.1 Základní daňové pojmy

Daň

Daň je povinná, zákonem uložená peněžní platba, která plyne do veřejného rozpočtu. Je nenávratná, neekvivalentní a zpravidla neúčelová.¹

- Daň je tedy povinným transferem finančních prostředků od soukromého k veřejnému sektoru. Vyznačuje se pěti základními charakteristikami.

Tab. 1.1: Základní charakteristiky daně

Zákonnost	Každá daň musí být stanovena zákonem, tzn. hmotně-právním procesem.
Nenávratnost	Daně zaplacené ve správné výši poplatníkům stát již nikdy nevrátí.
Neekvivalence	Poplatník nemá za úhradu daně od státu nárok na žádnou přímou protihodnotu.
Neúčelovost	Placená daň není určena k financování konkrétního veřejného projektu.
Pravidelnost	Zdanění se opakuje ve stejných časových intervalech nebo při stejných událostech.

Zdroj: VANČUROVÁ, Alena; LÁCHOVÁ, Lenka. Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva. 9. vyd. 1. VOX a. s., 3/2008. 320 s. ISBN 978-80-86324-72-2.

Daně je nutné odlišovat od ostatních příjmů veřejných rozpočtů - poplatků a půjček.

Poplatek

- je peněžním ekvivalentem za služby poskytované veřejným sektorem. Je dobrovolný a účelový, nepravidelný a nenávratný. Poplatkem je např. poplatek za povolení k podnikání.

Půjčka

- je úvěrovým příjmem veřejného rozpočtu. Je nepovinná, nepravidelná, návratná platba účelového či neúčelového charakteru, a to podle toho, zda ji vláda přijala k financování určitého projektu nebo s cílem vyrovnat deficit rozpočtu.

Funkce daní

Daně jsou nástrojem hospodářské politiky státu. Mohou plnit celou řadu funkcí. Charakteristika těch nejdůležitější je shrnuta v následující tabulce.

¹ Zdroj: VANČUROVÁ, Alena; LÁCHOVÁ, Lenka. Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva. 9. vyd. 1. VOX a. s., 3/2008. 320 s. ISBN 978-80-86324-72-2.

Tab. 1.2: Funkce daní

Funkce fiskální	Úkolem je zajišťování finančních prostředků do veřejných rozpočtů, ze kterých jsou pak financovány veřejné výdaje.
Funkce alokační	Získání prostředků na financování oblastí trhem podceněných. Uplatňuje se tehdy, když trh projevuje neefektivnost v alokaci zdrojů.
Funkce redistribuční	Úkolem je přesunout část důchodů a bohatství směrem od bohatších jedinců k chudším nebo ve prospěch perspektivních odvětví či ekologické výroby, atd.
Funkce stabilizační	Přispívá ke zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice v zájmu zajištění dostatečné zaměstnanosti a cenové stability.
Funkce stimulační	Daně jsou zpravidla vnímány jako újma, proto stát poskytuje různé formy daňových úspor či naopak vystavuje subjekty vyššímu zdanění, aby podpořil ekonomický růst nebo je motivoval ke spotřebě určitých statků.

Zdroj: VANČUROVÁ, Alena; LÁCHOVÁ, Lenka. Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva. 9. vyd. 1. VOX a. s., 3/2008. 320 s. ISBN 978-80-86324-72-2.

Daňový objekt

- Daňovým objektem rozumíme veličinu, ze které se daň vybírá (bývá zpravidla i součástí názvu daňového zákona). Rozlišujeme tyto základní objekty zdanění: hlavu, majetek, důchod a spotřebu.

Daňový subjekt

- Daňovým subjektem je osoba povinná strpět, odvádět nebo platit daň.

Obecně rozlišujeme dva základní druhy daňových subjektů:

- **poplatník daně** – je fyzická nebo právnická osoba, jejíž příjmy, majetek nebo úkony jsou přímo podrobeny dani. Zákon tomuto daňovému subjektu ukládá povinnost si daň vypočítat a zaplatit ji do příslušného rozpočtu prostřednictvím správce daně. Poplatník tedy v konečném důsledku nese tíhu daně;
- **plátce daně** – je fyzická nebo právnická osoba, která je ze zákona povinná odvést do veřejného rozpočtu daň vybranou od jiných subjektů nebo sraženou jiným poplatníkům pod svou majetkovou odpovědností.

Předmět daně

- je skutečnost, na kterou se daň váže a ze které se daň vyměřuje.

Základ daně

- je předmět zdanění vyjádřený v měřitelných jednotkách a upravený podle zákonných pravidel;

- je vymezen časově i věcně a stanovuje, z čeho se daň vypočítává.

Sazba daně

- Známe-li věcně a časově vymezený základ daně, je možné stanovit velikost daně pomocí sazby daně, která představuje algoritmus způsobu jeho vyčíslení.

Zdaňovací období

- je časový interval, za který se zjišťuje daňová povinnost.

Způsoby výběru daně:²

- **daňové přiznání** – jedná se o povinnost daňového subjektu sdělit správci daně skutečnosti nutné pro vyměření daně prostřednictvím předepsaných formulářů nebo v elektronické podobě. Podává se za zdaňovací období;
- **záloha na daň** – používá se zejména u daní z příjmů, kdy je běžné, že daňovým subjektům je určena povinnost odvádět zálohy na daň již v průběhu zdaňovacího období;
- **splátka daně** – je postupným plněním již stanovené daňové povinnosti v průběhu zdaňovacího období, na které se daň vyměřuje;
- **srážka daně** – je nejvýhodnější z hlediska rychlosti výběru daně, jednoduchosti a minimem daňových úniků. Řádně provedená srážka daně je konečným splněním daňové povinnosti;
- **záloha na daň u zdroje** – kombinuje mechanismus srážkové daně a zálohového principu zúčtování.

Přehled **daňových principů** uvádí tab. 1.3.

Tab. 1.3: Základní daňové pilíře

Spravedlnost	Daně mají zajistit rovnoměrnější rozdělení důchodů, než jaké vyplývá z tržních podmínek.
Efektivnost	Daně by neměly způsobovat jednak velké zkreslení v cenách a užitku z různých druhů činností a také větší administrativní náklady, než je nutné.
Pozitivní vliv na ekonom. chování subjektů	Daně nemají omezovat pracovní úsilí lidí, ochotu spořit a přijímat podnikatelská rizika.
Správné působení na makroekonomické agregáty	Daně mohou být použity jako vestavěné stabilizátory.
Právní perfektnost a politická průhlednost	Jejich dodržování působí pozitivně na plnění ostatních požadavků.

Zdroj: KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a Politika. 4. vyd. Praha: ASPI a. s., 2006. 279 s. ISBN 80-7357-205-2.

² Zdroj: VANČUROVÁ, Alena; LÁCHOVÁ, Lenka. Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva. 9. vyd. 1. VOX a. s., 3/2008. 320 s. ISBN 978-80-86324-72-2.

Třídění (klasifikace) daní

Daně je možné třídit podle řady různých hledisek, např. podle jejich konstrukce, podle toho, jaké funkce plní, apod.

1. Základní třídění daní

Základní rozlišení vychází z vazby daně na vlastní důchod daňového subjektu (jinak řečeno ze základního rozlišení daňového subjektu na poplatníka a plátce daně).

- **Daně přímé**

Poplatník je platí na úkor svého důchodu a nemůže je přenést na jiný subjekt - jsou daněmi adresnými. Jedná se o daně důchodové a daně majetkové.

- **Daně nepřímé**

Poplatník, který je odvádí je neplatí z vlastního důchodu, ale přenáší je na jiný subjekt – jsou daněmi neadresnými. Jedná se o daně z přidané hodnoty, spotřební daně, ekologické daně a cla.

2. Příklady jiného třídění daní

a) Podle objektu zdanění na daně:

- důchodové
- ze spotřeby
- majetkové
- z hlavy
- výnosové

b) Podle veličiny, ze které se daň platí na daně:

- **kapitálové** – daně uložené na stavovou veličinu (daně z majetku, darovací, dědické);
- **běžné** – daně uložené na tokovou veličinu (daně důchodové, spotřební, daně z přidané hodnoty).

c) Podle vztahu mezi velikostí daně a velikostí daňového základu na daně:

- **bez vztahu** k daňovému základu – všechny subjekty je platí jen proto, že existují (daň z hlavy, paušální daně);

- **specifické** – jsou stanovené podle množství jednotek základu daně nebo množství jednotek užitečné vlastnosti (daně spotřební, část daně z nemovitostí stanovené na základě rozlohy, zastavěné nebo podlahové plochy);
- **ad valorem** – určují se podle ceny z daňového základu (daň z přidané hodnoty, daně důchodové).

d) Podle vztahu k platební schopnosti poplatníka na daně:

- **osobní** – jsou to daně adresné a zohledňují platební schopnost poplatníka (daň z příjmů fyzických osob);
- **in-rem** – platí se bez ohledu na platební schopnost poplatníka (daně spotřební, majetkové, daň z přidané hodnoty, daň z příjmů právnických osob).

e) Podle daňového určení – rozpočtu, do kterého plynou:

- **státní,**
- **municipální,**
- **svěřené** – plynou do vládních rozpočtů nižších úrovní.

f) Institucionální – jedná se o statistické zpracování údajů pro účely srovnávací a řídicí.

Nejvýznamnější je klasifikace daní:

- **OECD** nebo **Mezinárodního měnového fondu**, které slouží k účelům sestavení státních rozpočtů;
- statistika **národních účtů OSN**, která slouží ke sledování hrubého domácího produktu a jiných makroekonomických agregátů;
- podle **balance státního rozpočtu** České republiky.

Klasifikace daní OECD (viz Příloha 1)

slouží hlavně pro porovnání ekonomiky různých států. Stále v širším měřítku je používána i v České republice. Třídí daně do šesti hlavních skupin a dále do podrobnějších podskupin podle předmětu zdanění a zároveň subjektu, který daně platí a podle účelu. Důležitým hlediskem je kdo daně platí, domácnosti nebo podniky, a zda jsou platby daně pravidelné.

1. 2 Struktura současné daňové soustavy ČR

Daňovou soustavu České republiky upravuje zákon č. 212/1992 Sb., o soustavě daní, ve znění pozdějších předpisů, ze kterého vyplývá základní rozdělení daní na přímé a nepřímé (viz tab.1.4).

Tab. 1.4: Soustava daní v České republice

Přímé daně	Nepřímé daně
Daně důchodové: <ul style="list-style-type: none">- Daň z příjmů fyzických osob- Daň z příjmů právnických osob	Daně univerzální (všeobecné): <ul style="list-style-type: none">• Daň z přidané hodnoty
Daně majetkové: <ul style="list-style-type: none">• Daně z nemovitostí<ul style="list-style-type: none">- Daň z pozemků- Daň ze staveb• Daň silniční• Daně převodové<ul style="list-style-type: none">- Daň dědická- Daň darovací- Daň z převodu nemovitostí	Daně selektivní (výběrové): <ul style="list-style-type: none">• Spotřební daně<ul style="list-style-type: none">- Daň z minerálních olejů- Daň z lihu- Daň z piva- Daň z vína a meziproductů- Daň z tabákových výrobků• Energetické daně:<ul style="list-style-type: none">- Daň ze zemního plynu- Daň z pevných paliv- Daň z elektřiny• Cla³

Zdroj: VANČUROVÁ, Alena; LÁCHOVÁ, Lenka. Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva. 9. vyd. 1. VOX a. s., 3/2008. 320 s. ISBN 978-80-86324-72-2.

1. 3 Význam daní

Daně jsou nejvýznamnějšími veřejnými příjmy, nejsou však jediným druhem příjmů veřejných rozpočtů.⁴ Plynou zde i příjmy z poplatků či příspěvků do státních fondů.

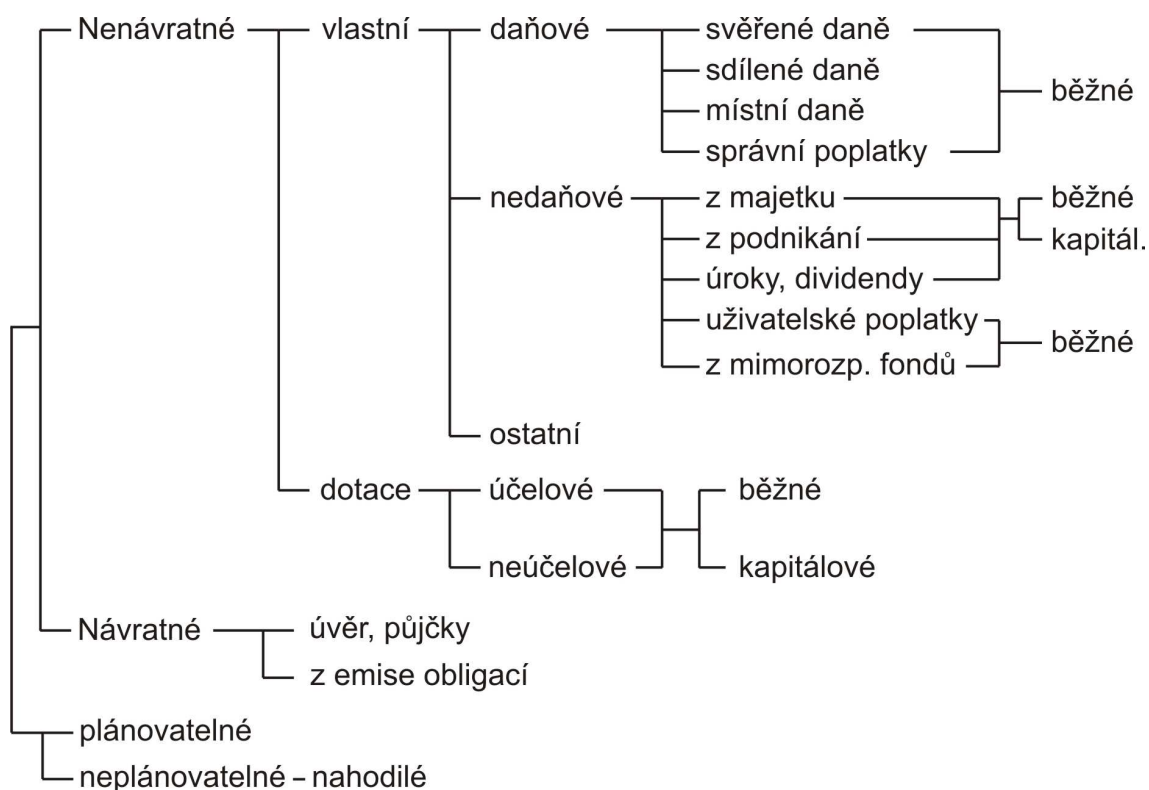
³ Clo je zvláštním rozpočtovým příjmem svou podstatou specifickou daní ze spotřeby. Je to povinná platba spojená s přechodem zboží přes hranice státu.

⁴ Veřejným rozpočtem se rozumí nejen státní rozpočet, ale i rozpočty na všech stupních státní správy.

Ostatní daňové veřejné příjmy	Ostatní nedaňové veřejné příjmy
<ul style="list-style-type: none"> • Veřejné zdravotní pojištění • Sociální zabezpečení <ul style="list-style-type: none"> - důchodové pojištění - státní politika zaměstnanosti - nemocenské pojištění 	<ul style="list-style-type: none"> • Příspěvky do státních fondů • Poplatky <ul style="list-style-type: none"> - správní - soudní - za užívání dálnic - místní

Zdroje veřejných rozpočtů jsou ještě doplňovány úvěrovými příjmy, především prostřednictvím emise státních cenných papírů.

Schéma 1.1: Veřejné příjmy

Zdroj: PEKOVÁ, Jitka. Veřejné finance, úvod do problematiky. 3. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 528. ISBN 80-7357-049-1.

Daňové určení jednotlivých daní:

- u nejvýnosnějších daní se o jejich výnos dělí státní rozpočet s obecními a krajskými rozpočty (daň sdílená):⁵
 - na **DPPO a DPH** se obce podílejí 21,4 % a kraje 8,92 %,
 - **DPFO** se rozděluje se podle více kritérií;
- **převodové daně , cla a daně z energií** plynou do státního rozpočtu;
- výnos **daně z nemovitostí** je výhradním příjmem rozpočtu obcí (daň svěřená);
- výnos ze **silniční daně** přísluší Státnímu fondu dopravní infrastruktury;
- **spotřební daně** plynou do státního rozpočtu a jen část daně z minerálních olejů přísluší Státnímu fondu dopravní infrastruktury;
- pojistné na **sociální zabezpečení** se shromažďuje na zvláštním účtu státního rozpočtu;
- pojistné na **veřejné zdravotní pojištění** vybírají jednotlivé zdravotní pojišťovny. Je jejich výnosem i když se mezi nimi navzájem přerozděluje přes zvláštní fond.

Tab. 1.5: Daně podle jejich daňového určení⁶

	Rozpočty obcí	Rozpočty krajů	Státní rozpočet	St.fond dopr.infras.	Zdravotní pojišťovny
DPFO	X	X	X		
DPPO	X	X	X		
Daň z nemovitostí	X				
Daň silniční				X	
Daně převodové			X		
Veř. zdrav. pojištění					X
Sociální zabezpečení			X		
DPH	X	X	X		
Spotřební daně			X		
Energetické daně			X		
Cla			X		

Zdroj: Vlastní zpracování

⁵ Příloha 2: Daňové příjmy rozpočtů krajů a obcí plynoucí z celostátního hrubého výnosu daní podle počtu obyvatel.

⁶ Přehled vývoje inkasa daní v ČR v období let 2004-2008 je obsahem přílohy 3.

2. AKTUÁLNÍ ÚPRAVA DPFO A ANALÝZA VÝVOJE ZMĚN

2.1 Poplatníci daně a jejich příjmy

2.1.1 Poplatníci daně

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob můžeme rozdělit do dvou kategorií.

Tab. 2.1: Rozdělení poplatníků DPFO

Daňoví rezidenti § 2 odst. 2 ZDP	Daňoví nerezidenti § 2 odst. 3 ZDP
<p>Jsou fyzické osoby, které:</p> <ul style="list-style-type: none">- mají na území ČR bydliště (tj. místo, kde má poplatník stálý byt za okolností, z nichž lze usuzovat na jeho úmysl trvale se v tomto bytě zdržovat), nebo- se zde obvykle zdržují (tj. pokud zde pobývá alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce, a to souvisle nebo v několika obdobích, přičemž se započítává každý započatý den pobytu). <p>Tito poplatníci mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Jedná se o neomezenou daňovou povinnost.</p>	<p>Jsou fyzické osoby, které:</p> <ul style="list-style-type: none">- nejsou rezidenty (tj. nemají na území ČR bydliště ani se zde obvykle nezdržují), nebo- se na území ČR zdržují pouze za účelem studia nebo léčení (i v případě, že se na území ČR obvykle zdržují), nebo- jsou nerezidenty podle smlouvy o zamezení dvojího zdanění. <p>Tito poplatníci mají daňovou povinnost, která se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR. Jedná se o omezenou daňovou povinnost.</p>

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP

2.1.2 Příjmy plynoucí poplatníkům daně

Zákon o daních z příjmů člení příjmy plynoucí fyzickým osobám takto:

- příjmy, které **jsou předmětem** DPFO (§ 3 odst. 1);
- příjmy, které **nejsou předmětem** DPFO (§ 3 odst. 4);
- **osvobozené** příjmy (§ 4, speciální osvobození se vztahují k příjmům ze závislé činnosti § 6 odst. 9 a k ostatním příjmům § 10 odst.3);
- nezdaňované „**nízké příjmy**“– jsou to příjmy, které nezakládají povinnost podat daňové přiznání, resp. nelze z nich daň vyměřit - nedosahují hranic

uvedených v § 38g ZDP, tj. v úhrnu do **15 000 Kč** ročně a u poplatníka s příjmy pouze ze závislé činnosti do **6 000 Kč** ročně.⁶

Příjem může být peněžní či nepeněžní nebo dosažený směnou. Přitom platí zásada, že žádný příjem, skutečnost nebo majetek nemůže být zdaněn dvakrát, resp. stejná skutečnost nemůže být předmětem více daní.

Takže, příjmy podléhající dani z příjmů včetně příjmů od této daně osvobozených, nemohou být předmětem daně dědické či darovací.

Nepeněžní příjem se oceňuje podle zvláštního právního předpisu (zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů a prováděcí vyhláška Ministerstva financí č. 3/2008 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů – oceňovací vyhláška), pokud zákon o dani z příjmů nestanoví jinak.⁷

Příjmy získané směnou se posuzují obdobně jako příjmy získané prodejem. Pro stanovení základu daně se vychází z § 611 občanského zákoníku.

V obchodních závazkových vztazích se při směně movitých věcí použijí příslušná ustanovení o kupní smlouvě podle obchodního zákoníku a při směně nemovitostí ustanovení o kupní smlouvě podle občanského zákoníku.

⁶Povinnost podat daňové přiznání má však poplatník, který má sice příjmy nižší než 15 000 Kč, ale celkově vykázal daňovou ztrátu.

⁷Např. v § 6 odst. 6 se za příjem zaměstnance považuje 1 % vstupní ceny vozidla za každý i započatý kalendářní měsíc, ve kterém zaměstnavatel svému zaměstnanci poskytl bezplatně motorové vozidlo k používání pro služební i soukromé účely, minimálně 1 000 Kč/měsíc.

2.2 Předmět daně z příjmů

2.2.1 Ustanovení ZDP vztahující se k předmětu daně z příjmů fyzických osob

Ustanovení ZDP	Čeho se týká
§ 3 odst. 1	co je předmětem DPFO – taxativně vymezeno
§ 3 odst. 4	co není předmětem DPFO – taxativně vymezeno
§ 6 odst. 7 § 6 odst. 8	co není předmětem DPFO zaměstnanců, kromě § 3 odst. 4 ZDP
§ 6 odst. 11	předmětem DPFO nejsou náhrady výdajů v souvislosti s výkonem funkce na které vzniká nárok dle zvl. předpisů mimo náhrady ušlého příjmu
§ 7 odst. 10	předmětem DPFO nejsou náhrady cestovních výdajů poskytnuté společníkům v.o.s. a komplementářům k.s. do zákonem stanoveného limitu

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6 odst. 1) a funkčních požitků (§ 6 odst. 10);
- příjmy z podnikání (§ 7 odst. 1) a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§7 odst. 2);
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8 odst. 1 až 3);
- příjmy z pronájmu (§ 9);
- ostatní příjmy (§ 10).

Příjmy, které nejsou předmětem DPFO:

písm. a):

- příjmy **získané nabytím** akcií nebo podílových listů podle zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby a nabytí majetku vydaného oprávněné osobě podle restitučních a rehabilitačních zákonů,
- příjmy **získané vydáním** nemovitosti nebo movité věci nebo majetkového práva podle zákona č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech,
- příjmy **získané děděním a darováním** (jsou předmětem daně dědické a darovací) s výjimkou příjmů z nich plynoucích a s výjimkou darů přijatých

v souvislosti s výkonem činnosti podle § 6 ZDP nebo s podnikáním anebo jinou samostatnou výdělečnou činností podle § 7 ZDP,

- příjmy fyzických osob, provozujících školská a zdravotnická zařízení a zařízení na ochranu opuštěných zvířat nebo ohrožených druhů zvířat **v souvislosti s provozováním těchto činností;**

písm. b) - úvěry a půjčky, kromě:

- příjmů věřitele z vrácené půjčky nebo úvěru, které nabyl **úplatným postoupením pohledávky** (změna v osobě věřitele), a to ve výši rovnající se rozdílu mezi hodnotou půjčky nebo úvěru a cenou, za kterou byla pohledávka postoupena a
- příjmů plynoucího poplatníkovi, který vede daňovou evidenci, **z eskontního úvěru** ze směnky, kterou je hrazena pohledávka,
- příjmy z rozšíření nebo zúžení **společného jmění** manželů;

písm. d) - příjem vyplývající z rozsudku Evropského soudu pro **lidská práva** nebo ze smírného urovnání, který je Česká republika povinna uhradit,

písm. e) - příjmy **au-pair**, a to za stravu a ubytování;

písm. f) - příjmy získané **převodem majetku od osoby blízké, která byla zemědělským podnikatelem** a předčasně ukončila provozování zemědělské činnosti;

písm. g) - příjmy plynoucí z **vypořádání mezi podílovými spoluvlastníky** podle velikosti jejich podílů, příjmy z vypořádání společného jmění manželů;

písm. h) - vrácená částka zdravotní pojišťovnou, kterou byl překročen roční **limit** (5 000 Kč podle § 16b zákona č. 48/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů) uhrazený pojištěncem **za regulační poplatky a doplatky na léčiva a potraviny.**

2.2.2 Vývoj v úpravě ustanovení předmětu daně z příjmů

<p>V roce 2008 z předmětu daně byly vyňaty příjmy podle písm. f), g) a h), následně nedochází u vymezení předmětu daně k zásadním změnám či doplnění. Jednotlivé změny se týkají zpřesnění a vyjasnění stávajících ustanovení.</p>

2.3 Příjmy osvobozené od daně

2.3.1 Ustanovení ZDP vztahující se k osvobození od daně z příjmů fyzických osob

Ustanovení ZDP	Čeho se týká
§ 4	příjmy všeobecně osvobozené od daně
§ 6 odst. 9	příjmy ze závislé činnosti osvobozené od daně
§ 10 odst. 3	příjmy ostatní osvobozené od daně

V § 4 ZDP jsou téměř komplexně upraveny příjmy, které sice jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, ale jsou od daně osvobozeny a v daňovém přiznání se neuvádějí.

2.3.2 Důvody pro osvobození jsou zejména:

- daň z příjmů fyzických osob je koncipována v podstatě jako daň ze zisku, proto by bylo **neetické**, aby fyzická osoba platila daň například z prodeje nemovitosti, kterou sama koupila před desíti léty;
- osvobození některých příjmů může **motivovat** k určitému chování fyzických osob (např. osvobození úrokových výnosů u vkladů ze stavebního spoření);
- některé příjmy jsou hrazeny ze státního rozpočtu a jejich zdanění by zpětně působilo na **potřebu jejich zvyšování** (např. nemocenské dávky);
- zdaňování veškerých příjmů by bylo **administrativně náročné a neefektivní** (např. zdaňování movitých věcí mimo lodí, letadel a motorových vozidel).

Určitý okruh příjmů je osvobozen od daně jednoznačně, řada příjmů je však vázána na splnění jedné nebo více podmínek. S ohledem na velké množství těchto osvobozených příjmů jsou dále uvedeny jen některé z nich.

2.3.3 Vybrané příklady osvobozených příjmů

1) Příjmy z prodeje nemovitostí (§ 4 odst. 1 písm. a) , b), g) ZDP)

Příjmy z prodeje rodinného domu, bytu, včetně podílu na společných částech domu nebo spoluvlastnického podílu a včetně souvisejícího pozemku je osvobozen od daně při **současném splnění tří podmínek před prodejem:**

- prodávající v něm měl bydliště nejméně po dobu **2 let** bezprostředně před prodejem nebo kratší **dvou let**, použije-li získané prostředky na uspokojení bytové potřeby;
- prodávaný majetek nebyl zahrnutý do obchodního majetku pro výkon podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, anebo byl a k prodeji došlo až po **2 letech** od jeho vyřazení;
- nejedná se o příjem, který plyne poplatníkovi z budoucího prodeje uskutečněného do **2 let** od jeho nabytí nebo vyřazení z obchodního majetku, i když kupní smlouva bude uzavřena až po **2 letech** od nabytí nebo po **2 letech** od jeho vyřazení.

Pro osvobození příjmů plynoucích manželům ze **společného jmění** postačí, aby podmínky splnil jen **jeden z nich**, pokud prodávaný majetek není nebo nebyl zařazený do obchodního majetku jednoho z manželů.

Pokud nejsou splněny výše uvedené podmínky pro osvobození (§ 4 odst. 1 písm. a) ZDP), postupuje se podle § 4 odst. 1 písm. b) ZDP. Nárok na osvobození podle písm. b) se vztahuje na všechny nemovitosti, tj. i na rodinné domy a byty včetně společných částí domů a související pozemky podle písm. a), které nesplnily stanovené podmínky.

Tyto příjmy jsou osvobozeny, jsou-li splněny tři podmínky:

- doba mezi nabytím a prodejem nemovitosti přesáhne **5 let**;
- nemovitost nebyla zahrnuta do obchodního majetku pro výkon podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, anebo byla a k prodeji došlo až po **5 letech** od vyřazení;
- nejde o příjem, který plyne poplatníkovi z budoucího prodeje nemovitostí, bytů nebo nebytového prostoru uskutečněného v době do **5 let** od nabytí nebo do **5 let** od vyřazení z obchodního majetku, i když kupní smlouva bude uzavřena až po **5 letech** od nabytí nebo po **5 letech** od vyřazení.

V případě prodeje pozemku **nabytého** prodávajícím **od pozemkového úřadu** výměnou v rámci **pozemkových úprav** se doba **5 let zkracuje** o dobu, po kterou

prodávající vlastnil původní pozemek, který byl směněn, a tato doba se započítává i do doby, která běží od vyřazení směněného pozemku z obchodního majetku.

V případě prodeje těchto nemovitostí **nabytých děděním** od zůstavitele příbuzným v řadě přímé nebo manželem (manželkou), **zkracuje se doba 5 let** o dobu, po kterou byla nemovitost prokazatelně ve vlastnictví zůstavitele.

V případě prodeje nemovitostí **vydaných** podle zvláštních právních předpisů **v souvislosti s rehabilitačním řízením o nápravách křivd**, jsou příjmy z prodeje osvobozeny i v případě, jestliže v době mezi nabytím a prodejem došlo k vypořádání mezi podílovými spoluvlastníky rozdělením nemovitosti podle velikosti jejich podílů nebo jestliže byly byty nebo nebytové prostory vymezeny jako jednotky podle zvláštního právního předpisu.

2) Příjmy z prodeje movitých věcí (§4 odst. 1 písm. c), g) ZDP)

Tyto příjmy jsou obecně osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob, a to i příjmy z prodeje movitých věcí vydaných podle restitučních a rehabilitačních předpisů.

Osvobození se ale nevztahuje na:

- příjmy z prodeje motorových vozidel, lodí a letadel, pokud doba mezi nabytím a prodejem nepřesáhne dobu 1 roku;
- příjmy z prodeje movitých věcí, pokud byly zahrnuty do obchodního majetku pro výkon podnikatelské nebo jiné samostatné činnosti, a to do 5 let od jejich vyřazení;
- příjmy z prodeje movitých věcí vrácených poplatníkovi v rámci restituce a rehabilitace, pokud jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku.

3) Další příklady osvobozených příjmů:

- Vymezené přijaté náhrady;
- příjmy z provozu ekologických zařízení – 5 let od uvedení do provozu;
- příjmy z prodeje cenných papírů - 6 měsíců mezi nabytím a prodejem;
- příjmy z podílových listů (viz vývoj v úpravě);
- dotace z veřejného zdroje;
- úroky z vkladů ze stavebního spoření.

2.3.4 Vývoj v úpravě ustanovení příjmů osvobozených od daně

Rok 2008

- Kromě dávek, podpor a příspěvků poskytované státem podle zvl. předpisů se osvobozují i **příspěvky z veřejných rozpočtů**;
- časový test pro osvobození příjmů u **převodů podílu na obchodní společnosti** se **sjednotil na dobu 5 let** u všech typů obchodních společností vč. akciových, které nejsou veřejně obchodovány na kapitálovém trhu;
- příjmy z prodeje **cenných papírů kolektivního investování a investičních cenných papírů obchodovaných na kapitál. trhu**, nabytých po 1. 1. 2008, kde podíl investora na základním kapitálu a hlasovacích právech společnosti nepřekročí **5 % v době 24 měsíců** před jejich prodejem jsou osvobozeny po **6 měsících** od jejich nabytí nebo od ukončení podnikatelské činnosti v případě, že byly součástí obchodního majetku podnikatele;
- zrušení osvobození u úrokových příjmů **z hypotéčních zástavních listů** emitovaných po 1. 1. 2008;
- zrušení osvobození příjmů **z reklam** umožněných prostřednictvím provozování **zoologické zahrady**, jejíž držitel je držitelem platné licence;
- nově vložené osvobození příjmů podle § 7, který plyne dlužníkovi ve zdaňovacím období, kdy bylo rozhodnuto o povolení **reorganizace** a bezprostředně 2 násl. období;
- doplnění osvobození příjmů poplatníka, který **pečuje o postiženou osobu**, která není osobou blízkou jen do limitu, který je dán zákonem o sociálních službách pro jednu osobu ve stupni postižení IV, tj. úplná závislost.

Rok 2009

- Zvyšuje se limit pro osvobození **důchodu** od daně, a to ze 198 000 Kč ročně na **36 násobek** úrovně **minimální mzdy** platné k 1. 1. zdaňovacího období, tj. 288 000 Kč;
- pro osvobození příjmů z prodeje **cenných papírů** se nadále nebudou rozlišovat cenné papíry na investiční a ostatní a dále se pro testování limitu 5 % podílu na základním kapitálu a hlasovacích právech společnosti v době 24 měsíců před prodejem bude brát v úvahu pouze přímý podíl. Rozhodujícím je **překročení limitu jen u jedné z kategorií**, tj. buď u podílu na základním kapitálu nebo u hlasovacích práv;
- **pětiletý časový test** držby vlastnictví pro osvobození příjmů z převodu pozemku **se nepřerušuje** v případě **rozdělení pozemku**. Pětiletá lhůta pro osvobození se počítá již od nabytí nerozděleného pozemku a ne od doby, kdy byl rozdělený pozemek zapsán do katastru nemovitostí;
- osvobození příspěvků, naturálních plnění a náhrady výdajů **poslanců EP**, vč. zaopatření a náhrad vyplácených pozůstalým poslancům EP.

2.4 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky podle § 6 ZDP

2.4.1 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky

Příjmy ze závislé činnosti jsou příjmy, které vyplácí zaměstnavatel zaměstnanci. Mohou to být příjmy pravidelné nebo jednorázové, bez ohledu na to, zda:

- je na ně právní nárok nebo nikoli;
- je od zaměstnavatele dostává zaměstnanec nebo osoba na kterou přešlo příslušné právo podle zákoníku práce;
- jsou vypláceny nebo připisovány k dobru;
- mají i jinou formu plnění zaměstnavatele zaměstnanci.

Funkční požitky (§6 odst. 10 ZDP) jsou platy nebo odměny za funkce, které mají charakter příjmů ze závislé činnosti a poplatníci při výkonu práce nemají povinnost dbát příkazů plátce. Patří zde:

- odměny za výkon funkce v orgánech územní samosprávy, státních orgánech, občanských a zájmových sdruženích, komorách a v jiných orgánech a institucích;
- funkční platy členů vlády, poslanců, senátorů Parlamentu ČR a platy vedoucích ústředních úřadů státní správy.⁸

Do příjmů ze závislé činnosti se zahrnují:

- **příjmy ze současného nebo dřívějšího poměru** pracovněprávního, členského, služebního, obdobného (dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti), kdy poplatník je povinen dbát příkazu plátce (§ 6 odst. 1 písm. a) ZDP);
- **příjmy za práci** členů družstev, společníků a jednatelů společností s ručením omezeným, komandistů komanditní společnosti, i když nejsou povinni při výkonu práce dbát příkazů plátce, a likvidátorů (§ 6 odst. 1 písm. b) ZDP);
- **odměny členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob** (§ 6 odst. 1 písm. c) ZDP);
- **příjmy** poplatníka, které mu plynou **v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem závislé činnosti nebo funkce** bez ohledu na to, zda plynou od plátce u kterého poplatník vykonává či nevykonává závislou činnost nebo funkci (§ 6 odst. 1 písm. d) ZDP);⁹

⁸ Za funkční požitky se dle § 6 odst. 11 ZDP nepovažují příjmy znalců a tlumočnicků, zprostředkovatelů kolektivních sporů a rozhodců za činnost vykonávanou podle zvl. předpisů. Za funkční požitek se nepovažují a rovněž nejsou předmětem daně náhrady výdajů poskytované v souvislosti s výkonem funkce, na které vzniká nárok podle zvl. předpisů s výjimkou náhrady ušlého příjmu.

⁹ Může se jednat o tyto částky:částka , o kterou je úhrada zaměstnance zaměstnavateli za poskytnutí věci, služby nebo práva (kromě bytu, ve kterém měl zaměstnanec bydliště po dobu 2 let bezprostředně před

- **příjem z tzv. mezinárodního pronájmu pracovní síly** vyplácený zaměstnavatelem - rezidentem ČR, u kterého zaměstnanci vykonávají práci podle jeho příkazů, i když příjmy za tuto práci jsou na základě smluvního vztahu vypláceny prostřednictvím daňového nerezidenta.¹⁰

Takto vyplácený příjem se považuje za příjem vyplácený českým rezidentem (§6 odst. 2 ZDP).¹¹

2.4.2 Příjmy, které nejsou předmětem daně a příjmy osvobozené

Příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů ze závislé činnosti jsou obsaženy v ustanoveních § 6 odst. 6 a odst. 7 ZDP.

Předmětem daně nejsou např.:

- **náhrady cestovních výdajů** a hodnota bezplatného stravování poskytovaná zaměstnavatelem na pracovních cestách;
- **hodnota osobních ochranných prostředků, pracovních oděvů a obuvi, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů poskytovaných podle zákoníku práce, včetně nákladů na udržování;**
- **částky přijaté zaměstnancem zálohově** od zaměstnavatele, aby je jeho jménem vydal nebo uhradil tak, jako by je vynaložil sám zaměstnavatel;
- **náhrada za opotřebení vlastního nářadí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce** je poskytována zaměstnanci podle zákoníku práce;
- v případech, kdy zaměstnavatel hradí opakující se náhrady pravidelně, může na základě **prokázané kalkulace a stanovením v kolektivní smlouvě nebo vnitropodnikovém předpisu**, výdaje hradit zaměstnanci **v paušální výši;**
- **náhrady výdajů v souvislosti s výkonem funkce** na které vzniká nárok dle zvl. předpisů mimo náhrady ušlého příjmu.

jeho koupí) nižší, než je cena zjištěná nebo cena obvyklá nebo 1 % vstupní ceny motorového vozidla (včetně DPH) nejméně však 1 000 Kč za každý započatý měsíc, ve kterém je zaměstnavatel zaměstnanci poskytuje k používání jak pro pracovní, tak i pro soukromé účely.

¹⁰ Osoby se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí.

¹¹ V případě, že v úhradách zaměstnavatele zahraniční fyzické či právnické osobě je obsažena i částka za zprostředkování, považuje se za příjem zaměstnance nejméně 60 % z celkové úhrady.

Příjmy ze závislé činnosti osvobozené od daně

Osvobození je většinou vázáno na splnění určitých podmínek, buď na peněžní, nepeněžní či naturální plnění, výši limitů, zdrojů vyplácení, apod.

Mezi osvobozené příjmy, poskytované formou nepeněžního plnění patří např.:

- **plnění vynaložená zaměstnavatelem na odborný rozvoj zaměstnanců** související s předmětem činnosti zaměstnavatele nebo na rekvalifikaci podle zákona o zaměstnanosti;
- hodnota **stravování** poskytovaná ke spotřebě na pracovišti nebo v rámci závodního stravování, zajišťovaného jinými subjekty;
- hodnota **nealkoholických nápojů** poskytovaná ke spotřebě na pracovišti ze sociálního fondu, ze zisku po jeho zdanění nebo na vrub nedaňových výdajů;
- hodnota **přechodného ubytování do 3 500 Kč**;
- hodnota **nepeněžních darů** poskytovaná zaměstnancům z FKSP, ze sociálního fondu nebo ze zisku po zdanění nebo na vrub nedaňových výdajů do úhrnné výše **2 000 Kč** ročně za každého zaměstnance; atd.

Mezi příjmy osvobozené poskytované formou peněžního a jiného plnění například patří:

- příspěvek zaměstnavatele na **penzijní připojištění** se státním příspěvkem a na **soukromé životní pojištění**), v úhrnu však maximálně do výše **24 000 Kč** od téhož zaměstnavatele;
- zvýhodnění v souvislosti s poskytováním **bezúročných půjček nebo půjček s úrokem nižším, než je obvyklá výše**;
- zvýhodnění ve formě **bezplatných nebo zlevněných jízdenek** poskytovaných zaměstnavatelem provozujícím veřejnou dopravu osob svým zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům;
- příjmy do výše 500 000 Kč poskytnuté zaměstnavatelem jako sociální výpomoc zaměstnanci;
- náhrada mzdy, platu či odměny za dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény do výše minimálního nároku určeného zákoníkem práce; atd.

2.4.3 Vývoj v úpravě ustanovení osvobození příjmů ze závislé činnosti

Rok 2008

- **Zrušení osvobození příjmů členů bytových družstev** z osobního plnění při svépomocné družstevní výstavbě, které jim nebyly vyplaceny v hotovosti, ale byly připsány na jejich členské podíly;
- nově se osvobozuje zvláštní příplatek nebo příplatek za **službu v zahraničí** poskytovaný v cizí měně podle zvl. právních předpisů **vojákům a příslušníkům bezpečnostních sborů** vyslaným v rámci jednotky mnohonárodních sil nebo mezinárodních bezp. sborů mimo území ČR, a to po dobu jejich působení v zahraničí. Podle přechodných ustanovení se tato změna použije již za zdaňovací období 2007;
- nově se osvobozuje příjem získaný ve formě **náhrady mzdy v době prvních 14 dnů pracovní neschopnosti (karantény)**, kterou zaměstnavatel vyplatí ze svých finančních prostředků namísto nemocenské, ale jen do výše základní výměry, na kterou má zaměstnanec nárok podle § 192 odst. 2 zákoníku práce. Nadlimitní částka je u zaměstnance zdanitelným příjmem podle § 6 odst. 1 písm. d) ZDP a u zaměstnavatele při splnění podmínek § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP daňovým výdajem;
- sloučení limitů na **penzijní připojištění a pojistného na soukromé životní pojištění**, které zaměstnavatel hradí zaměstnancům a zavedení souhrnného limitu ve výši 24 000 Kč za rok;
- přesněji vymezené podmínky pro osvobození částek vynaložených zaměstnavatelem na **vzdělání zaměstnanců**. Osvobozeny jsou pouze náklady spojené s odborným rozvojem zaměstnanců a jejich rekvalifikací, které souvisí s předmětem činnosti zaměstnavatele. U zaměstnanců nejsou osvobozeny náklady na zvýšení kvalifikace, tzn. získání nebo rozšíření kvalifikace, jiná forma přípravy na dosažení vyššího stupně vzdělání nebo změna hodnoty kvalifikace i kdyby zvyšování kvalifikace bylo v souladu s potřebou zaměstnavatele;
- byl zaveden limit osvobození hodnoty **přechodného ubytování u zaměstnanců na 3 500 Kč měsíčně**. Pro zaměstnavatele je podle podmínek § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP hodnota přechodného ubytování daňovým výdajem bez omezení.

Rok 2009

- Osvobození hodnoty nepeněžního plnění na **zvýšení kvalifikace** hrazené zaměstnanci zaměstnavatelem v rámci péče o odborný rozvoj zaměstnanců od daně z příjmů fyz. osob, za podmínky, že souvisí s předmětem činnosti zaměstnavatele. Na straně zaměstnavatele jde o automatický daňový náklad podle nového znění § 24 odst. 2 písm. j) bod 3).

Rok 2010

- Změny v osvobození **náhrad veřejných činitelů** od daně z příjmů ze závislé činnosti.

2.5 Příjmy z nezávislé činnosti

Mezi příjmy z nezávislé (samostatné, svobodné) činnosti je možno zařadit příjmy podle §7 – § 10 ZDP.

2.5.1 Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 ZDP

Tyto příjmy zdaňují osoby, které uskutečňují samostatnou výdělečnou činnost (OSVČ) formou podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti.

Příjmy z podnikání zahrnují:

- příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství;¹²
- příjmy ze živnosti (na základě vydaného živnostenského listu);
- příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů (např. daňoví poradci);
- podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku.

Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti (pokud nepatří do příjmů podle § 6 ZDP) jsou:

- příjmy z užití nebo poskytnutí:
 - práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví,
 - autorských práv včetně práv příbuzných autorskému právu,
 - příjmy z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem;
- příjmy z výkonu nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů (činnost sportovce, výkonného umělce);
- příjmy znalce, tlumočníka, zprostředkovatele kolektivních sporů, zprostředkovatele kolektivních a hromadných smluv podle autorského zákona, rozhodce za činnost podle zvláštních právních předpisů;
- příjmy z činnosti insolvenčního správce, zástupce insolvenčního správce, předběžného, odděleného a zvláštního insolvenčního správce, které nejsou živností ani podnikáním podle zvláštního právního předpisu.

¹² Poplatníci uvedenou činnost provozují na základě registrace v evidenci samostatně hospodařících rolníků vedené příslušným obecním úřadem.

Za příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti se taky považují:

- příjmy z nájmu majetku vloženého do obchodního majetku poplatníka;
- příjmy z veškerého nakládání s majetkem vloženým do obchodního majetku, včetně prodeje cenných papírů;
- příjmy spolupracujících osob podle § 13 ZDP.

O zdaňování příjmů fyzických osob - OSVČ - pojednává kapitola 2.15.

Vývoj v úpravě ustanovení příjmů podle § 7 ZDP

Rok 2008

- Novela č. 261/2007 Sb. od r. 2008 vylučuje dle § 25 odst. 1 písm. g) sociální a zdravotní pojištění z daňových výdajů. To se promítá i do § 7, kdy byly **zrušeny odstavce 6 a 7**, které příjmy společníků v.o.s. a komplementářů k.s. snižovaly základ daně. Hradí-li tyto výdaje za ně společnost, stávají se výdaji nedaňovými. Taktéž podle **§ 7 odst. 8** uplatní-li poplatník **výdaje paušální částkou**, má se za to, že v částce výdajů jsou zahrnuty veškeré výdaje poplatníka a nemůže k těmto výdajům uplatnit navíc soc. a zdrav. pojištění;
- zvýšení limitu pro zdanění příspěvků autorů zvl. sazbou daně podle § 36 ZDP ze 3 000 Kč na 7 000 Kč (z 10% na 15 %).

2.5.2 Příjmy z kapitálového majetku podle § 8 ZDP

Příjmy uvedené v § 8 jsou považovány za příjmy z kapitálového majetku jen tehdy, nejde-li zároveň o příjmy ze závislé činnosti a ani nejde o příjmy v podobě společníků v. o. s. a komplementářů k. s. na zisku.

U příjmů podle § 8 se uplatňují 2 režimy zdanění:

- **dílčí základ** daně v daňovém přiznání (např. úroky z vkladů na běžných účtech určených k podnikání, z poskytnutých úvěrů a půjček, apod.);
- u příjmů se zdrojem v ČR **samostatný základ** daně pro zdanění zvláštní sazbou daně (např. podíly na zisku, úroky z držby cenných papírů, apod.).

V daňovém přiznání se zdaňují např. tyto příjmy:

- úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z peněžních prostředků na vkladovém účtu;
- úroky a jiné výnosy z poskytnutých půjček;
- příjmy předkupního práva na cenné papíry, které se snižují o cenu předkupního práva, aj.

Zvláštní sazbou daně podle § 36 ZDP se např. zdaňují:

- podíly na zisku z majetkového podílu na a. s., s. r. o. nebo k.s., z členství v družstvu (dividendy);
- podíly na zisku tichého společníka z účasti na podnikání, pokud se však nepoužijí k doplnění vkladu sníženého o podíly na ztrátách do původní výše;
- úroky a jiné výnosy z držby cenných papírů;
- výnosy z vkladních listů na jméno;
- dávky penzijního připojištění a plnění ze soukromého životního pojištění nebo příjem z pojištění osob, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy (např. odbytné), aj.

2.5.3 Příjmy z pronájmu podle § 9 ZDP

Příjmy se zdaňují v rámci dílčího základu daně v daňovém přiznání a jedná se o tyto příjmy:

- příjmy z pronájmu nemovitostí a bytů nebo jejich částí bez ohledu na to, zda jde o příležitostný nebo trvalý pronájem;
- příjmy z pronájmu movitých věcí, kromě příležitostného pronájmu.

Příjmem z pronájmu se rozumí i příjem plynoucí poplatníkovi v případě, kdy pronajímá nemovitost nebo movitý majetek, které sám má v nájmu či podnájmu.

Příjmy z pronájmu majetku ve společném jmění manželů se v rámci jednoho zdaňovacího období povinně zdaňují jen u jednoho z nich (viz § 9 odst. 2 ZDP), a to i v případě, že plynou z více pronajímaných nemovitostí nebo movitých věcí, a to i rozdílného charakteru.

2.5.4 Ostatní příjmy podle § 10 ZDP

Mezi ostatní příjmy podle § 10 ZDP se řadí ty příjmy, při kterých dochází ke zvýšení majetku a nelze je přiřadit k příjmům dle § 6 až § 9 ZDP.

Zdaňují se buď v daňovém přiznání v rámci dílčího základu daně nebo výběrem daně u zdroje zvláštní sazbou ze samostatného základu daně (srážkovou daní dle § 36 ZDP).

V daňovém přiznání se zdaňují např. tyto příjmy:

- příjmy z převodů vlastní nemovitosti, pokud nepodléhá osvobození podle § 4 ZDP;
- příjmy z převodů účasti na s. r. o., k. s., družstva kromě příjmů osvobozených dle § 4 ZDP;
- přijaté výživné, důchody s výjimkou příjmů od daně osvobozených podle § 4 ZDP, aj.

Zvláštní sazbou u zdroje se např. zdaňují tyto příjmy:

- výhry v loteriích, sázkách, reklamních soutěžích a ceny z veřejných soutěží s výjimkou výher a cen od daně osvobozených;
- příjmy z jednorázového odškodnění budoucích nároků na náhradu za ztrátu příjmu na základě písemné dohody o jejich konečném a úplném vypořádání mezi oprávněným a pojišťovnou;
- vypořádací podíl při zániku účasti společníka v s. r. o., komandity v k. s., v družstvu, přičemž základ daně se snižuje o nabývací cenu podílu, aj.

Osvobozené příjmy od daně jsou např.:

- příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného pronájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby, která není provozována podnikatelem, pokud úhrn těchto příjmů nepřesáhne 20 000 Kč za kalendářní rok.¹³ Příjmem poplatníka, kterému plyne příjem z chovu včel u kterého nepřekročí ve zdaňovacím období počet včelstev 40, je částka 500 Kč za 1 včelstvo;
- cena z veřejné, reklamní, sportovní soutěže a reklamního slosování v hodnotě nepřevyšující 10 000 Kč.

Vývoj v úpravě ustanovení příjmů podle § 8 - § 10 ZDP

Dlouhodobě nedochází u těchto příjmů k zásadním změnám či doplnění.

¹³ Pokud by však tato částka byla překročena, zdanění by podléhala celá výše příjmů, nikoli jen částka přesahující 20 000 Kč.

2.6 Daňové a nedaňové výdaje

2.6.1 Ustanovení ZDP vztahující se k nákladům (výdajům)

Při uplatňování daňových a nedaňových výdajů (nákladů) je třeba přihlédnout k těmto ustanovením zákona o dani z příjmů:

Ustanovení ZDP	Čeho se týká
§ 5 a § 23	stanovují pravidla pro transformaci výsledku hospodaření na základ daně
§ 7, § 9, § 10	umožňují odečítat od zdanitelných příjmů daňové výdaje
§ 24 odst. 1	stanovuje obecné podmínky daňové uznatelnosti
§ 24 odst. 2	obsahuje výčet výdajů, u kterých je obecná podmínka uznatelnosti podle § 24 odst. 1 ZDP automaticky splněna, zároveň z něho výjimečně plynou případy nedaňových výdajů
§ 24 odst. 3 až 10	obsahuje další podrobnosti k uplatňování výdajů (např. pro stanovení daňové uznatelnosti nájemného)
§ 25 odst. 1	obsahuje taxativní výčet nedaňových výdajů
§§ 26 až 33	jsou zaměřeny na daňové odpisy hmotného majetku, vymezení hmotného majetku a technického zhodnocení, stejně tak i majetku nehmotného

Zdroj: BĚHOUNEK, P. a kol. DANĚ správně a s jistotou. 28. vyd. Praha: Verlag Dashofer, 2009. ISBN 80-86229-56-4.

Fyzické osoby s příjmy podle § 7 ZDP (s výjimkou společníků v. o. s. a komplementářů k. s.),¹⁴ § 9 ZDP a drobní zemědělci podle § 10 odst. 1 písm. a) ZDP mají možnost při tvorbě dílčích základů daně výběr ze tří možností uplatnění daňových výdajů (nákladů):

- prokazatelně vynaložené podle účetnictví;
- prokazatelně vynaložené podle daňové evidence;
- neprokazované, v paušální výši stanovené určitým procentem z příjmů.

Zákon o daních z příjmů umožňuje odečítat od příjmu výdaje pouze u dílčího základu daně podle § 7, § 9, a § 10. V rámci dílčího základu daně podle § 6 a § 8 nelze žádné výdaje uplatňovat. Naprostou výjimkou je příjem z prodeje předkupního práva na

¹⁴ Má-li společník v. o. s. nebo komplementář k. s. vedle příjmů podle § 7 odst. 1 písm. d) zákona i další příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a) až c) a odst. 2 zákona, může u těchto dalších příjmů uplatnit daňové výdaje paušální částkou.

cenné papíry podle § 8 odst. 3 písm. b) ZDP, které se snižují o cenu pořízení předkupního práva podle § 8 odst. 6 ZDP.

Tab. 2.2: Daňové výdaje (náklady) fyzických osob

Základem daně jsou příjmy snížené o výdaje vynaložené na jejich (§ 5 odst. 1 ZDP):	Příklady	§ 7 odst. 3	§ 9 odst. 3	§ 10 odst. 4	§ 24 odst. 1
DOSAŽENÍ (přítomnost)	Provozní výdaje	X	X	X	X
ZAJIŠTĚNÍ (i budoucnost)	Správa majetku	X	X	-	X
UDRŽENÍ (i budoucnost)	Odpisy majetku	X	X	-	X

Zdroj: DUŠEK, J. Daně z příjmů 2009. 4. vyd. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2009. 196 s. ISBN 978-80-247-3021-9.

2.6.2 Vývoj v úpravě ustanovení týkajících se § 24 a § 25 ZDP

Vývoj v úpravě daňových a nedaňových výdajů je velice rozsáhlý. K významným změnám došlo již v rámci novely v roce 2008 (např. rozšíření daňově uznatelných nákladů o náklady na likvidaci zásob, změny uznatelnosti na straně zaměstnavatele v rámci zaměstnaneckých benefitů), a pak následně v novelizacích, označovaných jako „protikrizové zákony“. Jedná se například o zkrácení doby odpisování hmotného majetku a mimořádné odpisy a s ním spojená daňová uznatelnost nájemného u finančního leasingu, alternativní možnost uplatnit výdaje na dopravu paušální částkou, a jiné. Podrobný výčet změn v ustanoveních zákona týkajících se daňových a nedaňových výdajů (nákladů) je uveden v příloze 8.

2.6.3 Paušální výdaje

- U **příjmů podle § 7 ZDP** výše výdajových paušálů dle § 7 odst. 7 ZDP závisí na druhu příjmu, což vyvolává nutnost jejich průkazného rozlišování.
- U **příjmů podle § 9 ZDP** se rozlišuje pronájem dle § 9 odst. 1 a příležitostný pronájem movitých věcí (spadá do příjmů dle § 10 ZDP, kde výdajové paušály uplatnit nelze, zato příjem do ročního úhrnu 20 000 Kč je osvobozen). Možnost paušálních výdajů je zakotvena v § 9 odst. 4 ZDP.
- U **příjmů podle § 10 ZDP** je možný jen výdajový paušál u drobných pěstitelů a chovatelů s příležitostnými příjmy ze zemědělské výroby, přesáhne-li jejich příjem limit pro osvobození 20 000 Kč. To umožňuje ustanovení § 10 odst.4.

V rámci jednoho dílčího základu daně z příjmů platí povinná jednotnost režimu výdajů, ale v rámci jednotlivých dílčích základů lze oba režimy (prokázané výdaje nebo paušální) libovolně kombinovat.

Paušální výdaje si nemohou uplatnit:

- **spoluvlastníci** pronajímaného majetku pokud nejsou příjmy a výdaje rozděleny mezi spoluvlastníky podle jejich spoluvlastnických podílů (viz § 11 ZDP);
- **účastníci sdružení** fyzických osob bez právní subjektivity, pokud nejsou příjmy a výdaje mezi ně rozděleny rovným dílem¹⁵ (viz §12 ZDP);¹⁶
- **pronajímatel**, pokud dal nájemci písemný souhlas k uplatňování odpisů podle § 28 odst. 3 ZDP.¹⁷

Administrativa u paušálních výdajů

Využití paušálních výdajů značně zjednodušuje nutnou evidenci pro daňové účely.

Poplatník je povinen vést:

- **podle § 7 odst. 8 ZDP** záznamy o příjmech a evidenci pohledávek, které vznikly v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností;
- **podle § 9 odst. 5 ZDP** záznamy o příjmech a evidenci pohledávek , které vznikly v souvislosti s pronájmem;
- **podle § 10 odst. 4 ZDP** záznamy o příjmech.

Podle § 26 odst. 8 ZDP poplatník, který uplatní výdaje paušální částkou, nemůže za toto období uplatnit odpisy v prokázané výši, ani o tuto dobu prodloužit odpisování pro daňové účely. Po dobu uplatňování výdajů paušální částkou vede poplatník (vlastník nebo nájemce) odpisy pouze evidenčně. Přitom v souladu s ustanovením § 31 odst. 7 ZDP musí při rovnoměrném odpisování počítat odpisy maximální odpisovou sazbou podle § 31 odst. 1 ZDP.¹⁸ Takto propadlé odpisy nemůže již poplatník nikdy daňově uplatnit.¹⁹

¹⁵ Rovným dílem se rozumí, že u každého účastníka sdružení je podíl příjmů stejný jako podíl výdajů.

¹⁶ Cílem této úpravy je zamezení spekulativnímu krácení základů daně.

¹⁷ Pokud si poplatník uplatní výdaje paušální částkou, jsou v těchto částkách zahrnuty veškeré výdaje vynaložené v souvislosti s dosahováním příjmů z pronájmu, tedy i odpisy. V tomto případě by si odpisy nemohl uplatnit nájemce.

¹⁸ Toto ustanovení má zamezit daňovým únikům spočívajícím v uplatnění minimálních odpisů po dobu uplatňování výdajů paušální částkou.

¹⁹ Zákon sice zakazuje odpisování přerušit a u rovnoměrného odpisování použít nižší sazby než maximální, ale rozhodnutí o zahájení daňového odpisování je na poplatníkovi. Ustanovení § 26 odst. 5

Poplatník uplatňující paušální výdaje **nemá obchodní majetek** (pokud nevede účetnictví, takže snáze dosáhne na osvobození určitých příjmů z prodeje.

Přechod na paušální výdaje z daňové evidence nebo vedení účetnictví

Při změně způsobu uplatňování výdajů z výdajů dle § 24 ZDP (skutečně vynaložených) na výdaje stanovené paušálem z příjmů a naopak, při zahájení účtování nebo zahájení evidence, postupují poplatníci podle § 23 odst. 8 písm. b) ZDP, tzn. základ daně upraví podle bodů 1 až 3 ZDP za zdaňovací období předcházející zdaňovacímu období, ve kterém ke změně způsobu uplatňování výdajů došlo a podají dodatečné daňové přiznání.

Někdy si poplatník uvědomí až po podání daňového přiznání, že by pro něj bylo výhodnější změnit režim uplatňování výdajů ze skutečných na paušální a naopak. Tuto dodatečnou změnu omezuje zákon v § 7 odst. 7 ZDP. Podle tohoto ustanovení, dodatečná změna výdajů z paušálních na skutečné přípustná není, ale dodatečná změna výdajů ze skutečných na paušální přípustná je.

Vývoj v úpravě paušálních výdajů

Rok 2008

- Do konce roku **2007** (dle § 7 odst. 10 ZDP) nebyly v paušální částce výdajů zahrnuty další daňové výdaje, které **mohl poplatník navíc uplatnit v prokázané výši**, a to:
 - zaplacené pojistné na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění (do výše pojistného vypočteného z maximálního základu pro toto pojištění) a
 - zaplacené pojistné hrazené osobami, které nejsou nemocensky pojištěny a pojistí se na denní dávku při pracovní neschopnosti u soukromé pojišťovny, a to do výše pojistného na zákonné nemocenské pojištění.
- Od zdaňovacího období kalendářního roku **2008** novela č.261/2007 Sb., **vyloučila pojistné** na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění placené poplatníky s příjmy dle § 7 ZDP a § 9 **z daňových výdajů** (§25 odst. 1 písm. g) ZDP);
- podle § 7 odst. 8 ZDP paušální výdaje počínaje zdaňovacím obdobím 2008 již zahrnují **veškeré daňové výdaje**.

ZDP pouze určuje, kdy lze zahájit odpisování, poplatník se tedy může rozhodnout, že odpisovat začne až v období, kdy paušální výdaje uplatňovat nebude.

Rok 2009

- **Navýšení výdajových paušálů** z příjmů pro OSVČ (viz tab. 2.3).

Rok 2010

- Vyšší **paušální výdaje**, které vláda zvýšila v boji s ekonomickou recesí pro svobodná povolání a autory dle § 7 odst. 2 opět **klesly** ze 60 % na 40 %.

Tab. 2.3: Vývoj výše paušálních výdajů podle jednotlivých druhů příjmů

Druh příjmu obecně	Druh příjmu v podrobnějším členění	2007-2008	2009	2010
§ 7 odst. 1 z podnikání	Ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství (zemědělský podnikatel)	80 %	80 %	80 %
	Ze živností řemeslných	60 %	80 %	80 %
	Z ostatních živností (neřemeslných)	50 %	60 %	60 %
	Z jiného podnikání podle zvl. předpisů (advokáti, lékaři...)	40 %	60 %	40 %
	Podíly společníků v. o. s. a komplementářů k. s. na zisku	Paušální výdaje nelze využít		
§ 7 odst. 2 z jiné samostatné výdělečné činnosti	Z užití či poskytnutí práv, z průmysl. a jiného duševního vlastnictví, z autor. práv, atd. (s výjimkou honorářů do 7 000 Kč za příspěvky do médií, které podléhají srážkové dani 15 %)	40 %	60 %	40 %
	Z nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním (režisér, sportovec, vědec)			
	Příjmy znalce, tlumočníka, rozhodce, atd.			
	Příjmy z činnosti insolventního správce			
§ 9 odst. 1 z pronájmu	nemovitostí, bytů a movitých věcí (kromě příležitostného pronájmu movitých věcí, patřících do § 10 odst. 1 písm. a))	30%	30%	30 %
§ 10 odst. 1 písm. a) drobný zemědělec	Ze zemědělské výroby, která není provozována zemědělských podnikatelem	80 %	80 %	80 %

Zdroj: PELECH, P.; PELC, V. Daně z příjmů s komentářem. 10. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 967 s. ISBN 978-80-7263-542-9.

Vlastní zpracování na základě ZDP 2007 - 2010

2.7 Základ daně

2.7.1 Ustanovení ZDP vztahující se k základu daně

Pro stanovení základu daně je třeba se opírat o tato ustanovení zákona o daních z příjmů:

Ustanovení ZDP	Čeho se týká
§5	obecná pravidla pro stanovení základu daně
§ 6 - § 10	speciální ustanovení pro jednotlivé druhy příjmů
§ 15	nezdanitelné části základu daně
§ 23	obecná pravidla úprav základu daně nebo hospodářského výsledku
§ 34	položky odčitatelné od základu daně
Příloha č. 2	úprava ZD z titulu přechodu z vedení účetnictví na daňovou evidenci
Příloha č. 3	úprava ZD při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví

2.7.2 Stanovení základu daně podle § 5 ZDP

Podle § 5 ZDP je základem daně částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení (pokud ve speciálních ustanoveních §§ 6-10 ZDP není stanoveno jinak – viz tab.:). Základ daně se následně upravuje podle ustanovení § 5 a podle ustanovení § 23 ZDP, nejsou-li s ustanoveními § 5 ZDP v rozporu.

Pokud výdaje přesáhnou příjmy uvedené u jednotlivých druhů příjmů uvedených v § 7 a § 9 ZDP, jedná se o **daňovou ztrátu**, kterou podle ustanovení § 34 ZDP je možné si odečíst (nebo její část) v následujících **5 zdaňovacích obdobích** od úhrnu dílčích základů daně u jednotlivých druhů příjmů podle §§ 7 – 10 ZDP. Ztráta není možná z příjmů podle § 6, § 8 a § 10 ZDP.

Do základu daně se nezahrnují:

- příjmy osvobozené od daně;
- příjmy, z nichž se daň vybírá zvláštní sazbou daně ze samostatného základu daně (§ 36 ZDP).

Vybrané úpravy základu daně podle § 5 ZDP:

- zvýšení základu daně z titulu právně zaniklého závazku;
- zvýšení základu daně o hodnotu zaplacených záloh u poplatníků s příjmy dle § 7, kteří nevedou účetnictví;
- možnost snížení základu daně u poplatníků s příjmy dle § 7 a § 9 ZDP o zásoby pořízené v kal. roce, ve kterém zahájil činnost.

2.7.3 Vybrané úpravy základu daně podle § 23 ZDP:

- zvýšení základu daně o nezaplacený závazek;
- zvýšení základu daně při postoupení nebo vkladu pohledávky;
- úprava základu daně při ukončení a přerušení činnosti poplatníka s příjmy podle § 7 a § 9 ZDP a základu daně při změně způsobu uplatňování výdajů.

Celkový základ daně je součtem dílčích základů podle §§ 6 – 10 ZDP. Ten se ještě upraví o nezdanitelné části základu daně podle § 15 ZDP a odčitatelné položky podle § 34 ZDP.

2.7.4 Vývoj v úpravě ustanovení týkajících se stanovení základu daně

Rok 2008

- Základ daně se nezvyšuje o **pokuty, penále a úroky** z prodlení vzniklé ze zákona nebo na jeho základě, a to ve výši, v jaké byly příslušným orgánem **prominuty**;
- povinnost zvýšení základu daně o **neuhrazené závazky** odpovídající pohledávce, od jejíž splatnosti uplynulo 36 měsíců nebo se promlčela, ze kterých měl dlužník doposud nezdaněný prospěch vzniklý přijetím neuhrazeného plnění od věřitele. Zvýšení základu daně se nevztahuje na závazky z titulu půjček. Pokud dlužník v budoucnu závazky uhradí, základ daně se o jejich hodnotu opět sníží;
- zvýšení ZD nebo VH o částku, o kterou byl snížen základ daně podle § 34 odst. 9 a 10 v předchozích zdaň. obdobích, pokud poplatník **pohledávku vzniklou z titulu postoupení** majetkového podílu dále postoupil;
- v případě, kdy podnikatel vedoucí účetnictví **přejde** na uplatňování **paušálních výdajů**, musí v roce předcházejícím roku, kdy uplatní výdaje paušální částkou, zvýšit základ daně o zbývajících hodnotu zásob a pohledávek, které ještě nezahrnul do základu daně z titulu přechodu z vedení daňové evidence na vedení účetnictví;
- zrušeno ustanovení, které upravovalo postup poplatníků v případě **prodeje osobního automobilu**. Toto ustanovení navazovalo na limitování vstupní ceny osobního automobilu a nájemného při finančním leasingu částkou 1 500 000 Kč.

Rok 2009

- Poplatníci s příjmy dle § 7 nebo § 9, vedoucích daňovou evidenci, mají možnost upravit **základ daně po ukončení** (přerušení) činnosti prostřednictvím dodatečného daňového přiznání i o závazky uvedené v § 23 odst. 3 písm. a) bod 12. Pokud dlužník bude evidovat příslušné nezaplacené dluhy, základ daně podle § 23 odst. 3 písm. a) bod 12 ZDP zvýší. Ve zdaňovacím období, kdy dluh zaplatí, základ daně podle § 23 odst. 3 písm. c) sníží.

2.8 Nezdanitelné částky základu daně (§15 ZDP) a odčitatelné položky od základu daně (§34 ZDP)

2.8.1 Nezdanitelné částky základu daně a jejich vývoj v úpravě ustanovení ZDP

Od základu daně lze podle § 15 ZDP odečíst:

- **dary** – fyzickým a právnickým osobám, obcím, krajům, organizačním složkám státu na území ČR, státu EU, Norska a Islandu na zákonem vymezené účely, pokud úhrnná hodnota darů ve zdaňovacím období přesáhne 2 % ze ZD anebo činí alespoň 1 000 Kč. V úhrnu lze odečíst nejvýše 10 % ze ZD. Jako dar na zdravotnické účely se považuje i odběr krve bezpříspěvkového dárce a oceňuje se částkou 2 000 Kč;
- **zaplacené úroky z úvěrů na financování bytových potřeb** – úhrnná částka úroků, o kterou se snižuje ZD ze všech úvěrů poplatníků v téže domácnosti nesmí překročit 300 000 Kč za zdaňovací období a při placení úroků jen po část roku nesmí uplatňovaná částka překročit 1/12 této maximální částky za každý měsíc placení úroků (tj. 25 000 Kč za měsíc);
- **příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem** – částka, kterou je možné od ZD odečíst se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem snížených o 6 000 Kč, maximálně 12 000 Kč;
- **pojistné na soukromé životní pojištění** – za podmínek stanovených zákonem lze odečíst zaplacené pojistné v úhrnné výši 12 000 Kč;
- **zaplacené členské příspěvky člena odborové organizace** – nejvýše 1,5 % zdanitelných příjmů s výjimkou příjmů zdanitelných srážkovou daní, maximálně do výše 3 000 Kč za zdaňovací období;
- **úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání** – pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem nebo uplatněny jako daňový výdaj u poplatníka s příjmy podle § 7 ZDP, nejvýše 10 000 Kč, u poplatníka se zdravotním

postižením 13 000 Kč a u poplatníka s těžším zdravotním postižením pak 15 000 Kč ve zdaňovacím období.

Jednotlivé nezdanitelné částky se mohou sčítat, ale není možné je převádět do následujících zdaňovacích období. Uplatňují se na základě daňového přiznání nebo na základě ročního zúčtování záloh ze závislé činnosti.

Vývoj v úpravě ustanovení ZDP

Rok 2008

- Došlo k upřesnění textu **bytové potřeby** v souladu se stavebním zákonem;
- nově lze odečíst poplatníkem zaplacené pojistné na **životní pojištění** i v případě pojistné smlouvy uzavřené s **pojišťovnami usazenými v členských státech EU nebo EHS**;
- odpočet na **bytovou potřebu u nerezidentů ČR** se sníží za zdaňovací období, pokud úhrn jejich příjmů ze zdrojů na území ČR činí nejméně 90 % všech jeho příjmů s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně, jsou od daně osvobozeny nebo příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvl. sazby.

Rok 2009

- Rozšířen okruh příjemců darů, tzn. možnost odpočtu hodnoty **daru** od základu daně i v situacích, kdy je dar poskytnut do jiného čl. státu EU, Norska a Islandu, a to za předpokladu max. možného splnění podmínek stanovených pro tento odpočet v ČR.

2.8.2 Odčitatelné položky od základu daně a jejich vývoj v úpravě ustanovení ZDP

Přehled odčitatelných položek od základu daně podle § 34 ZDP a možnost jejich uplatnění v jednotlivých zdaňovacích obdobích znázorňuje tab. 2.4.

Tab. 2.4: Přehled odčitatelných položek od základu daně § 34 ZDP

	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Daňová ztráta § 34 odst. 1 (5 let)	X	X	X	X
Výdaje při realizaci projektů výzkumu a vývoje § 34 odst. 4 (100 % výdajů)	X	X	X	X
Vypořádání majetkových nároků v družstvech § 34 odst.10 (50 % výdajů)	X	X	X	
Výuka učňů §34 odst. 3 (30 % výdajů)	X			

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP 2007-2010

2.9 Sazby daně z příjmů fyzických osob (§ 16 ZDP) a sazby srážkové daně (§ 36 ZDP)

Do konce zdaňovacího období 2007 byla v platnosti progresivní sazba daně (viz tab. 2.5). Od roku 2008 byla zavedena jednotná sazba daně ve výši 15 %, a to jak pro výpočet daňové povinnosti, tak pro výpočet záloh na daň z příjmů podle § 6 ZDP.

Tab. 2.5: Sazby daně v roce 2007 podle § 16 ZDP

Základ pro výpočet daně		Daň z příjmů FO	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	121 200	12 %	
121 200	218 400	14 544 Kč + 19 %	121 200 Kč
218 400	331 200	33 012 Kč + 25 %	218 400 Kč
331 200	a více	61 212 Kč + 32 %	331 200 Kč

Zdroj: Daňové zákony 2007

Tyto sazby daně se uplatňovaly rovněž při výpočtu záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti za kalendářní měsíc (viz tab. 2.6).

Tab. 2.6: Sazby daně v roce 2007 podle § 38h ZDP

Základ pro výpočet daně		Daň z příjmů FO	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	10 100	12 %	
10 100	18 200	1 212 Kč + 19 %	10 100 Kč
18 200	27 600	2 751 Kč + 25 %	18 200 Kč
27 600	a více	5 101 Kč + 32 %	27 600 Kč

Zdroj: Daňové zákony 2007

Zvláštní sazba daně podle § 36 ZDP

Od roku 2008 se sazba daně vybíraná srážkou pro příjmy plynoucí daňovým rezidentům sjednotila na výši **15 %**. V případě nájemného u **finančního leasingu** plynoucího **daňovým nerezidentům** se sazba srážkové daně zvýšila z **1 % na 5 %**.

2.10 Slevy na dani a daňové zvýhodnění

2.10.1 Ustanovení ZDP vztahující se ke slevám na dani a daňovému zvýhodnění

Slevy na dani a daňové zvýhodnění na děti jsou v naší společnosti prvkem progresivity daňového zatížení poplatníka a týkají se snad každého z nás. Proto patří k nejsledovanějším ustanovení zákona o dani z příjmů fyzických osob, a to jak na straně našich zákonodárců a jejich politických cílů, tak na straně samotných poplatníků.

Ustanovení ZDP	Čeho se týká
§ 35	zaměstnávání osob se zdravotním postižením
§ 35a, § 35b	příslib investiční pobídky
§ 35ba	slevy na poplatníka, manžela, invaliditu, studium
§ 35c	daňové zvýhodnění na dítě
§ 35d	postup a podmínky pro uplatnění slev podle § 35ba a daňového zvýhodnění podle § 35c
§ 38ch	roční zúčtování záloh na daň z příjmů FO ze závislé činnosti a daňového zvýhodnění

Při výpočtu daně z příjmů fyzických osob je zapotřebí nejprve stanovit základ daně součtem tzv. dílčích základů daně. Tento se může snížit o nezdanitelné části daně a odčitatelné položky. Z takto upraveného základu daně, zaokrouhleného na celé 100 Kč dolů, se vypočte daň ve výši 15 %. Tuto daňovou povinnost lze ještě snížit uplatněním slev na dani podle § 35, § 35a a § 35b, § 35ba a § 35c ZDP.

2.10.2 Slevy na dani podle § 35 ZDP

Podle § 35 ZDP mohou fyzické osoby, kteří zaměstnávají zaměstnance se zdravotním postižením, uplatnit slevu na dani ve výši **18 000 Kč** za každého zaměstnance se změněnou pracovní schopností a **60 000 Kč** za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením.

Pro uplatnění této slevy je rozhodující průměrný přepočtený počet zaměstnanců se zdravotním postižením nebo těžším zdravotním postižením.

2.10.3 Slevy na dani podle § 35ba ZDP²⁰

Slevy na dani podle § 35ba ZDP v letech 2007 – 2010 znázorňují tab. 2.7 a tab. 2.8.

Tab. 2.7: Slevy na dani - §35ba ZDP v roce 2007 a 2008

	Rok 2007 zákon č. 545/2005 Sb.		Rok 2008 zákon č. 261/2007 Sb.	
	ročně	měsíčně	ročně	měsíčně
a) Na poplatníka	7 200	600	24 840 I star. důch.	2 070 I star. důch.
b) Na manžela/ manželku	4 200 s vl. příjmem do 38 040	nelze uplatnit	24 840 s vl. příjmem do 68 000²¹	nelze uplatnit
Manžel (manželka) držitel ZTP/P	8 400	nelze uplatnit	49 680	nelze uplatnit
c) částečný invalidní důchod	1 500	125	2 520	210
d) plný invalidní důchod	3 000	250	5 040	420
e) držitel ZTP/P	9 600	800	16 140	1 345
f) příprava na budoucí povolání	2 400	200	4 020	335

Tab. 2.8: Slevy na dani - §35ba ZDP v roce 2009 a 2010

	Rok 2009 zákon č. 261/2007 Sb. ²²		Rok 2009, 2010 zákon č. 2/2009 Sb.	
	ročně	měsíčně	ročně	měsíčně
a) Na poplatníka vč. star. důchodce	16 560	1 380	24 840	2 070
b) Na manžela/ manželku s vl. příjmem do 68 000 Kč	16 560	nelze uplatnit	24 840	nelze uplatnit
Manžel/manželka držitel ZTP/P	33 120	nelze uplatnit	49 680	nelze uplatnit
c) částečný invalidní důchod (inv. I. a II. st.)	2 520	210	2 520	210
d) plný invalidní důchod (inv. III. st.)	5 040	420	5 040	420
e) držitel ZTP/P	16 140	1 345	16 140	1 345
f) příprava na budoucí povolání	4 020	335	4 020	335

²⁰ Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP 2007 - 2010

²¹ Zákonem č. 482/2008 Sb., byl zvýšen limit vlastního příjmu manžela/ manželky z 38 040 Kč na 68 000 Kč s účinností již pro rok 2008.

²² Ustanovení sledující původní záměr zákona č. 261/2007 Sb. snížit sazbu daně z 15 % na 12,5 % a současně snížit slevy na dani počínaje rokem 2009 byla ze zákona vypuštěna novelou zákona č. 2/2009, tudíž pro zdaňovací období 2009 se uplatní slevy ve výši jako v roce 2008. Pro rok 2010 nedochází v této oblasti k žádným změnám.

2.10.4 Daňového zvýhodnění na vyživované dítě podle § 35c a § 35d ZDP a stanovení minimální mzdy pro nárok na daňový bonus²³

Vývoj daňového zvýhodnění na vyživované dítě v letech 2007 – 2010 a stanovení minimální mzdy pro nárok na daňový bonus znázorňují tab. 2.9 až tab. 2.12.

Tab. 2.9: Daňové zvýhodnění na vyživované dítě v roce 2007 a 2008

	Rok 2007 zákon č. 545/2005 Sb.		Rok 2008 zákon č. 261/2007 Sb.	
	ročně	měsíčně	ročně	měsíčně
Sleva na dani, sleva na dani a daňový bonus, jen daňový bonus	6 000	500	10680	890
Vyživované dítě s průkazem ZTP/P	12 000	1 000	21 360	1 780
Minimální výše daňového bonusu	100	50	100	50
Maximální výše daňového bonusu	30 000	2 500	52 200	4 350

Tab. 2.10: Daňové zvýhodnění na vyživované dítě v roce 2009

	Rok 2009²⁴ zákon č. 261/2007 Sb.		Rok 2009 zákon č. 2/2009 Sb.	
	ročně	měsíčně	ročně	měsíčně
Sleva na dani, sleva na dani a daňový bonus, jen daňový bonus	10 200	850	10680	890
Vyživované dítě s průkazem ZTP/P	20 400	1 700	21 360	1 780
Minimální výše daňového bonusu	100	50	100	50
Maximální výše daňového bonusu	52 200	4 350	52 200	4 350

Tab. 2.11: Daňové zvýhodnění na vyživované dítě v roce 2010

	Rok 2010 zákon č. 326/2009 Sb.	
	ročně	měsíčně
Sleva na dani, sleva na dani a daňový bonus, jen daňový bonus	11 604	967
Vyživované dítě s průkazem ZTP/P	23 208	1 934
Minimální výše daňového bonusu	100	50
Maximální výše daňového bonusu	52 200	4 350

Tab. 2.12: Přehled minimální mzdy pro nárok na daňový bonus v letech 2007-2010

	Rok 2007, 2008, 2009, 2010
Minimální mzda	8 000
Polovina minimální mzdy	4 000
Šestinásobek minimální mzdy	48 000

²³ Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP 2007 - 2010

²⁴ Ustanovení sledující původní záměr zákona č. 261/2007 Sb. snížit sazbu daně z 15 % na 12,5 % a současně snížit slevy na dani a daňové zvýhodnění na dítě počínaje rokem 2009 byla ze zákona vypuštěna novelou zákona č. 2/2009, tudíž pro zdaňovací období 2009 se uplatní slevy ve výši jako v roce 2008.

2.11 Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob

2.11.1 Ustanovení ZDP vztahující se k daňovému přiznání

Pro správné stanovení daňové povinnosti a vyplnění daňového přiznání je nutné přihlídnout k těmto ustanovením ZDP:

Ustanovení ZDP	Čeho se týká
§ 38g	daňové přiznání k DPFO
§ 3, § 6, § 7	předmět daně
§ 4, §6, §10	osvobozené příjmy
§ 5, § 23	základ daně a daňová ztráta, úpravy ZD
§ 15, § 34	nezdanitelné částky ZD, odčitatelné položky od ZD
§ 35, § 35a, § 35ba, § 35c	slevy na dani a daňové zvýhodnění
§ 16	sazba daně
§ 7a, § 36, § 38a, § 38f, 38gb, § 38h, § 38e	daň stanovená paušální částkou, sražená nebo zajištěná daň

2.11.2 Povinnost podat daňové přiznání

Příjmy zakládající povinnost podat daňové přiznání (§ 38g odst. 3) jsou příjmy, které jsou předmětem daně, kromě:

- příjmů od daně osvobozených;
- příjmů, z nichž je daň vybírána zvláštní sazbou daně (§ 36).

Povinnost podat daňové přiznání má fyzická osoba, pokud:

- příjmy za zdaňovací období přesáhly 15 000 Kč (§ 38g odst. 1);
- vykazuje daňovou ztrátu z příjmů dle § 7 a § 9 ZDP (§ 38g odst. 1);
- obdržela příjmy dle § 6 ZDP za uplynulá léta od zaměstnavatele po 31. 1. následujícího roku (§ 38g odst. 2);
- uplatňuje dary na veřejně prospěšné účely poskytnuté do zahraničí podle § 15 odst. 1 (změna účinná od 1. 1. 2009);²⁵
- je daňovým nerezidentem, který uplatňuje slevu na dani na manžela/manželku, invaliditu nebo daňové zvýhodnění na vyživované dítě nebo si uplatňuje slevu na dani dle § 15 odst. 3 a 4 (na bytovou potřebu).

²⁵ Tyto dary nelze uplatnit u zaměstnavatele v rámci ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění z důvodu problematiky ověření splnění podmínek pro jejich uplatnění.

Zaměstnanec nemá povinnost podat daňové přiznání, pokud (§38g odst. 2):

- má příjmy ze závislé činnosti od jednoho zaměstnavatele nebo postupně od více zaměstnavatelů za podmínky, že podepsal u všech těchto plátců prohlášení k dani podle § 38k ZDP;
- neuplatňuje odpočet úroků z hypotéčního úvěru podle §15 odst. 7 a 8 ZDP;
- nemá jiné příjmy podle § 7 až § 10 ZDP vyšší než 6 000 Kč;
- neuplatňuje výpočet daně ze společného základu manželů podle § 13a ZDP (jen do 31. 12. 2007).

Poplatníci mají povinnost podat daňové přiznání do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Pokud daňové přiznání zpracovává a předkládá daňový poradce na základě plné moci poplatníka, podané správci daně před uplynutím neprodloužené lhůty, lhůta pro podání daňového přiznání je do 6 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. U příjmů ze závislé činnosti je plátec povinen vystavit zaměstnanci doklad o souhrnných údajích uvedených v jeho mzdovém listě pro daňové účely. Originál nebo úředně ověřená kopie tohoto dokladu je povinnou přílohou daňového přiznání.²⁶

2.11.3 Schéma výpočtu daňové povinnosti

Σ DZD = Základ daně

- nezdanitelné částky základu daně podle § 15 ZDP²⁷

- odčitatelné položky od základu daně podle § 34 ZDP

= Základ daně po odpočtech (zaokrouhleno na 100 Kč dolů)

Daň podle § 16 ZDP (15 %, zaokrouhlená na Kč nahoru)

- slevy na dani podle § 35, § 35a, § 35ba

= Daň upravená o slevy

- daňové zvýhodnění podle § 35c

= Daň po uplatnění daňového zvýhodnění

+ vyplacené měsíční daňové bonusy

- zaplacené zálohy na daň, sražená či zajištěná daň

= Výsledná daňová povinnost nebo daňový přeplatek

²⁶ Ministerstvo financí vydalo pro tyto účely formulář „Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti a z funkčních požitků, sražených zálohách a daňovém zvýhodnění“.

²⁷ Zákon nestanovuje pořadí, v jakém mohou být odečteny nezdanitelné částky podle § 15 nebo odčitatelné položky podle § 34 od daně. V rámci optimalizace daně je však výhodnější nejdříve odečíst položky podle § 15 ZDP, poněvadž tyto se nepřevádějí do dalších zdaňovacích období.

2.12 Zálohy na daň z příjmů

Základním ustanovením je § 38a ZDP, který definuje poslední známou daňovou povinnost, určuje kdy je nutné platit zálohy na daň z příjmů, v jaké výši a v jakých termínech, apod.

Zdaňovacím obdobím pro poplatníky fyzické osoby, je kalendářní rok, tzn. od 1. ledna do 31. prosince.

Výše a periodicita záloh na daň z příjmů

Při stanovení výše a periodicity záloh se vychází z **poslední známé daňové povinnosti** (§ 38 odst. 1). Je to částka daně ve výši, jak ji naposledy pravomocně stanovil správce daně, a to bez ohledu na to, zda byla daň stanovena:

- **na základě podaného daňového přiznání (řádného, opravného, dodatečného)**
 - daň vypočtená poplatníkem v daňovém přiznání se stává poslední daňovou povinností od prvního dne následujícího po posledním dni lhůty pro podání přiznání, tedy 1. 4. nebo 1. 7.;²⁸
- **platebním výměrem nebo dodatečným platebním výměrem;**
- **rozhodnutím správce daně o opravném prostředku** (tj. odvolání, přezkoumání daňového rozhodnutí, obnově daňového řízení).

Do poslední známé daňové povinnosti se **zahrnují** příjmy a výdaje podle § 6, § 7, § 8 a § 9 ZDP, **nezahrnují** se příjmy a výdaje podle § 10 ZDP – ostatní příjmy, které většinou mají nahodilý charakter.

Poslední známá daňová povinnost **platí do** účinnosti další změny daňové povinnosti. Při její změně v průběhu zdaňovacího období se zálohy, co do výše a periodicity, do té doby splatné, nemění.

Zálohy se platí se po celé zálohové období, tzn. od prvního dne následujícího po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání za minulé období do posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání za další zdaňovací období.

²⁸ Tento den neovlivní ani předčasně podané daňové přiznání. Jiná situace nastává v případě, kdy poplatník podá své daňové přiznání opožděně. Přiznaná daň se stává poslední daňovou povinností dnem následujícím po dni podání (v tomto případě rozhoduje den skutečného podání daňového přiznání).

Nové zálohy se platí až po podání daňového přiznání. Stanovení výše a periodicity záloh na daň z příjmů znázorňuje níže uvedená tabulka.

Tab. 2.13: Výše záloh daně z příjmů § 38a

Z poslední známé daňové povinnosti		Výše zálohy (§ 38a odst. 2, 3, 4)	FO pokud má příjem zároveň i ze závislé činnosti (§ 38a odst. 15)			Povinnost zaplatit daň do: ²⁹			
od	do		0 – 14 %	15 – 49 %	50 – 100 %	15. 03.	15. 06.	15. 09.	15. 12.
0	30 000	0	0	0	0	-	-	-	-
30 001	150 000	40 %	40 %	20 %	0	X	-	-	X
150 001	a více	25 %	25 %	12,5 %	0	X	X	X	X

Zdroj: DUŠEK, J. Daň z příjmů 2009. 4. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2009. 196 s. ISBN 978-80-247-3021-9.

Výše zálohy se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru.

V daňového přiznání se započtou zálohy na daň zaplacené ve zdaňovacím období na úhradu skutečné výše daně. Pokud zálohu na daň zaplatí poplatník opožděně, ale do termínu pro podání daňového přiznání, započte se takto opožděně zaplacená záloha na daň za zdaňovací období ve kterém měla být zaplacená podle § 38a odst. 1 ZDP.

Zálohy na daň z příjmů neplatí:

- poplatníci mající příjmy pouze ze závislé činnosti a funkčních požitků podle § 6 ZDP, s výjimkou příjmů plynoucích ze zahraničí.(38a odst. 9 ZDP);
- poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost je menší nebo rovna 30 000 Kč;
- poplatníci při ukončení činnosti, z níž jim plynuly zdanitelné příjmy;
- poplatníci, jimž zanikl zdroj zdanitelných příjmů.

Pokud jde o poslední dvě uvedené skutečnosti, poplatník je oznámí správci daně do 15 dnů ode dne, kdy nastaly.

²⁹ Pokud poslední den splatnosti zálohy připadne na sobotu, neděli nebo státní svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den.

Pokud je daňová povinnost ve zdaňovacích obdobích kolísavá, poplatník má možnost požádat správce daně o stanovení záloh jinak, v jiné výši nebo požádat o zrušení povinnosti platit zálohy v určitém období.

Zrušení záloh na daň z příjmů v roce 2009

Rozhodnutím č. j. 43/20 650/2009–431 Ministerstvo financí dne 23. 2. 2009 zrušilo poplatníkům daně z příjmů fyzických (ale i právnických) osob povinnost platit zálohy na daň podle § 38a ZDP v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009.

Zrušení záloh se týká fyzických osob s příjmy podle § 7 ZDP, které nemají zaměstnance nebo zaměstnávají maximálně 5 zaměstnanců k 1. 12. 2008.³⁰

Zrušení povinnosti je automatické, poplatník, který splňuje podmínky nemusí o něj žádat.

2.13 Zdaňování příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků³¹

2.13.1 Variantní postupy při zdaňování příjmů podle § 6 ZDP

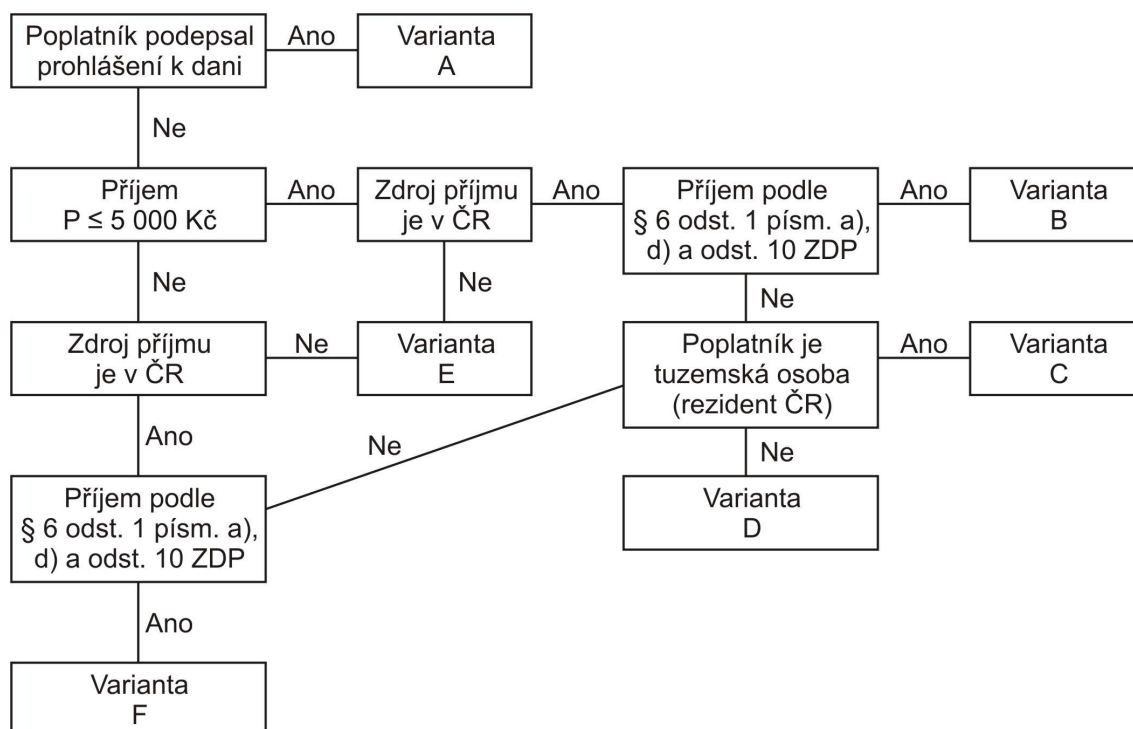
Pro zdaňování těchto příjmů je nutné vymezit:

- které peněžní a nepeněžní příjmy jsou předmětem daně (předmětem daně nejsou příjmy dle § 6 odst. 7 ZDP);
- které z těchto příjmů jsou osvobozeny od daně (§ 6 odst. 9 ZDP);
- zda se zdroj příjmů nachází na území ČR;
- zda poplatník je rezidentem ČR nebo se jedná o daňového nerezidenta;
- zda jde o příjem ze závislé činnosti podle § 6 odst. 1 písm. a), d) a odst. 10 ZDP (funkční požitky) nebo zda se jedná o příjmy podle § 6 odst. 1 písm. b), c) ZDP;
- zda poplatník podepsal prohlášení k dani (podle § 38k ZDP);
- režim uplatňování srážky sociálního a zdravotního pojištění ze mzdy;
- které z těchto příjmů se zdaňují v režimu zálohové či srážkové daně, včetně režimu výběru daně.

³⁰ Jedná se o údaj, který byl uveden v povinné příloze č. 1 Vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků – Počet zaměstnanců ke dni 1. 12. 2008.

³¹ VYBÍHAL, Václav. Zdaňování příjmů fyzických osob 2010. Praktický průvodce. 6. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2010. 224 s. ISBN 978-80-247-3426-2.

Obr. 2.1: Variantní algoritmus režimů zdanění příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků

Zdroj: VYBÍHAL, Václav. Zdaňování příjmů fyzických osob 2010. Praktický průvodce. 6. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2010. 224 s. ISBN 978-80-247-3426-2.

Postup výpočtu - varianta A

- Poplatník podepsal prohlášení k dani podle § 38k ZDP, uplatňuje si slevu na dani podle § 35ba a měsíční daňové zvýhodnění na dvě děti.

Ze zdanitelné mzdy se odvádí měsíčně **záloha na daň** ve výši 15 % podle § 38h odst. 2 ZDP. Základ daně do 100 Kč se zaokrouhluje na celé Kč nahoru, nad 100 Kč na celé 100 Kč nahoru. Roční zúčtování záloh se provádí za podmínek § 38ch ZDP.

Tab. 2.14: Výpočet měsíční mzdy

Měsíční hrubý příjem v Kč	20 200
Zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem (4,5 %)	909
Sociální pojištění hrazené zaměstnancem (6,5 %)	1 313
Zdravotní a sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem (34%)	6 868
Základ daně pro výpočet zálohy na daň (20 200 + 6 868)	27 068
Zaokrouhlený základ daně pro výpočet zálohy na daň	27 100
Záloha na daň (vypočtená podle § 38h odst. 2 ZDP – 15 %)	4 065
Měsíční slevy na dani (podle § 35ba odst. 1 ZDP)	
a) na poplatníka (2 070 Kč)	2 070
c) invalidita 1. a 2. stupně (210 Kč)	
d) invalidita 3. stupně (420 Kč)	
e) držitel průkazu ZTP/P (1 345 Kč)	
f) student (335 Kč)	

Měsíční slevy celkem	2 070
Záloha na daň snižená o měsíční slevy	1 995
Měsíční daňové zvýhodnění na děti formou slevy na dani (§ 35c a § 35d ZDP)	1 934
Skutečně sražená záloha na daň	61
Měsíční daňový bonus	0
Čistý příjem poplatníka (20 200 – 909 – 1 313 - 61)	17 917

Zdroj: Vlastní schéma výpočtu a vlastní výpočty

Tab. 2.15: Výpočet roční zúčtování záloh na daň

Úhrn příjmů od všech plátců	228 963
Úhrn pojistného (§ 6 odst. 13)	77 850
Dílčí základ daně od všech plátců	306 813
Nezdanitelné částky podle § 15 ZDP	
odst. 1 hodnota darů	2 000
odst. 3, 4 zaplacené úroky z úvěru	5 000
odst. 5 příspěvky na penzijní připojištění (zaplacená částka – 6 000 Kč)	12 000
odst. 6 pojistné na soukromé životní pojištění (max. 12 000 Kč)	12 000
odst. 7 členské příspěvky odb. organizace (1,5 % příjmů, max. 3000 Kč)	3 000
odst. 8 úhrady za zkoušky dalšího vzdělávání	0
Nezdanitelné částky celkem	34 000
Základ daně snižený o nezdanitelné částky (zaokr. na 100 Kč nahoru)	272 800
Vypočtená daň (15 %)	40 920
Slevy na dani podle § 35ba odst. 1	
písm. a) na poplatníka (24 840 Kč)	24 840
písm. b) na manžela, manželku (24 840 Kč)	0
písm. c) na invaliditu 1. a 2. stupně (2 520 Kč)	0
písm. d) na invaliditu 3. stupně (5 040 Kč)	0
písm. e) poplatník je držitelem průkazu ZTP/P (16 140 Kč)	0
písm. f) poplatník je žákem nebo studentem (4 020 Kč)	0
Slevy na dani celkem	24 840
Daň po slevě na dani podle § 35ba (>= 0)	16 080
Úhrn sražených záloh na daň (po slevě na dani)	580
Daňové zvýhodnění na děti	
Nárok celkem	23 208
Z toho sleva na dani	16 080
Daňový bonus	7 128
Zúčtování záloh na daň po slevě	
Daň po slevě (16 080 – 16 080)	0
Rozdíl na dani po slevě (580 – 0)	580
Vyplacené měsíční daňové bonusy od všech plátců	1 934
Rozdíl na daňovém bonusu (7 128 – 1 934)	5 194
Kompenzace rozdílů na dani a bonusu	
+ doplatek (580 + 5 194)	+ 5 774
- nedoplatek	
Doplatek ze zúčtování činí:	
a) přeplatek na dani po slevě	580
b) doplatek na daňovém bonusu	5 194

Zdroj: Tiskopis MFin 5460/1 – vzor č. 14.

Vlastní výpočty

Postup výpočtu – varianta B

- Poplatník **nepodepsal prohlášení** k dani, tzn. neuplatňuje nezdanitelné částky základu daně ani daňové zvýhodnění na děti;
- příjem **nepřesahuje 5 000 Kč** v kal. měsíci u téhož zaměstnavatele;
- zdroj příjmů je na území **ČR**;³²
- **jedná se o příjem podle § 6 odst. 1 písm. a), d) nebo odst. 10 ZDP.**

Při zdanění těchto příjmů se uplatňuje režim zdanění **zvláštní sazbou daně** ze samostatného základu daně (tzv. srážkou u zdroje) ve výši 15 %. Základ daně i daň se zaokrouhlují na celé koruny dolů.

Daň sráží plátce daně při výplatě, poukázání nebo připsání úhrady ve prospěch poplatníka. Provedením srážky daně zaměstnavatelem a jejím odvodem do konce následujícího měsíce je daňová povinnost poplatníka splněna.

Může se jednat o příjmy na základě pracovního poměru, dohody o provedení práce či dohody o pracovní činnosti.

Tab. 2.16: Výpočet měsíční mzdy

	Pracovní poměr	Dohoda o provedení práce	Dohoda o pracovní činnosti
Měsíční příjem	5 000	4 950	3 990
Zdravotní poj. 4,5 %	225	0	180
Sociální poj. 6,5 %	325	0	260
Dílčí základ daně: měs. příjem + 34 %	6 700	0	5 346
Základ daně	6 700	4 950	5 346
Daň 15 %	1 005	742	801
Čistý příjem	3 445	4 208	2 749

Zdroj: Vlastní výpočty

Postup výpočtu – varianta C

- Poplatník je **rezidentem ČR**, **nepodepsal** prohlášení k dani;
- výše měsíčního příjmu **nerozhoduje**;
- zdroj příjmů je na území **ČR**;
- **nejedná se o příjem podle § 6 odst.1 písm. a), d) a odst. 10 ZDP.**

U těchto příjmů plátce daně odvede za poplatníka **zálohu na daň** ve výši 15 % ze zdanitelné mzdy podle § 38h odst. 2 ZDP do 20. dne kalendářního měsíce, ve kterém

³² Zaměstnavatel má sídlo nebo bydliště na území ČR nebo je zahraniční osobou se stálou provozovnou na území ČR nebo zde zaměstnává zaměstnance déle než 183 dní v roce.

vznikla povinnost srazit zálohy. Správce může stanovit lhůtu pro odvod záloh i jinak, nesmí však přesáhnout poslední den kalendářního měsíce, ve kterém povinnost srazit zálohy na daň vznikla. Základ daně se zaokrouhluje stejně jako u pracovního poměru ve variantě A.

Záloha se srazí při **výplatě nebo připsání mzdy** bez ohledu na to, za kterou dobu se mzda vyplácí. Pokud plátce provádí zúčtování mezd měsíčně nebo pravidelně za delší časové období, srazí zálohu při zúčtování mzdy. Jestli-že plátce daně vyplácí ve zdaňovacím období mzdu najednou za více kalendářních měsíců téhož zdaňovacího období, vypočte zálohu tak (pokud je tento způsob výpočtu zálohy pro poplatníka výhodnější), jako by byla vyplacena v jednotlivých měsících podle § 38h odst. 7 ZDP.

Může se jednat např. o příjmy za práci jednatele společnosti v s.r.o. nebo o příjmy ve formě tantiémy (odměna člena statutárního orgánu v a.s.) např. za práci v dozorčí radě.

Tab. 2.17: Výpočet daně a čistého příjmu

	Příjmy jednatele s.r.o.	Tantiéma za práci v a.s.³³
Příjem	30 000	100 000
Zdravotní poj. 4,5 %	1 350	4 500
Sociální poj. 6,5 %	1 950	0
Dílčí základ daně: příjem + 34 %/ 9 %	40 200	109 000
Základ daně	40 200	109 000
Záloha na daň 15 %	6 030	16 350
Čistý příjem	20 670	79 150

Zdroj: Vlastní výpočty

Postup výpočtu – varianta D

- Poplatník je **nerezident ČR** (zahraniční osoba) a **nepodepsal** prohlášení k dani;
- zdroj příjmů je na území **ČR** a **výše příjmu není rozhodující**;
- **nejedná se o příjem podle § 6 odst. 1 písm. a), b), d) ZDP ani o příjem podle § 6 odst. 10 ZDP.**

U příjmů vyplácených zahraniční osobě, podléhají tyto režimu výběru daně u zdroje formou **srážky** zvláštní sazbou ve výši 15 %, pokud v mezinárodní smlouvě o zamezení dvojího zdanění není stanoveno jinak.

³³ Tantiémy členů statutárních orgánů akciové společnosti podléhají jen srážce zdravotního pojištění.

Může se jednat o příjem podle § 6 odst. písm. c) ZDP – odměny členů statutárních orgánů a jiných orgánů právnických osob).

Tab. 2.18: Výpočet daně a čistého příjmu

	Tantiémy za práci v a.s.
Příjem	200 000
Zdravotní poj. 4,5 %	9 000
Sociální poj. 6,5 %	0
Dílčí základ daně: Příjem + 9 %	218 000
Základ daně	218 000
Záloha na daň 15 %	32 700
Čistý příjem	158 300

Zdroj: Vlastní výpočty

Postup výpočtu – varianta E

- Poplatník je **rezidentem ČR**;
- zdroj příjmů je v **zahraničí**;
- zaměstnavatel je daňovým **nerezidentem ČR**³⁴.

Tyto příjmy se **vyjímají ze zdanění**, pokud je tak uvedeno v příslušné mezinárodní smlouvě o zamezení dvojího zdanění, přitom se postupuje podle příslušných ustanovení smlouvy a podle § 38f ZDP.

Pokud ČR nemá s příslušným státem tuto smlouvu uzavřenou nebo je ve smlouvě dohodnuta metoda zápočtu, je základem daně příjem ze závislé činnosti snížený o zaplacenou daň z tohoto příjmu v zahraničí a zdaňuje se v ČR.

Postup výpočtu – varianta F

- Poplatník **nepodepsal** prohlášení k dani;
- zdroj příjmů je na území **ČR** a příjem poplatníka **převyšuje 5 000 Kč** v kalendářním měsíci u téhož zaměstnavatele;
- **jedná se o příjem podle § 6 odst. 1 písm. a), d) nebo odst. 10 ZDP.**

U těchto příjmů se uplatňuje režim zdanění formou **zálohy na daň**, základ daně se zaokrouhluje jako u varianty A.

Může se jednat např. o souběh dvou pracovních poměrů, přičemž prohlášení k dani může podepsat jen u jednoho zaměstnavatele.

³⁴ Tzn. má v zahraničí sídlo nebo bydliště, nebo se může jednat o stálou provozovnu, kterou má v zahraničí zaměstnavatel se sídlem nebo bydlištěm v ČR.

Tab. 2.19: Výpočet měsíční mzdy

	Pracovní poměr
Měsíční příjem	25 000
Zdravotní poj. 4,5 %	1 125
Sociální poj. 6,5 %	1 625
Dílčí základ daně: příjem +34 %	33 500
Základ daně	33 500
Záloha na daň 15 %	5 025
Čistý příjem	17 225

Zdroj: Vlastní výpočty

2.13.2 Vývoj v úpravě ustanovení týkajících se zdaňování příjmů podle § 6 ZDP

Rok 2008

- **Základ daně v roce 2007 se stanovoval takto:**
 $ZD = \text{Hrubá mzda (100 \% HM)} - \text{pojistné placené zaměstnancem (12,5 \% HM)}$
 $= 87,5 \% \text{ HM}$
 Záloha na daň se vypočítala podle § 38h ZDP progresivní sazbou 12 – 32 %;
- **od 1. 1. 2008** se mění způsob stanovení základu daně pro výpočet mzdy - zavádí se pojem „**superhrubá mzda**“. Dílčím základem daně ze závislé činnosti je příjem zvýšený o pojistné hrazené z tohoto příjmu zaměstnavatelem (35 % - tyto částky pojistného jsou náležitostí mzdových listů). Záloha na daň je výši 15 % a původně měla v roce 2009 klesnout na 12,5 %;
 $ZD = \text{Hrubá mzda (100 \% HM)} + \text{pojistné hrazené zaměstnavatelem (35 \% HM)}$
 $= 135 \% \text{ HM};$
- nově byl zaveden **maximální vyměřovací základ** u zaměstnanců, který byl stanoven ve výši 48 násobku průměrné mzdy, tj. 1 034 880 Kč;³⁵
- zvýšení **slev na dani a daňového zvýhodnění** pro rok 2008 pro poplatníky, kteří podepsali prohlášení k dani dle § 38k odst. 4 ZDP;
- zatímco **poživatel starobního důchodu**, u kterého starobní důchod činil v roce 2007 více než 38 040 Kč ročně, si nemohl podle § 35ba odst. 2 ZDP uplatnit slevu na dani na poplatníka, v roce 2008 si tuto slevu uplatnit již může;
- **vlastní příjem** manžela/manželky pro uplatnění slevy na dani se zvýšil z 38 040 Kč na **68 000 Kč**;
- z příjmů poplatníků, kteří nepodepsali prohlášení k dani, které přesahují za kalendářní měsíc částku 5 000 Kč, srazil zaměstnavatel v roce 2007 podle § 38h odst. 4 ZDP **zálohu na daň** podle odst. 2 tohoto ustanovení, ale nejméně ve výši **20 %** základu daně, od roku 2008 sražena záloha na daň činí **15 %**;
- **1 % poř. ceny motorového vozidla**, poskytnutého zaměstnanci zaměstnavatelem k bezplatnému užívání pro služební a soukromé účely vstupuje do vyměřovacího základu jak pro **zdravotní pojištění tak pro sociální zabezpečení**;
- zdanění **odměn za výkon funkce** členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob (např. člena představenstva, dozorčí rady) v roce 2007 nepodléhaly sociálnímu a zdravotnímu pojištění, v roce 2008 podléhají jen zdravotnímu pojištění;

³⁵ Přesáhne-li v kalendářním roce úhrn vyměřovacích základů zaměstnance maximální vyměřovací základ, nepatří ani zaměstnanec ani zaměstnavatel, u něhož bylo dosaženo max. vyměřovacího základu, v tomto kalendářním roce pojistné z částky, která přesahuje maximální vyměřovací základ.

- nově zaměstnavatel vyplácí **náhradu mzdy v době prvních 14 dnů pracovní neschopnosti** (karantény) ze svých finančních prostředků namísto nemocenské. Ta je osvobozena od daně z příjmů, ale jen do výše základní výměry, na kterou má zaměstnanec nárok podle § 192 odst. 2 zákoníku práce. Další změny v osvobození příjmů dle § 6 jsou popsány v kapitole „Zaměstnanecké benefity“.
- příjmy **likvidátorů**, které ještě v r. 2007 patřily mezi příjmy z jiné sam. výd. činnosti, byly zařazeny mezi příjmy ze závislé činnosti. spolu s příjmy členů družstev, společníků a jednatelů s.r.o., atd. (§6 odst. 1 písm. b) ZDP).

Rok 2009

- **Sazba daně, sazba srážkové daně, výše slev na dani a daňového zvýhodnění** byly novelou č. 2/2009 Sb. ponechány na úrovni roku 2008;
- **odvody zaměstnanců na sociální zabezpečení se snížily** z 8 % na 6,5 % z důvodu vypuštění příspěvků na nemocenské pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. U zaměstnavatele došlo ke snížení pojistného na nemocenské pojištění o 1 %, nová výše pojistného na sociální zabezpečení tak činí 25 %;
- pro rok 2009 bylo umožněno zaměstnavatelům, kteří zaměstnávají zaměstnance, jejichž příjem je nižší než 1,15 násobek průměrné mzdy, tj. částka 27 100 Kč, uplatnit **slevu na pojistném** na sociální zabezpečení ve výši 3,3 % rozdílu mezi částkou 27 100 Kč a vyměřovacím základem zaměstnance. Výše slevy na jednotlivého zaměstnance mohla činit nejvýše 25 % jeho vyměřovacího základu. Pro stanovení základu daně zaměstnance, výpočet zálohy na daň a ročního zúčtování daně neměla tato sleva vliv;
- **maximální vyměřovací základ** pro placení pojistného se zvýšil na 1 130 640 Kč;
- u zaměstnanců, na které se vztahuje zahraniční **pojištění** stejného druhu jako v ČR, se základ daně zvyšoval o částky odpovídající příspěvkům zaměstnavatele na toto zahraniční pojištění. Od roku 2009 se základ daně u těchto zaměstnanců zvyšuje o pojistné, které by zaměstnavatel odváděl **podle českých právních předpisů**. Povinné pojistné se zaokrouhluje na celé Kč nahoru;
- při stanovení **samostatného základu daně** u příjmů ze závislé činnosti, které plynou daňovým **nerezidentům** ze zdrojů na území ČR dosavadní úprava vycházela pouze z částky příjmu, tj. základ daně se pro zdanění srážkovou daní 15 % nezvyšoval o pojistné na veřejnoprávní pojištění. Od roku 2009 se základ daně o **povinné pojistné zvyšuje**. Jedná se o příjmy umělců, sportovců, apod. pokud mají povahu příjmů ze závislé činnosti a příjmy z úhrad od českých rezidentů ve formě odměn členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob;³⁶
- **příjmy zaměstnanců** zúčtované a zdaněné zaměstnavatelem v běžném zdaňovacím období, ale vyplacené nebo obdržené až **po 31.1.** následujícího zdaňovacího období, se při stanovení základu daně za běžné období podle § 5 odst. 4 ZDP vylučují z úhrnu celoročních příjmů zaměstnance ve výši superhrubé mzdy (včetně povinného pojistného). Při jejich dodatečném vyplacení se o tyto příjmy musí zvýšit o povinné pojistné, které v době jejich zúčtování byl povinen platit zaměstnavatel. Zálohy na daň, které byly sražené v době zúčtování mezd se započítávají na daňovou povinnost poplatníka v tom zdaňovacím období, kdy dlužné příjmy obdrží. Pro účely stanovení maximálního vyměřovacího základu pro placení pojistného se tyto příjmy zahrnují do běžného zdaňovacího období.

Rok 2010

- Zvýšení částky **maximálního vyměřovacího základu** pro výpočet povinného pojistného na 72 násobek průměrné mzdy, tj. na 1 707 048 Kč;
- zvýšení **daňového zvýhodnění** na dítě o 77 Kč na měsíc.

³⁶ Do samostatného základu daně se nezahrnují příjmy za výkon funkce jednatele společnosti s ručením omezeným.

2.14 Zaměstnanecké benefity

Zaměstnanecké benefity představují důležitou součást celkové odměny zaměstnance a zároveň jsou možností daňové optimalizace pro zaměstnavatele.

2.14.1 Související ustanovení ZDP pro posouzení zaměstnaneckých benefitů znázorňuje níže uvedený přehled:

Ustanovení ZDP	Čeho se týká
§ 3 odst. 3	ocenění nepeněžního příjmu
§ 3 odst. 4 písm. a)	příjem získaný darováním zahrnovaný do předmětu daně v souvislosti s výkonem činnosti podle § 6
§ 6 odst. 6	bezplatné poskytnutí motorového vozidla zaměstnanci pro služební a soukromé účely
§ 6 odst. 7 § 6 odst. 8	příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů ze závislé činnosti – taxativně vymezeny
§ 6 odst. 9	osvobozené příjmy – taxativně vymezeny
§ 24 odst. 2 písm. j)	výdaje (náklady) na pracovní a sociální podmínky zaměstnanců, péči o jejich zdraví a zvýšený rozsah doby jejich odpočinku
§ 25 odst. 1 písm. h)	vyloučení z nákladů nepeněžní příspěvky zaměstnavatele na kulturní pořady a sportovní akce, nepeněžní poskytnutí použití rekreačního, zdravotnického či sportovního zařízení, mateřské školky, jeslí, apod., nepeněžní poskytnutí rekreace a zájezdů do 20 000 Kč ročně.
§ 25 odst. 1 písm. k)	upravuje náklady na provoz vlastních zařízení k uspokojování potřeb zaměstnanců nebo jiných osob
§ 25 odst. 1 písm. zo)	daňovým nákladem zaměstnavatele není nepeněžní plnění ve formě nealkoholických nápojů poskytovaných ke spotřebě na pracovišti
§ 25 odst. 1 písm. zo)	vyloučení z daňových nákladů zaměstnavatele spořicí složku tzv. motivačního pojištění (od 1. 1. 2009)
Pokyn D-300	řeší např. prokázané výdaje za vydání paměťové karty řidiče a za jeho odborné vyšetření

Problematika zdaňování zaměstnaneckých benefitů je poměrně rozsáhlá a některá plnění mají každý rok jiné daňové posouzení. Z tohoto důvodů zaměstnavatelé pravidelně přehodnocují a vybírají taková plnění, při jejichž poskytování ušetří na dani a zákonném pojistném.

Optimalizace vztahu zaměstnavatel – zaměstnanec je analyzována v kapitole 3.4. a přehled aktuálního daňového posouzení je pak obsahem přílohy 8.

2.14.2 Vývoj v úpravě ustanovení u vybraných druhů zaměstnaneckých benefitů

1) Vzdělávání zaměstnanců

Rok 2007

Zvýšení nebo rozšíření kvalifikace mohlo být osvobozeným příjmem zaměstnance podle § 6 odst. 9 písm. a) a daňovým nákladem zaměstnavatele na základě § 24 odst. 2 písm. j) bod 3.

Rok 2008

Péče zaměstnavatele o odborný rozvoj (prohlubování kvalifikace) a rekvalifikaci zaměstnanců je osvobozen od daně pouze za předpokladu, že nedochází ke zvýšení nebo rozšíření kvalifikace a souvisí s předmětem činnosti zaměstnavatele. Osvobození se nevztahuje na příjmy ve formě mzdy, platu, odměny nebo náhrady za ušlý příjem.

Pokud by zaměstnavatel náklady na zvýšení kvalifikace zaměstnance uplatnil jako daňově uznatelné podle § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 (daňové uplatnění nákladů vzniklých z titulu práv zaměstnanců vyplývajících z kolektivních či individuálních smluv nebo interních předpisů zaměstnavatelů), nebyl by tento příjem u zaměstnance osvobozen.

Částky vynaložené zaměstnavatelem na odborný rozvoj a rekvalifikaci jsou daňově uznatelným nákladem podle § 24 odst. 2 písm. j) bod 3, na zvýšení kvalifikace jsou osvobozeny jen při splnění podmínek § 6 odst. 9 písm. d), tzn. půjde o nepeněžní plnění a za podmínky, že tyto částky budou uhrazeny zaměstnavatelem z nedaňových nákladů, FKSP, ze sociálního fondu nebo ze zisku po zdanění (nemusí souviset s předmětem činnosti zaměstnavatele).

Rok 2009 - 2010

Osvobozeným příjmem zaměstnance a daňovým nákladem zaměstnavatele je nepeněžní plnění na rozšíření i prohlubování kvalifikace související s předmětem činnosti zaměstnavatele, pokud se podle zákoníku práce považuje za výkon práce zaměstnance anebo rekvalifikaci podle zákona o zaměstnanosti.

Pro rok 2009 novela č. 216/2009 Sb. přinesla změnu v uplatnění daňových nákladů na odborný rozvoj zaměstnance v § 24 odst. 2 písm. k) bod 3 ZDP s tím, že daňově účinné jsou i peněžní příspěvky, avšak tyto příspěvky jsou zdanitelným příjmem zaměstnance.

V podmínkách osvobození podle § 6 odst. 9 písm. d) není pro uplatnění osvobození rozhodující, zda účast zaměstnance na vzdělávání bude posouzena jako překážka v práci na straně zaměstnance nebo zda jej bude zaměstnanec absolvovat o dovolené nebo ve svém volném čase. Rovněž nemusí souviset s předmětem činnosti zaměstnavatele.

2) Přejídné ubytování zaměstnance poskytnuté v souvislosti s výkonem práce

Rok 2007

Podmínkou pro osvobození hodnoty přejídného ubytování u zaměstnanců bylo to, že obec přejídného ubytování nebyla shodná s obcí zaměstnancova bydliště (§ 6 odst. 9 písm. i) ZDP) a jednalo se o nepeněžní plnění.

U zaměstnavatele byla daňovým nákladem pouze částka do 3 500 Kč měsíčně za jednoho ubytovaného zaměstnance (§ 24 odst. 2 písm. zu) s účinností do 31. 12. 2007) za předpokladu, že ubytování nebylo v rodinném domě nebo bytě a jednalo se rovněž o nepeněžní plnění.

Rok 2008 - 2010

Daňově účinnými se staly náklady zaměstnavatelů na ubytování svých zaměstnanců i v rodinných domech a bytech, a to bez další finanční limitace (za podmínek ustanovení §24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP).

Na straně zaměstnance lze uplatnit osvobození od daně maximálně do výše 3 500 Kč měsíčně za podmínky, že se jedná o nepeněžní plnění a obec přejídného ubytování není shodná s obcí zaměstnancova bydliště.

3) Příspěvek na penzijní připojištění a na soukromé životní pojištění zaměstnance

Rok 2007

Příspěvky se posuzovaly samostatně. V případě příspěvku na penzijní připojištění ve vazbě na 5 % vyměřovacího základu zaměstnance pro pojistné na sociální zabezpečení (§ 6 odst. 9 písm. s) ZDP účinného do 31. 12. 2007) a v případě pojistného na soukromé životní pojištění limit 12 000 Kč od jednoho zaměstnavatele (§6 odst. 9 písm. u) ZDP účinného do 31. 12. 2007). Příspěvek na penzijní připojištění byl podle § 38h odst. 12 ZDP účinného do 31. 12. 2007 pro zaměstnance příjmem daného měsíce, pokud byl zaměstnavatelem poukázán do 8 dnů po zúčtování mezd.

Limitace daňové uznatelnosti podle §24 odst.2 písm. zj) a zo) ZDP, účinných do 31. 12. 2007, v případě životního pojištění byla 8 000 Kč za zdaňovací období nebo

jeho část a u penzijního připojištění 3 % úhrnu vyměřovacích základů zaměstnance pro pojistné na sociální zabezpečení.

Rok 2008 - 2010

Od 1. 1. 2008 byl zaveden souhrnný limit pro obě plnění dohromady ve výši 24 000 Kč od téhož zaměstnavatele. Daňová účinnost zaměstnavatele za podmínek § 24 odst. 2 písm. j) bod 5.

2.15 Zdanění osob samostatně výdělečně činných

2.15.1 Přehled základních ustanovení ZDP vztahující se ke zdanění OSVČ

Ustanovení ZDP	Čeho se týká
§ 5 a § 23	definuje základ daně a jeho úpravy
§ 7 odst. 1 a 2	definuje příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti
§ 7 odst. 4 a 5	vymezuje základ daně společníka v. o. s. a komplementáře k. s.
§ 7 odst. 6	určuje příjmy zdaňované zvláštní sazbou daně (autorské honoráře do 7 000 Kč za měsíc z jednoho zdroje)
§ 7 odst. 7	stanoví možnost uplatnění paušálních výdajů
§ 7a	stanoví podmínky pro možnost stanovení daně paušální částkou
§ 7b	stanoví zásady vedení daňové evidence
§ 11	výpočet příjmu spoluvlastníka
§ 12	výpočet příjmů účastníka sdružení, které není právnickou osobou
§ 13	stanoví možnost a podmínky rozdělení příjmů na spolupracující osoby

2.15.2 Zdaňování příjmů podle § 7 ZDP

V současnosti existují tři základní **techniky výběru daně** z příjmů z podnikání a z jiné samostatně výdělečné činnosti:

- prostřednictvím plátce daně ze samostatného základu daně zvláštní sazbou daně podle § 36 ZDP:
 - příjmy autorů za příspěvky
 - vymezený okruh příjmů nerezidentů;
- výběrem daně prostřednictvím přiznání k dani z příjmů fyzických osob;
- výběr daně na základě daně stanovené paušální částkou podle § 7a ZDP.

Nejčastější formou je však výběr daně prostřednictvím podaného daňového přiznání.

Poplatníci, kteří jsou účetní jednotkou, vedou účetnictví a poplatníci, kteří účetní jednotkou nejsou, vedou buď daňovou evidenci podle § 7b ZDP nebo záznamy o příjmech a evidenci pohledávek v souvislosti s uplatňováním paušálních výdajů podle § 7 odst. 7 ZDP. Dílčím základem daně jsou příjmy snížené o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Zákon o daních z příjmů řeší i rozdělování příjmů a výdajů spoluvlastníků a účastníků sdružení fyzických osob. Využití možnosti rozdělení příjmů a výdajů dosažených při podnikání nebo jiné samostatně výdělečné činnosti provozované za spolupráce druhého z manželů a ostatních osob žijících v domácnosti s poplatníkem, může, při dodržení podmínek ustanovení § 13 ZDP, vést k úsporám na dani (s využitím slev).

2.15.3 Povinné pojistné OSVČ

Poplatníci mají kromě povinnosti výpočtu a odvodu daně dále povinnost odvádět příspěvky na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění.

Vyměřovací základ pro odvod povinného pojistného činí 50 % rozdílu příjmů a výdajů, ale pouze v rozmezí minimálního a maximálního vyměřovacího základu.

Minimální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je ročně stanoven na úrovni dvanáctinásobku 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství a pro důchodové pojištění pak na úrovni dvanáctinásobku 25 % průměrné mzdy v národním hospodářství.

Tato částka se vypočte jako součin všeobecného vyměřovacího základu stanoveného nařízením vlády pro účely důchodového pojištění za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu stanoveného nařízením vlády pro účely důchodového pojištění pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu. Takto vypočtená částka průměrné mzdy se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

Maximální vyměřovací základ je stanoven pro zdravotní a důchodové pojištění stejně a v roce 2007 činil 486 000 Kč. V letech 2008 a 2009 byl stanoven na úrovni 48 násobku a v roce 2010 pak na úrovni 72 násobku průměrné mzdy. Vývoj průměrné měsíční mzdy znázorňuje následující tabulka. Vývoj průměrné měsíční mzdy je součástí přílohy 5.

2.15 Základní parametry pro výpočet odvodů OSVČ a jejich vývoj v letech 2007-2010

Pro výpočet celkových povinných odvodů OSVČ je nutné znát tyto základní parametry:

Tab. 2.21: Základní parametry pro výpočet zákonných odvodů pro OSVČ v letech 2007-2010

Zdaňovací období	2007	2008	2009	2010
Zdravotní pojištění				
Minimální vyměřovací základ	120 834	129 360	141 330	142 254
Minimální pojistné	16 313	17 464	19 080	19 205
Maximální vyměřovací základ	486 000	1 034 880	1 130 640	1 70 7048
Maximální pojistné	65 610	139 709	152 637	230 452
Sazba v % z vyměřovacího základu	13,5	13,5	13,5	13,5
Sociální pojištění				
Minimální vyměřovací základ	60 420	64 680	70 668	71 136
Minimální pojistné	17 885	19 146	20 636	20 772
Maximální vyměřovací základ	486 000	1 034 880	1 130 640	1 70 7048
Maximální pojistné	143 856	306 325	330 147	498 459
Sazba v % z vyměřovacího základu	29,6	29,6	29,2	29,2
Daň z příjmů fyzických osob				
Sazba v %	12 - 32	15	15	15
Sleva na poplatníka				
Základní	7 200	24 840	24 840	24 840

Zdroj : Vlastní zpracování

3 PRAKTICKÁ APLIKACE

3.1 Srovnání vývoje odvodového zatížení zaměstnanců

Výpočet reálné a celkové míry zdanění mezd v letech 2007 - 2010 znázorňuje níže uvedená tabulka 3.1.

Tab. 3.1: Celková míra zdanění mzdy v letech 2007 – 2010

	2007	2008	2009 P ³⁷	2009,2010
Hrubá mzda	100 %	100 %	100 %	100 %
Základ daně	87,5 %	135 %	134 %	134 %
Daň	12 – 32 %	15 %	12,5 %	15 %
Reálná míra zdanění mzdy	10,5 – 28 %	20,25 %	16,75 %	20,1 %
Pojištění hrazené zaměstnancem	12,5 %	12,5 %	12,4 %	11 %
Celková míra zdanění mzdy	23 – 40,5 %	32,75 %	29,15 %	31,1 %

Zdroj: Vlastní výpočty

Celková míra zdanění mzdy znamená, kolik je zaměstnanci z každé vydělané stokoruny nad nezdanitelné minimum sraženo a kolik mu zůstává k dispozici.

Prvkem **progresivity daňového zatížení** poplatníka, který u svého zaměstnavatele podepsal prohlášení k dani, jsou **slevy na dani**, stanovené v pevné výši.

Ve zdaňovacím období roku **2007** činila základní sleva na poplatníka 600 Kč/měsíc, což odpovídá **hrubé mzdě** cca **5 700 Kč/měsíc**. V letech **2008 – 2010** pak 2 070 Kč a podle parametrů povinného pojistného zaměstnavatele a výše daně pak nezdanitelné minimum odpovídá v roce 2008 hrubé mzdě ve výši cca **10 200 Kč/měsíc** a v letech 2009 a 2010 cca **10 300 Kč/měsíc**. Vzhledem k zásadním změnám parametrů původního návrhu zdanění mezd (sazba daně 12,5 %, sleva na poplatníka 1 380 Kč) by v roce **2009** nezdanitelné minimum odpovídalo částce cca **8 200 Kč/měsíc**. Celkové daňové zatížení mzdy po slevě je tak nižší, a zároveň roste s růstem základu daně pro výpočet zálohy na daň.

Pro **nízké příjmy** byla již od roku 2007 stanovena **hranice minimálního vyměřovacího základu pro výpočet pojistného na zdravotní pojištění** ve výši minimální mzdy, tj. 8 000 Kč. Tato úprava způsobuje zvýšení daňového zatížení těchto příjmů.

³⁷ Výpočet dle parametrů zákona č. 261/2007 Sb. a zákona č. 350/2008 Sb.

Zavedením **maximálního vyměřovacího základu** pro odvod zdravotního a sociálního pojištění **od roku 2008**, klesla celková roční míra daňového zatížení mzdy poplatníka.

Příklad

Manažer firmy pobírá v průběhu roku mzdu ve výši 100 000 Kč/měsíc, podepsal prohlášení k dani a uplatňuje slevu na poplatníka.

Tab. 3.2: Výpočet mezd v průběhu roku 2008 a 2009

Výpočet mzdy	1 - 10/2008	11/2008	12/2008	1 - 11/2009	12/2009
Hrubá mzda	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Pojistné zaměstnavatele	+ 35 000	+ 12 208	0	+ 34 000	+ 10 418
Základ daně	135 000	112 208	100 000	134 000	110 418
Záloha na daň	20 250	16 845	15 000	20 100	16 575
Sleva na poplatníka	- 2 070	- 2 070	- 2 070	- 2 070	- 2 070
Záloha na daň po slevě	18 180	14 775	12 930	18 030	14 505
Pojistné zaměstnance	12 500	4 360	0	11 000	3 371
Čistá mzda	69 320	80 865	87 070	70 970	82 124

Zdroj: Vlastní výpočty

Rok 2008

Souhrn vyměřovacích základů za leden až říjen 2008 činí 1 000 000 Kč a maximální vyměřovací základ pro pojistné je stanoven ve výši 1 034 880 Kč. Výpočet pojistného hrazeného zaměstnavatelem a zaměstnancem za 11/2008 se počítá z částky 34 880 Kč. Za měsíc prosinec roku 2008 se již pojistné z hrubé mzdy neodvádí. Zavedením maximálního vyměřovacího základu pro odvod pojistného došlo u zaměstnance ke snížení ročního celkového odvodového zatížení mzdy ze 368 160 Kč (30 680 x 12) na 338 865 Kč, tj. z 30,68 % na 28,24 % a zvýšení čisté mzdy o 29 295 Kč. Na straně zaměstnavatele došlo k úsporám nákladů ve výši 57 792 Kč, tj. (35 000 – 12208) + 35000.

Rok 2009

Souhrn vyměřovacích základů za 1 – 11/2009 činí 1 100 000 Kč a max. vyměřovací základ pro pojistné je stanoven ve výši 1 130 640 Kč. Za prosinec bude

vyměřovací základ činit 30 640 Kč. Celkové roční odvody zaměstnance by bez institutu maximálního vyměřovacího základu pro odvod pojistného byly ve výši 348 360 Kč (29 030 x 12), ve skutečnosti činí 337 206 Kč, tzn. došlo k poklesu celkového daňového zatížení mezd zaměstnance z 29,03 % na 28,1 % a zvýšení čisté mzdy zaměstnance o 11 154 Kč. Zaměstnavatel uspořil na mzdových nákladech částku 23 582 Kč (34 000 – 10 418).

Rok 2010

Při stejné výši hrubé mzdy zaměstnanec nedosáhne maximálního vyměřovacího základu, který byl stanoven ve výši 1 707 048 Kč, což odpovídá hrubé mzdě nad 142 254 Kč.

Tab. 3.3: Srovnání odvodového zatížení zaměstnanců po slevě na poplatníka v letech 2007-2010

	Odvodové zatížení v %				Srovnání odvodového zatížení v %			
Hrubá mzda	2007	2008	2009 P	2009 2010	2007- - 2008	2008 - - 2009 P	2009 P - - 2009, 2010	2008 - - 2009, 2010
5 700	14,32	14,32	14,22	12,82	0,00	0,10	1,40	1,50
8 200	15,72	12,50	12,40	11,00	3,22	0,10	1,40	1,50
10 200	17,21	12,50	15,66	11,00	4,71	-3,16	4,66	1,50
11 500	17,82	14,85	17,25	13,35	2,97	-2,40	3,90	1,50
15 000	20,51	19,00	19,95	17,50	1,51	-0,95	2,45	1,50
19 200	22,32	22,03	22,01	20,53	0,29	0,02	1,48	1,50
20 800	22,84	22,81	22,53	21,31	0,03	0,28	1,22	1,50
26 000	25,20	24,79	23,87	23,29	0,41	0,92	0,58	1,50
35 300	28,24	26,91	25,28	25,41	1,33	1,63	-0,13	1,50
50 000	31,87	28,61	26,39	27,11	3,26	2,22	-0,72	1,50

Zdroj: Vlastní výpočty

Zvýšení základní slevy na dani na poplatníka v roce 2008 eliminuje rozdíl mezi progresivní sazbou stanovenou pro rok 2007 pro nejnižší daňové pásmo (12 %) a negativní dopady z odlišného stanovení základu daně. **Celkové odvodové zatížení se tak snižuje** především pro nízké příjmy mezi cca 8 000 Kč až 15 000 Kč hrubé mzdy za měsíc, a to klesající měrou a příjmy nad 35 300 Kč rostoucí měrou.

Podle parametrů zákona č. 261/2007 Sb. a zákona č. 350/2008 Sb. by v roce 2009 celková míra zdanění před slevou sice klesla na 29,15 % hrubé mzdy, ale u

zaměstnanců s příjmy v rozmezí nad cca 8 200 Kč do 19 200 Kč by došlo ve srovnání s rokem 2008 ke zvýšení celkového daňového zatížení a ke snížení by došlo u zaměstnanců s průměrnou mzdou nad cca 30 000 Kč.

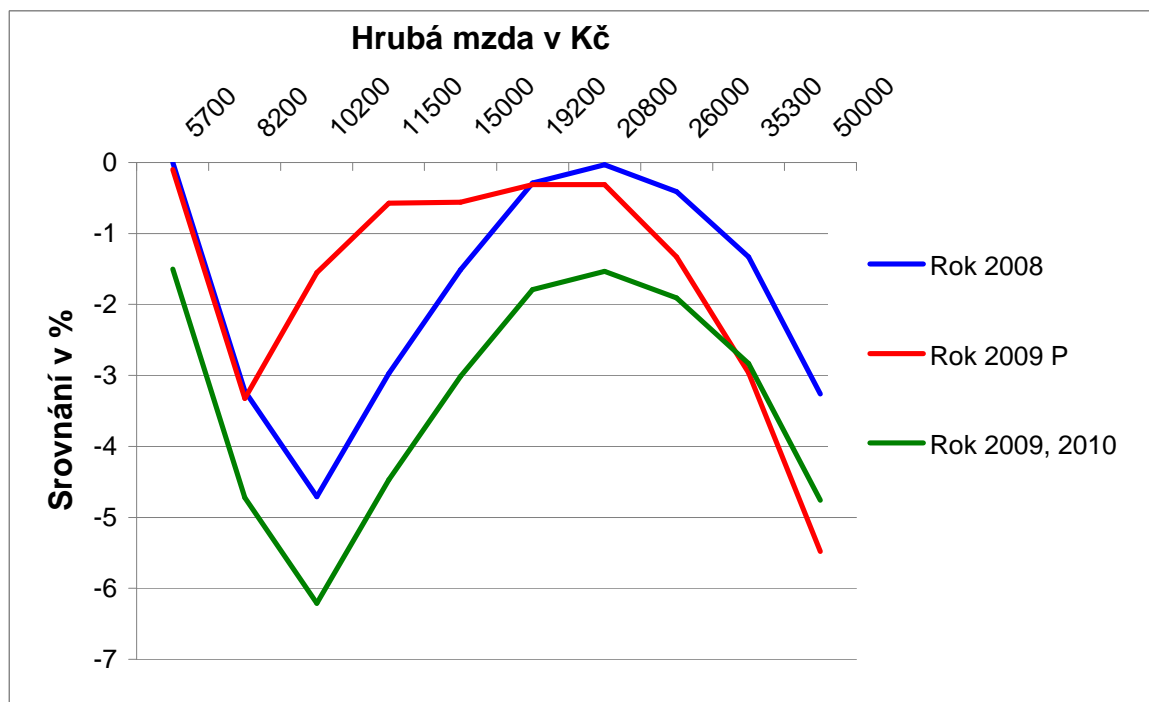
Tato původní úprava ve srovnání s léty 2009 a 2010 po novelizaci naopak snižuje daňové zatížení u nižších příjmů a zvyšuje u příjmů nad cca 35 300 Kč.

Srovnáme-li celkové daňové zatížení mezd podle aktuální úpravy pro rok **2009 a 2010** s rokem **2008**, opět došlo ke **snížení**, ale už lineárně, u všech částek hrubých mezd **1,5 %**.

Výše uvedené srovnání platí do výše hrubých mezd, odpovídajícím maximálním vyměřovacím základům pro odvod pojistného na sociální a zdravotní pojištění.

Srovnání ve vývoji daňového zatížení mezd v jednotlivých zdaňovacích obdobích vzhledem k roku 2007 pak znázorňuje následující graf.

Graf 3.1: Srovnání celkového daňového zatížení zaměstnance po slevě na poplatníka v letech 2009-2010 s rokem 2007

Zdroj: Vlastní konstrukce

3.2 Optimalizace vztahu zaměstnavatel – zaměstnanec v podmínkách let 2008 - 2010

Jednotlivé zaměstnanecké benefity je nutno posuzovat ve vzájemných souvislostech a ze tří hledisek, které znázorňuje následující tabulka:

Tab. 3.4: Dopady využití benefitů u zaměstnanců a zaměstnavatelů

Alternativa	A	B	C	D	E
Zdanitelný příjem zaměstnance	NE	NE	ANO	ANO	ANO
Odvod zákonného pojištění	NE	NE	ANO	NE	ANO
Daňový náklad zaměstnavatele	ANO	NE	ANO	ANO	NE

Zdroj: Vlastní zpracování

Pojistné se odvádí jen ze zdanitelného příjmu zaměstnance. Z příjmů, které nejsou předmětem daně a příjmů osvobozených se zákonné pojistné neodvádí.

Pro daňovou optimalizaci je důležité vyčíslení daňového zatížení mzdy. Mzda v podmínkách roku 2010 podléhá těmto odvodům (za předpokladu, že není překročen maximální vyměřovací základ pro pojistné 1 707 048 Kč):

Tab. 3.5: Odvody povinného pojistného v letech 2009 a 2010

Odvody	Zaměstnanec	Zaměstnavatel
Pojistné na sociální zabezpečení	6,5 % mzdy	25 % mzdy
Pojistné na zdravotní pojištění	4,5 % mzdy	9 % mzdy
Pojistné celkem	11 % mzdy	34 % mzdy

Zdroj: Vlastní zpracování

Zaměstnanec:

100 %hrubá mzda

134 % mzdyzáklad daně

20,1 % mzdy ...DPFO (15 % ze 134 % ze základu daně), pokud se posuzuje mzda nad úrovní nezdanitelného minima (cca 10 300 Kč/měs.)

31,1 % mzdy ... celkové srážky zaměstnance (11 % + 20,1 %)

Zaměstnavatel:

100 % hrubá mzda

134 % mzdy daňově uznatelný náklad

113,9 % mzdy ...dopad do zisku po zdanění (při sazbě DPFO 15 % by z částky 134 % mzdy byla hrazena DPFO ve výši 20,1 % mzdy)

Z výše uvedeného přehledu lze vyvodit tyto závěry:

- pokud zaměstnavatel zvýší zaměstnanci hrubou mzdu o 100 Kč, odvede z této částky zaměstnanec **31,10 Kč** na povinném pojistném a dani a zbude mu **68,90 Kč**;
- pokud zaměstnavatel zvýší zaměstnanci hrubou mzdu o 100 Kč, bude zisk zaměstnavatele po zdanění nižší o **113,90 Kč**.

Tab. 3.6: Přehled dopadů do zisku po zdanění jednotlivých alternativ v %

	A	B	C	D	E
Poskytnutý benefit	100	100	100	100	100
Náklady zaměstnavatele na pojistné	0	0	34	0	34
Daňově uznatelný náklad	100	0	134	100	0
Úspora na dani z příjmů	-15	0	-20,1	-15	0
Dopad do zisku po zdanění	85	100	113,9	85	134

Zdroj: Vlastní výpočty

Benefity, které podléhají dani z příjmů ze závislé činnosti se prodražují, protože zaměstnavatel musí ve většině případů z nich odvést povinné pojistné. Nejvýhodnější jsou ta plnění, která nejsou u zaměstnance zdanitelným příjmem a u zaměstnavatele jsou daňově účinná.

Pokud se zaměstnavatel rozhodne pro zvýšení mzdy použít některou z alternativ zaměstnaneckých benefitů, tak by při stejném dopadu do zisku jako zvýšení hrubé mzdy o 100 Kč mohl přispívat zaměstnanci:

Při alternativě A – daňový náklad zaměstnavatele a nezdánitelný příjem zaměstnance - 134 Kč (např. na penzijní či soukromé životní pojištění v souhrnu do 24 000 Kč/rok/zaměstnavatel) a

při alternativě B – nedaňový náklad zaměstnavatele a nezdánitelný příjem zaměstnance - 113,90 Kč (např. poskytnutí poukazu k rekreaci do 20 000 Kč/rok).

Při použití zaměstnaneckého **benefitu C** - daňový náklad zaměstnavatele a zdanitelný příjem zaměstnance - má poskytnutí takového plnění stejný daňový dopad, jako při zvýšení hrubé mzdy (např. peněžní plnění poskytnuté zaměstnanci na vzdělávání).

V případě kdy plnění nepodléhá odvodům povinného pojistného (např. odstupné ve sjednané výši), ale je zdanitelným příjmem zaměstnance a daňovým nákladem

zaměstnavatele - **alternativa D**, je daňové zatížení zaměstnance pouze 15 % a dopad do zisku zaměstnavatele je 85 %.

Pokud se zaměstnavatel rozhodne zvýšit mzdu zaměstnanci **alternativou E** – zdanitelný příjem zaměstnance a nedaňový náklad zaměstnavatele, jedná se o nejnevýhodnější benefit, který zisk zaměstnavatele zatíží 134 % (např. poskytnutí osobních ochranných prostředků nad limit nebo v peněžní formě).

Zaměstnanecké benefity v podmínkách roku 2008

Tab. 3.7: Odvody povinného pojistného v roce 2008

Odvody	Zaměstnanec	Zaměstnavatel
Pojistné na sociální zabezpečení	8 % mzdy	26 % mzdy
Pojistné na zdravotní pojištění	4,5 % mzdy	9 % mzdy
Pojistné celkem	12,5 % mzdy	35 % mzdy

Zdroj: Vlastní zpracování

Vzhledem k vyšší odvodové zátěži zaměstnanců i zaměstnavatelů na sociální zabezpečení lze vyvodit tyto závěry:

- pokud zaměstnavatel zvýší zaměstnanci hrubou mzdu o 100 Kč, odvede z této částky zaměstnanec **32,75 Kč** na povinném pojistném a dani a zbude mu **67,25 Kč**;
- pokud zaměstnavatel zvýší zaměstnanci hrubou mzdu o 100 Kč, bude zisk zaměstnavatele po zdanění nižší o **114,75 Kč**.

Tab. 3.8: Přehled dopadů do zisku po zdanění jednotlivých alternativ v %

Poskytnutý benefit	A	B	C	D	E
Dopad do zisku po zdanění	85	100	114,75	85	135

Zdroj: Vlastní výpočty

3.3 Srovnání vývoje odvodového zatížení OSVČ

Výpočet reálné a celkové míry zdanění v letech 2007 – 2010 znázorňuje následující tabulka.

Tab. 3.9: Celková míra zatížení zisku v letech 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Vyměřovací základ	50 % zisku	50 % zisku	50 % zisku	50 % zisku
Zdravotní pojištění	13,5 % VZ	13,5 % VZ	13,5 % VZ	13,5 % VZ
Sociální pojištění	29,6 % VZ	29,6 % VZ	29,2 % VZ	29,2 % VZ
Zatížení zisku pojistným	21,55 %	21,55 %	21,35 %	21,35 %
Daňové zatížení	12-32 %	15 %	15 %	15 %
Celková míra zdanění zisku	33,55-53,55 %	36,55 %	36,35 %	36,35 %

Zdroj: Vlastní výpočty

Celková míra zatížení zisku OSVČ platí pro rozmezí zisku, odpovídající **minimálnímu a maximálnímu vyměřovacímu základu** pro zdravotní pojištění (minimální vyměřovací základ pro sociální pojištění je nižší, je na úrovni dvanáctinásobku 25 % průměrné mzdy v národním hospodářství na rozdíl od 50 % násobku u zdravotního pojištění).

Od roku 2008 byla progresivní sazba daně nahrazena jedinou **sazbou lineární ve výši 15 %**, což může znamenat zcela nový pohled na daňovou spravedlnost. Zákodárce je od 1. 1. 2008 toho názoru, že každá vydělaná koruna by měla být zdaněna stejně. Za rok 2007 byla každá koruna vydělaná nad 331 200 Kč zdaněna 32 %, což je téměř třikrát více, než koruna zdaněna v nejnižším 12 % pásmu (patnáctiprocentnímu daňovému zatížení v roce 2007 by odpovídal zisk ve výši 212 100 Kč). Opatření, která zabraňují negativním vlivům daňové progrese, mohla být zrušena. Jedná se např. o zrušení institutu společného zdanění manželů a o zrušení možnosti výpočtu daně z příjmů dosažených za více zdaňovacích období. Daňové zatížení se tak stalo od roku 2008 přehlednějším.

V roce 2007 byla sazba daně progresivní, minimální vyměřovací základ pro pojistné na všeobecné zdravotní pojištění činil 120 834 Kč, což odpovídalo zisku 241 668 Kč a maximální vyměřovací základ (stejný jak pro sociální tak i pro zdravotní pojištění) činil 486 000 Kč, což odpovídalo zisku 972 000 Kč. Proto v roce 2007

celková míra zdanění v rozmezí zisku 241 668 Kč až 972 000 Kč činila 27,61 % – 48,94 % zisku (daňové zatížení zisku 241 668 činí 16,06 % a zisku 972 000 Kč pak 27,39 %).

V roce 2008 činí celkové zatížení zisku podnikatele 36,55 % v rozmezí 258 720 Kč až 2 069 760 Kč, a to vlivem zvýšení minimálního VZ pro odvod zdravotního pojištění a maximálního vyměřovacího základu.

Pro zdanitelné období **roku 2009** je charakteristické snížení odvodového zatížení pojistným na sociální zabezpečení o 0,2 %, celkové zatížení zisku se sice mírně snížilo na 36,35 %, ale v rozmezí zisku vyššího, a to 282 660 Kč až 2 261 280 Kč.

V roce 2010 činí celkové zatížení zisku stejně jako v roce 2009, ale opět se posunula hranice vyměřovacích základů. Platný maximální vyměřovací základ se pro tento rok zvýšil ze 48 násobku průměrné mzdy na 72 násobek a činí 1 706 976 Kč. Celkové odvodového zatížení OSVČ 36,35 % tak odpovídá zdanitelnému zisku v rozmezí 284 496 Kč až 3 413 952 Kč.

Tab. 3.10: Srovnání odvodového zatížení OSVČ po slevě na poplatníka v %

zisk	2007	2008	2009	2010	2008-2007	2009-2008	2010-2009
50 000	82,99	73,22	79,43	79,95	- 9,77	6,21	0,52
100 000	41,49	36,61	39,72	39,97	- 4,88	3,11	0,25
150 000	34,22	26,44	27,32	27,40	- 7,78	0,88	0,08
200 000	34,11	26,11	26,72	26,78	- 8,00	0,61	0,06
250 000	35,03	26,85	27,30	27,35	- 8,18	0,45	0,05
300 000	36,95	28,27	28,07	28,07	- 8,68	- 0,02	0
500 000	43,16	31,58	31,38	31,38	- 11,58	- 0,02	0
750 000	46,62	33,24	33,04	33,04	- 13,38	- 0,02	0
1 000 000	47,75	34,07	33,87	33,87	- 13,68	- 0,02	0
1 500 000	42,50	34,89	34,69	34,69	- 7,61	- 0,02	0
2 000 000	39,87	35,31	35,11	35,11	- 4,56	- 0,02	0
2 500 000	38,30	31,85	33,32	35,36	- 6,45	1,47	2,04
3 000 000	37,25	29,04	30,26	35,52	- 8,21	1,22	5,26

Zdroj: Vlastní výpočty

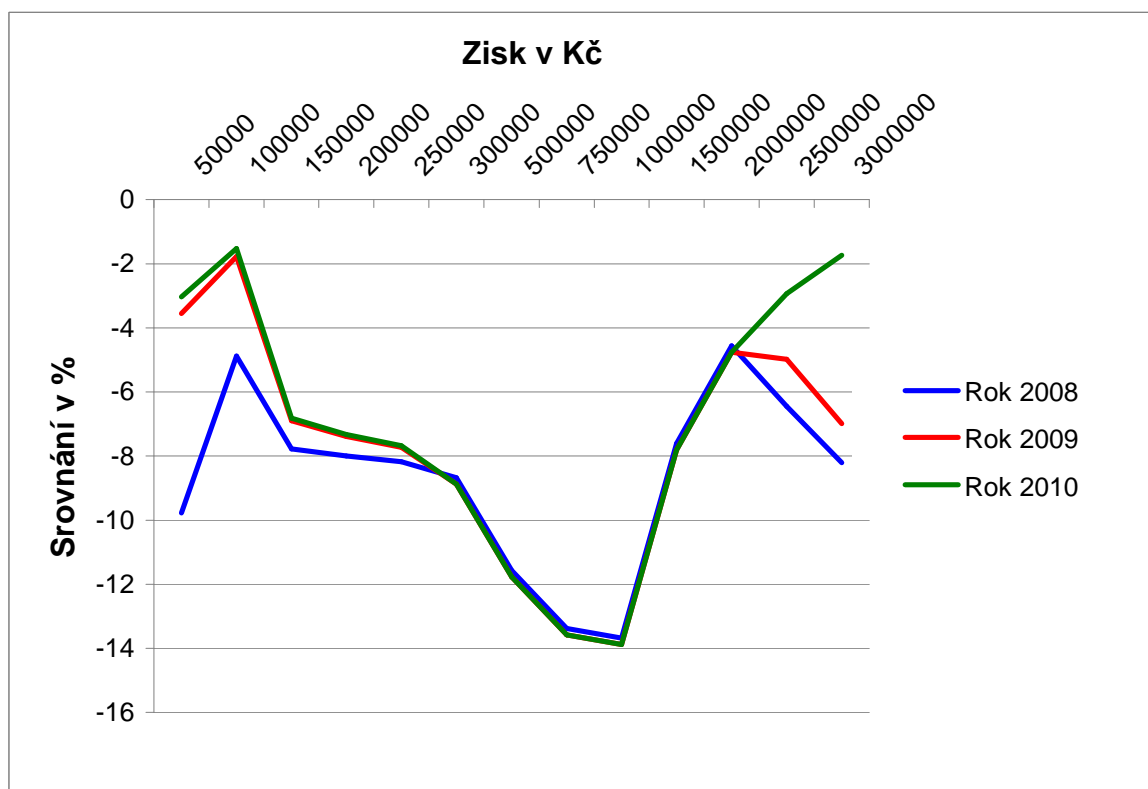
Minimální základ daně platil jen v roce 2007, kdy činil 120 800 Kč a vztahoval se, až na výjimky, na všechny poplatníky daně s příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a), b) nebo

c) ZDP. Tato konstrukce základu daně pro nízkopříjmové skupiny znamenala výrazné zvýšení zatížení zisku.

Zvýšení základní slevy na poplatníka v roce 2008 ze 7200 Kč na 24 840 Kč znamenala zvýšení tzv. nezdanitelného minima ze 60 000 Kč na 165 600 Kč a institut min. základu daně se tak stal bezpředmětným. Po výrazném zvýšení slevy na poplatníka v roce 2008 se výrazně snížilo i celkové daňové zatížení u OSVČ, nejvyššího rozdílu bylo dosaženo u zisků nad 331200 Kč a do 972 000 Kč.

V dalších letech jsou již rozdíly celkového zatížení málo významné. Vliv na ně mají především každoročně rostoucí stanovené minimální a maximální vyměřovací základů pro odvody povinného pojistného. Nižší zisky, než jsou zisky odpovídající stanoveným minimálním vyměřovacím základům, tak podléhají vyššímu celkovému daňovému zatížení a naopak celkové daňové zatížení klesá za hranici zisků, odpovídajícím maximálním vyměřovacím základům.

Graf 3.2: Srovnání celkového daňového zatížení OSVČ po slevě na poplatníka v letech 2008-2010 s rokem 2007

Zdroj: Vlastní konstrukce

3.4 Srovnání vývoje v oblasti paušálních výdajů a jejich dopady na poplatníka

Příklad:

Pan XY vlastní živnostenské oprávnění k vedení účetnictví. Úhrn příjmů za zdaňovací období činí 600 000 Kč a úhrn skutečných výdajů činí 300 000 Kč (z toho pojistné zaplacené za poplatníka činí 42 300 Kč a pojistné za zaměstnance činí 45 600 Kč).

Tab. 3.11: Postup výpočtu základu daně a daně v případě uplatnění výdajů % z příjmů

	2007 (50 %)	2008 (50 %)	2009, 2010 (60 %)
Příjmy	600 000	600 000	600 000
Výdaje	300 000	300 000	360 000
Zákonné pojistné	87 900	0	0
Základ daně	212 100 ³⁸	300 000	240 000
Daň (15 %)	31 815	45 000	36 000
Sleva na poplatníka	7 200	24 840	24 840
Daň po slevě	24 615	20 160	11 160

Zdroj: Vlastní výpočty

Uvedený příklad znázorňuje vývoj v oblasti uplatňování paušálních výdajů. Je zřejmé, že **zákaz odpočtu zákonného pojištění** (za poplatníka i za zaměstnance), má výrazný dopad na základ daně a následně vypočtenou daň z příjmu. V daném případě ani **zvýšení sazby** paušálních výdajů v roce 2009 o 10 % nesnížilo základ daně na úroveň roku 2007. **Daň roku 2008 se ve srovnání s rokem 2007 zvýšila o 13 185 Kč a v roce 2009 pak o 4 185 Kč.** Porovnáme-li roky 2008 a 2009, došlo **v roce 2009** zvýšením sazby paušálních výdajů o 10 % k **úspoře na dani 9 000 Kč.**

Kladnou změnou je však **zvýšení základní slevy na poplatníka** dle § 35ba ze 7 200 Kč v roce 2007 na 24 840 Kč v letech 2008 a 2009. Díky této změně poplatník v roce 2008 **uspoří na dani 4 445 Kč a v roce 2009 13 455 Kč ve srovnání s rokem 2007.** Srovnáme-li roky 2008 a 2009, dochází **v roce 2009 k úspoře na dani 9 000 Kč.**

Tab. 3.12: Srovnání odvodů daní v jednotlivých zdaňovacích obdobích

Rok	Daň před slevou	Srovnání s rokem 2007	Daň po slevě	Srovnání s rokem 2007
2007	31 815	-	24 615	-
2008	45 000	+ 13 185	20 160	- 4 445
2009, 2010	36 000	+ 4 185	11 160	- 13 455

Zdroj: Vlastní výpočty

³⁸ Základ daně byl stanoven s ohledem na 15 % sazbu daně v následujících letech. V roce 2007 ještě platila progresivní sazba daně, tzn. ze základu daně 212 100 Kč je daň 14 544 + 19 % z částky přesahující 121 200 Kč, tj. 17 271. Celková daň tak činí 31 815 Kč, což odpovídá sazbě daně 15 %.

ZÁVĚR

V České republice, stejně jako v řadě jiných zemí, již dlouho probíhají odborné, politické, či veřejné diskuse o nutnosti změn současného systému zdanění příjmů a majetku. Již v roce 2006 bývalý ministr financí Bohuslav Sobotka rozhodl zřídit nezávislou apolitickou expertní skupinu, jejíž cílem bylo mimo jiné vypracovat návrh takových daňových zákonů, které by byly srozumitelné, jednoznačné a vyhovovaly by požadavku spravedlivého zdanění a zvýšení efektivity výběru daní. V roce 2008 pak tehdejší ministr financí Miroslav Kalousek představil koncept reformy daňového systému s navrženou účinností k 1. 1. 2010, který by měl přinést úsporu administrativních nákladů správců daní a vyvolaných nákladů poplatníků daně. Protože celosvětová hospodářská krize zasáhla i Českou republiku, byli naši zákonodárci v roce 2009 nuceni zbrzdit ve vývoji daňové reformy formou časových úlev, a to jak v oblasti daňových výdajů, tak i v oblasti zaměstnanosti. V souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky byl pro výrazný deficit přijat soubor úsporných opatření týkajících se i jeho příjmové stránky. To se projevilo i v oblasti zdanění fyzických osob, kdy některé nedávno zavedené výhody byly od 1. 1. 2010 zrušeny.

Cílem mé diplomové práce bylo přehledně a jednoduše nastínit současný stav zákona, zmapovat vývoj jednotlivých ustanovení, analyzovat dopady jeho změn na fyzické osoby a navrhnout změny v oblasti zjednodušení zákona a řešení spravedlivějšího zdanění. Diplomová práce je rozvržená do tří základních částí. První část je úvodem do daňové problematiky, druhá se již konkrétně zabývá oblastmi daní z příjmů fyzických osob a v třetí části je srovnávaná vybraná problematika po daňové reformě. Druhá, teoretická část, je koncipována tak, aby sledovala postup od stanovení poplatníků daně, přes identifikaci příjmů a výdajů k základu daně, až po daňové přiznání, či placení daně. Vysvětluje taky nejfrekventovanější zdanění okruhu osob s příjmy ze závislé činnosti a osob samostatně výdělečně činných nebo vysvětluje přístupy ve vztahu zaměstnanec – zaměstnavatel v kapitole „Zaměstnanecké benefity“, podrobněji se zabývá uplatněním paušálních výdajů pro OSVČ. K usnadnění orientace v ustanoveních zákona o daních z příjmů zde slouží vypracované přehledy, týkající se daného problému. Následuje základní seznámení s problematikou a přehled vývoje jednotlivých ustanovení po daňové reformě až do současnosti. Třetí, praktická část konkrétně informuje o dopadech změn na odvodové zatížení pro poplatníky s příjmy ze závislé činnosti a OSVČ ve zdaňovacích obdobích let 2007 až 2010, konkretizuje

dopady využití zaměstnaneckých benefitů v podmínkách let 2008 až 2010 a z pohledu OSVČ srovnává výhodnost uplatnění paušálních výdajů v jednotlivých poreformních obdobích s výchozím rokem 2007.

Za nejdůležitější změnu považuji zrušení progresivní sazby daně a její nahrazení jednotnou sazbou. Zamezilo se tak různým spekulacím se snižováním základu daně, zprůhlednilo se celkové daňové zatížení fyzických osob a taky jsem toho názoru, že každá vydělaná koruna by měla být zdaněna stejně. Za nespravedlivé však považuji zavedení „superhrubé mzdy“, kdy poplatníci odvádí daň z fiktivních příjmů. Eliminací zvýšeného daňového zatížení bylo nastavení vyšších slev na dani, ale je jen otázkou času, kdy daňové zatížení zaměstnanců či OSVČ vzroste v důsledku snížení těchto slev. Jak již bylo uvedeno, slevy na dani výrazným způsobem v roce 2008 snížily daňové zatížení zaměstnanců i přes nově stanovený základ daně. K dalšímu snížení celkové daňové zátěže pak došlo v roce 2009 (úpravami sazeb pojistného, které za zaměstnance hradí zaměstnavatel o 1 % a pojistného, které se sráží zaměstnanci o 1,5 %) o 1,65 %. Další novinkou pro zaměstnance i zaměstnavatele, zvýhodňující tzv. „manažerské mzdy“, bylo zavedení maximálního vyměřovacího základu pro odvod povinného pojistného v roce 2008, kdy z hrubé mzdy, přesahující v kalendářním roce tento limit se povinné pojistné neodvádí.

Stejně aspekty jako u zaměstnanců, mají v roce 2008 vliv i na snížení daňového zatížení OSVČ (jednotná sazba daně, slevy na dani, existence maximálních vyměřovacích základů pro odvod povinného pojistného). Pro OSVČ však existují ještě minimální vyměřovací základy pro odvod povinného pojistného, které celkové daňové zatížení podnikatelů s nižšími příjmy zvyšuje. Ve zdanitelném období roku 2009 pak dochází ještě k poměrně málo výraznému snížení celkové daňové zátěže OSVČ o 0,2 % zásluhou snížení sazby pojistného na sociální zabezpečení z 29,6 % na 29,2 %.

Pokud bychom chtěli srovnat skutečné celkové daňové zatížení OSVČ po nástupu daňové reformy, museli bychom analyzovat i vývoj změn v úpravách základu daně a vývoj v ustanoveních daňových a nedaňových výdajů, které výši základu daně ovlivňují.

Zákon o daních z příjmů fyzických osob se dotýká téměř každého z nás, ať už zaměstnanec nebo OSVČ, a přestože daňovou reformou došlo k určitému zjednodušení a zlepšení srozumitelnosti některých ustanovení, patří tento zákon stále k těm složitějším a pro veřejnost málo srozumitelným. Proto bych v této oblasti nejprve navrhovala rozdělení zákona, zvlášť na zákon o daních z příjmů fyzických osob a zvlášť

na zákon o daních z příjmů právnických osob a sjednocení různých ustanovení vztahujících se k určité oblasti do jednoho ustanovení zákona (např. základ daně a jeho úpravy). V neposlední řadě pak úpravu obsahu stávajících ustanovení tak, aby byl srozumitelnější a neodkazoval zbytečně na velké množství souvisejících ustanovení zákona, které, aby poplatník porozuměl obsahu, musí pracně vyhledávat.

V oblasti aplikace daně z příjmů fyzických osob bych navrhovala zrušení institutu „superhrubé mzdy“, zahrnutí povinného pojistného do daňově uznatelných výdajů (nákladů) a zvýšení jednotné sazby daně. Vzhledem k velkému rozdílu zatížení příjmů povinným pojistným u zaměstnanců (11 %) a OSVČ (21,35%), navrhovala bych přesunutí části odvodové zátěže na zaměstnance. Dalším opatřením je zrušení maximálního vyměřovacího základu pro odvod povinného pojistného, které zvýhodňuje poplatníky s vysokými příjmy, a tak jako každá vydělaná koruna by měla být zdaněna stejně, tak by měla podléhat i stejným odvodům povinného pojistného. Stejně jako instituce zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení si zajišťují svůj stálý příjem zavedením minimálního vyměřovacího základu, mohl by si stát zajistit stabilní příjem veřejných rozpočtů zavedením minimálního základu daně.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BĚHOUNEK, Pavel a kolektiv autorů. DANĚ správně a s jistotou. 28. vyd. Praha: VERLAG DASHOFER, 2009. ISBN 80-86229-56-4.
- DUŠEK, J. Daně z příjmů 2009. 4. vyd. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2009. 196 s. ISBN 978-80-247-3021-9.
- MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2009, úplná znění platná k 1. 1. 2009. 17. vyd. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2009. 216 s. ISBN 978-80-247-2803-2.
- KOLEKTIV AUTORŮ. Daňové zákony v úplném znění k 1. 9. 2009 s přehledy změn. Olomouc: ANAG, spol. s r. o., 2009. 199 s. ISBN 978-80-7263-547-4.
- KOLEKTIV AUTORŮ. Daňové zákony v úplném znění k 1. 1. 2010 s přehledy změn. Olomouc: ANAG, spol. s r. o., 2010. 199 s. ISBN 978-80-7263-570-2.
- KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a Politika. 4. vyd. Praha: ASPI a. s., 2006. 279 s. ISBN 80-7357-205-2.
- PEKOVÁ, Jitka. Veřejné finance, úvod do problematiky. 3. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005, 528 s.. ISBN 80-7357-049-1.
- PELECH, P.; PELC, V. Daně z příjmů s komentářem. 10. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 967 s. ISBN 978-80-7263-542-9.
- RYLOVÁ, Zuzana; TUNKROVÁ, Zlatuše; ŠULC, Ivo; KRŮČEK, Zdeněk. Daňové zákony 2007 s komentářem. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2006. 151 s. ISBN 80-251-1318-3.
- RYLOVÁ, Zuzana; TUNKROVÁ, Zlatuše; ŠULC, Ivo; KRŮČEK, Zdeněk. Daňové zákony 2008 v úplném znění k 1. 1. 2008. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2007. 185 s. ISBN 978-80-251-1836-8.
- VANČUROVÁ, Alena; LÁCHOVÁ, Lenka. Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva. 9. vyd. 1. VOX a. s., 3/2008. 320 s. ISBN 978-80-86324-72-2.
- VLACH, Pavel; RYLOVÁ, Zuzana. Reforma daní z příjmů od roku 2008. 1. vyd. Ostrava: Sagit, a. s., 2007. 256 s. ISBN 978-80-7208-648-1.
- VYBÍHAL, Václav. Zdaňování příjmů fyzických osob 2009. Praktický průvodce. 5. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-2998-5.
- VYBÍHAL, Václav. Zdaňování příjmů fyzických osob 2010. Praktický průvodce. 6. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2010. 224 s. ISBN 978-80-247-3426-2.

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ

- aj. - a jiné
- apod. - a podobně
- atd. - a tak dále
- a. s. - akciová společnost
- cca - asi kolem
- ČR - Česká republika
- DPFO - daň z příjmů fyzických osob
- EHS - Evropské hospodářské společenství
- EP - Evropský parlament
- EU - Evropská unie
- FKSP - fond kulturních a sociálních potřeb
- FO - fyzická osoba
- HM - hrubá mzda
- Kč - koruna česká
- k. s. - komanditní společnost
- max. - maximálně
- min. - minimálně
- odst. - odstavec
- OSVČ - osoba samostatně výdělečně činná
- písm. - písmeno
- SP - sociální pojištění
- s. r. o. - společnost s ručením omezeným
- tab. - tabulka
- tj. - to je
- tzn. - to znamená
- tzv. - tak zvaný
- VH - výsledek hospodaření
- v. o. s. - veřejná obchodní společnost
- ZD - základ daně
- ZDP - zákon o dani z příjmů
- ZP - zdravotní pojištění

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická universita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečné, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucí diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 30. 4. 2010

Bc. Eva Dančevská

Adresa trvalého pobytu:

Bruzovská 254, 738 01 Frýdek-Místek

Seznam příloh

Příloha 1: Třídění daní podle klasifikace OECD

Příloha 2: Daňové příjmy rozpočtů krajů a obcí plynoucí z celostátního hrubého výnosu daní podle počtu obyvatel

Příloha 3: Přehled vývoje inkasa uvedených daní v ČR 2004 až 2008 (v mil. Kč)

Příloha 4: Sazby pojistného na zdravotní a sociální pojištění zaměstnance a zaměstnavatele v letech 2007 – 2010

Příloha 5: Vývoj průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství

Příloha 6: Výpočet čisté mzdy a odvodového zatížení zaměstnance v letech 2007 – 2010

Příloha 7: Odvody a daňové zatížení OSVČ v letech 2007 – 2010

Příloha 8: Aktuální daňové posouzení nejčastěji používaných benefitů

Příloha 9: Přehled významných změn v zákoně o daních z příjmů fyzických osob od roku 2008

Příloha 1: Třídění daní podle klasifikace OECD³⁹

1000 Daně z důchodů, zisků a kapitálových výnosů

- 1100 Daně z důchodů, zisků a kapitálových výnosů jednotlivců
 - 1110 Z příjmů a ze zisků
 - 1120 Z kapitálových výnosů
- 1200 Daně z příjmů, zisků a kapitálových výnosů od společnosti
 - 1210 Z příjmů a ze zisků
 - 1220 Z kapitálových výnosů
- 1300 Položky, které nelze jednoznačně zařadit mezi 1100 a 1200

2000 Příspěvky na sociální zabezpečení

- 2100 Zaměstnanci
- 2200 Zaměstnavatelé
- 2300 Samostatně výdělečná osoba nebo nezaměstnaná
- 2400 Nezařaditelné do 2100, 2200 a 2300

3000 Daně z mezd a pracovních sil

4000 Daně majetkové

- 4100 Pravidelné daně z nemovitého majetku
 - 4110 Domácností
 - 4120 Ostatní
- 4200 Pravidelné daně z čistého jmění
 - 4210 Jednotlivci
 - 4220 Společnosti
- 4300 Daně z pozůstalostí, dědické a darovací
 - 4310 Daně z pozůstalostí a dědické
 - 4320 Daně darovací
- 4400 Daně z finančních a kapitálových transakcí
- 4500 Ostatní nepravidelné daně z majetku
 - 4510 Z čistého jmění
 - 4520 Ostatní nepravidelné
- 4600 Ostatní pravidelné daně z majetku

5000 Daně ze zboží a služeb

- 5100 Daně z výroby, prodeje, převodu, leasingu a dodávek zboží a úpravy zboží
 - 5110 Daně všeobecné
 - 5111 Daň z přidané hodnoty
 - 5112 Daně prodejní (obratové)
 - 5113 Ostatní všeobecné daně ze zboží a služeb
 - 5120 Daně ze specifických zboží a služeb
 - 5121 Spotřební daně
 - 5122 Zisky z fiskálních monopolů
 - 5123 Cla a dovozní daně
 - 5124 Vývozní daně
 - 5125 Daně z investičního zboží
 - 5126 Daně ze specifických služeb
 - 5127 Ostatní daně z mezinárodního obchodu a transakcí
 - 5128 Ostatní daně ze specifických zboží a služeb
 - 5130 Nezařaditelné do skupin 5110 až 5120

³⁹ Zdroj: KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 4. vyd. Praha: ASPI a. s., 2006. 279 s. ISBN 80-7357-205-2.

5200 Daně z používání nebo povolení používání zboží nebo vykonávání určitých činností

5210 Pravidelné daně

5211 Placené domácnostmi z motorových vozidel

5212 Placené ostatními subjekty z motorových vozidel

5213 Ostatní pravidelné daně

5220 Nepravidelné daně

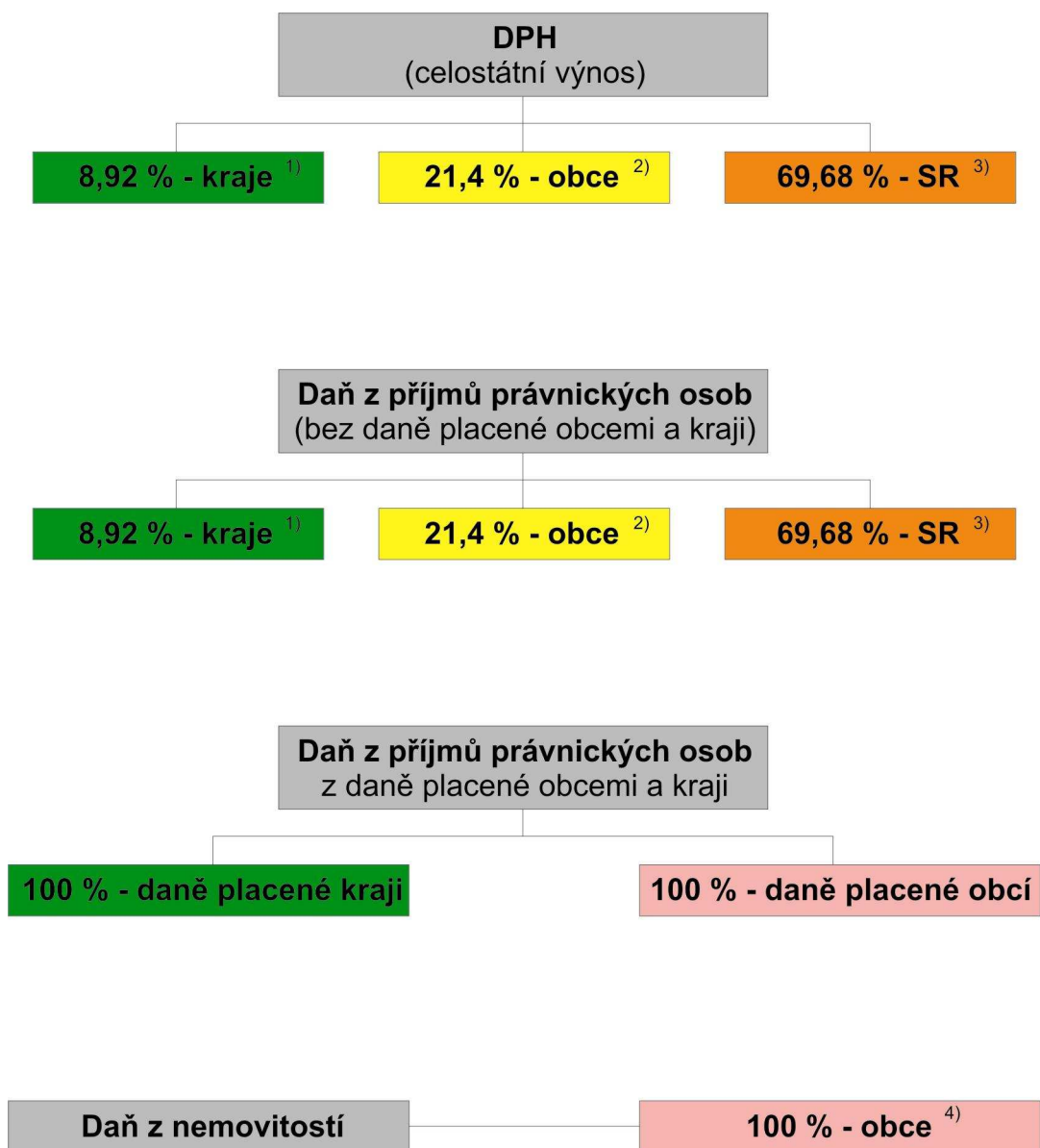
5300 Nezařaditelné do skupin 5100 a 5200

6000 Ostatní daně

6100 Placené výhradně podniky

6200 Placené jinými subjekty než podniky, nebo neidentifikovatelné

Příloha 2: Daňové příjmy rozpočtů krajů a obcí plynoucí z celostátního hrubého výnosu daní podle počtu obyvatel⁴⁰

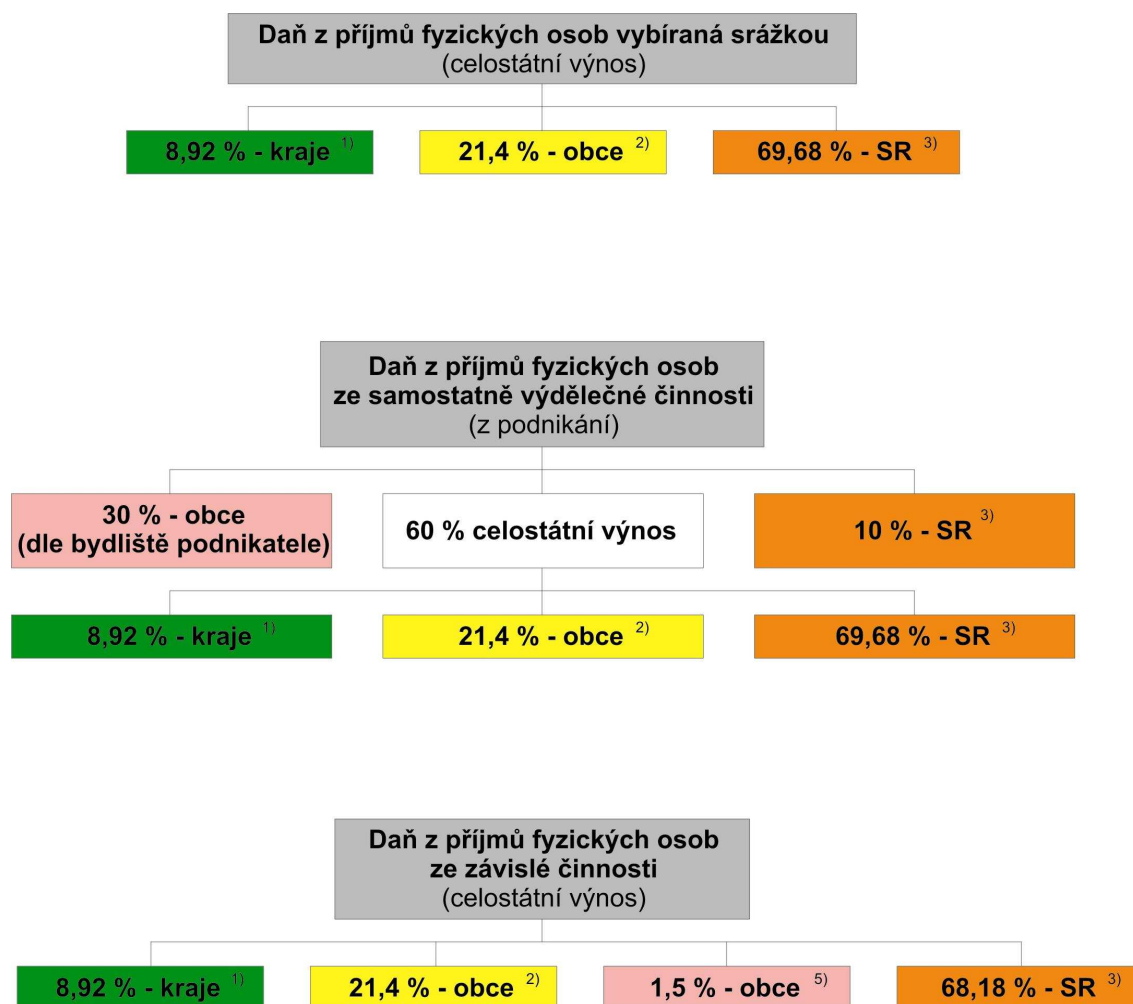
¹⁾ Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

²⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě:
 1. kritéria výměry katastrálních území obce
 2. prostého počtu obyvatel v obci
 3. násobků postupných přechodů

³⁾ Příjmy státního rozpočtu

⁴⁾ Výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.

⁵⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.

¹⁾ Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

²⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě:
 1. kritéria výměry katastrálních území obce
 2. prostého počtu obyvatel v obci
 3. násobků postupných přechodů

³⁾ Příjmy státního rozpočtu

⁴⁾ Výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.

⁵⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.

Příloha 3: Přehled vývoje inkasa uvedených daní v ČR 2004 až 2008 (v mil. Kč)

Daň	2004	2005	2006	2007	2008
Daň z přidané hodnoty	184 320	208 413	217 784	236 385	255 190
Daně spotřební	95 841	110 491	119 535	138 947	130 553
Daň z příjmů právnických osob	106 526	137 432	128 865	155 674	173 590
Daň z příjmů vybíraná srážkou – § 36	12 098	11 242	14 003	15 700	19 299
Daň silniční	5 509	5 191	5 428	5 915	6 002
Daň dědická	100	103	124	109	115
Daň darovací	818	510	604	692	345
Daň z převodu nemovitostí	9 461	7 494	7 788	9 774	9 950
Ostatní příjmy, odvody, pokuty a poplatky	5 099	5 252	4 977	4 250	4 281
DPFO - podnikatelů	24 040	26 583	17 854	17 003	17 749
DPFO ze závislé činnosti	102 627	110 662	111 633	126 388	115 180
Daň z nemovitostí	4 948	4 987	5 017	5 123	5 195
C E L K E M	551 387	628 360	633 614	715 961	737 449

Zdroj: www.mfcr.cz

Příloha 4: Sazby pojistného na zdravotní a sociální pojištění zaměstnance a zaměstnavatele v letech 2007 – 2010

Sazby pojistného na zdravotní a sociální pojištění v letech 2007 a 2008

Pojistné	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	Celkem
Zdravotní pojištění	4,5 %	9 %	13,5 %
Sociální pojištění celkem	8 %	26 %	34 %
z toho:			
- důchodové pojištění	6,5 %	21,5 %	28,0 %
- nemocenské pojištění	1,1 %	3,3 %	4,4 %
- státní politika zaměstnanosti	0,4 %	1,2 %	1,6 %
Celkem ZP + SP	12,5 %	35,0 %	47,5 %

Sazby pojistného na zdravotní a sociální pojištění v roce 2009 – původní záměr

Pojistné	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	Celkem
Zdravotní pojištění	4,5 %	9 %	13,5 %
Sociální pojištění celkem	7,9 %	26 %	33,9 %
z toho:			
- důchodové pojištění	6,5 %	21,5 %	28,0 %
- nemocenské pojištění	1,0 %	3,3 %	4,4 %
- státní politika zaměstnanosti	0,4 %	1,2 %	1,6 %
Celkem ZP + SP	12,4 %	35,0 %	47,4 %

Sazby pojistného na zdravotní a sociální pojištění v letech 2009 a 2010

Pojistné	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	Celkem
Zdravotní pojištění	4,5 %	9 %	13,5 %
Sociální pojištění celkem	6,5 %	25 %	31,5 %
z toho:			
- důchodové pojištění	6,5 %	21,5 %	28,0 %
- nemocenské pojištění	-	2,3 %	2,3 %
- státní politika zaměstnanosti	-	1,2 %	1,2 %
Celkem ZP + SP	12,5 %	34,0 %	45 %

Příloha 5: Vývoj průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství

Platnost pro rok	Všeobecný vyměřovací základ	Přepočítací koeficient	Průměrná měsíční mzda
2007	18 809	1,0707	20 139
2008	20 050	1,0753	21 560
2009	21 527	1,0942	23 555
2010	23 280	1,0184	23 709

Příloha 6: Výpočet čisté mzdy a odvodového zatížení zaměstnance v letech 2007 - 2010

Výpočet čisté mzdy a odvodového zatížení zaměstnance v roce 2007

Hrubá mzda	Pojistné zaměstnanec 12,5 %		Pojistné zaměstnavatel 35 %		Základ daně	Záloha na daň 12-32 %	Záloha po slevě na poplatníka 600 Kč	Čistá mzda
	ZP	SP	ZP	SP				
5 700	360	456	720	1 482	4 884	588	0	4 884
8 200	369	656	738	2 132	7 175	864	264	6 911
10 200	459	816	918	2 652	8 925	1 080	480	8 445
11 500	518	920	1 035	2 990	10 063	1 212	612	9 451
15 000	675	1 200	1 350	3 900	13 125	1 801	1 201	11 924
19 200	864	1 536	1 728	4 992	16 800	2 485	1 885	14 915
20 800	936	1 664	1 872	5 408	18 200	2 751	2 151	16 049
26 000	1 170	2 080	2 340	6 760	22 750	3 901	3 301	19 449
35 300	1 589	2 824	3 177	9 178	30 888	6 157	5 557	25 331
50 000	2 250	4 000	4 500	13 000	43 750	10 285	9 685	34 065

Odvody zaměstnance celkem v Kč	Odvodové zatížení v %
816	14,32
1 289	15,72
1 755	17,21
2 050	17,82
3 076	20,51
4 285	22,32
4 751	22,84
6 551	25,20
9 970	28,24
15 935	31,87

Výpočet čisté mzdy a odvodového zatížení zaměstnance v roce 2008

Hrubá mzda	Pojistné zaměstnanec 12,5 %		Pojistné zaměstnavatel 35 %		Základ daně	Záloha na daň 15 %	Záloha po slevě na poplatníka 2 070 Kč	Čistá mzda
	ZP	SP	ZP	SP				
5 700	360	456	720	1 482	7 902	1 200	0	4 884
8 200	369	656	738	2 132	11 070	1 665	0	7 175
10 200	459	816	918	2 652	13 770	2 070	0	8 925
11 500	518	920	1 035	2 990	15 525	2 340	270	9 793
15 000	675	1 200	1 350	3 900	20 250	3 045	975	12 150
19 200	864	1 536	1 728	4 992	25 920	3 900	1 830	14 970
20 800	936	1 664	1 872	5 408	28 080	4 215	2 145	16 055
26 000	1 170	2 080	2 340	6 760	35 100	5 265	3 195	19 555
35 300	1 589	2 824	3 177	9 178	47 655	7 155	5 085	25 803
50 000	2 250	4 000	4 500	13 000	67 500	10 125	8 055	35 695

Odvody zaměstnance celkem v Kč	Odvodové zatížení v %
816	14,32
1 025	12,50
1 275	12,50
1 708	14,85
2 850	19,00
4 230	22,03
4 745	22,81
6 445	24,79
9 498	26,91
14 305	28,61

Výpočet čisté mzdy a odvodového zatížení zaměstnance v roce 2009 podle zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů a zákona o nemocenském pojištění č.350/2008 Sb.

Hrubá mzda	Pojistné zaměstnanec 12,4 %		Pojistné zaměstnavatel 34 %		Základ daně	Záloha na daň 12,5%	Záloha po slevě na poplatníka 1 380 Kč	Čistá mzda
	ZP	SP	ZP	SP				
5 700	360	450	720	1 425	7 845	988	0	4 890
8 200	369	648	738	2 050	10 988	1 375	0	7 183
10 200	459	806	918	2 550	13 668	1 713	333	8 603
11 500	518	909	1 035	2 875	15 410	1 938	558	9 517
15 000	675	1 185	1 350	3 750	20 100	2 513	1 133	12 008
19 200	864	1 517	1 728	4 800	25 728	3 225	1 845	14 974
20 800	936	1 643	1 872	5 200	27 872	3 488	2 108	16 113
26 000	1 170	2 054	2 340	6 500	34 840	4 363	2 983	19 794
35 300	1 589	2 789	3 177	8 825	47 302	5 925	4 545	26 378
50 000	2 250	3 950	4 500	12 500	67 000	8 375	6 995	36 805

Odvody zaměstnance celkem v Kč	Odvodové zatížení v %
810	14,22
1 017	12,40
1 597	15,66
1 984	17,25
2 993	19,95
4 226	22,01
4 687	22,53
6 207	23,87
8 922	25,28
13 195	26,39

Výpočet čisté mzdy a odvodového zatížení zaměstnance v roce 2009 a 2010

Hrubá mzda	Pojistné zaměstnanec 11 %		Pojistné zaměstnavatel 34 %		Základ daně	Záloha na daň 15%	Záloha po slevě na poplatníka 2 070 Kč	Čistá mzda
	ZP	SP	ZP	SP				
5 700	360	371	720	1 425	7 845	1 185	0	4 969
8 200	369	533	738	2 050	10 988	1 665	0	7 298
10 200	459	663	918	2 550	13 668	2 070	0	9 078
11 500	518	748	1 035	2 875	15 410	2 340	270	9 965
15 000	675	975	1 350	3 750	20 100	3 045	975	12 375
19 200	864	1 248	1 728	4 800	25 728	3 900	1 830	15 258
20 800	936	1 352	1 872	5 200	27 872	4 215	2 145	16 367
26 000	1 170	1 690	2 340	6 500	34 840	5 265	3 195	19 945
35 300	1 589	2 295	3 177	8 825	47 302	7 155	5 085	26 332
50 000	2 250	3 250	4 500	12 500	67 000	10 125	8 055	36 445

Odvody zaměstnance celkem v Kč	Odvodové zatížení v %
731	12,82
902	11,00
1 122	11,00
1 535	13,35
2 625	17,50
3 942	20,53
4 433	21,31
6 055	23,29
8 968	25,41
13 555	27,11

Příloha 7: Odvody a daňové zatížení OSVČ v letech 2007 – 2010

Rok 2007

zisk	Zdravotní pojištění		Sociální pojištění		Daň	Celkové odvodové zatížení	
	Odvod v Kč	Reálná míra zatížení v %	Odvod v Kč	reálná míra zatížení v %	Daňové zatížení v Kč	v Kč	v %
50 000	16 313	32,63	17 885	35,77	14 496	48 694	97,39
100 000	16 313	16,31	17 885	17,89	14 496	48 694	48,69
150 000	16 313	10,88	22 200	14,80	20 016	58 529	39,02
200 000	16 313	8,16	29 600	14,80	29 516	75 429	37,71
250 000	16 875	6,75	37 000	14,80	40 912	94 787	37,91
300 000	20 250	6,75	44 400	14,80	53 412	118 062	39,35
500 000	33 750	6,75	74 000	14,80	115 228	222 978	44,60
750 000	50 625	6,75	111 000	14,80	195 228	356 853	47,58
1 000 000	65 610	6,56	143 856	14,39	275 228	484 694	48,47
1 500 000	65 610	4,37	143 856	9,59	435 228	644 694	42,98
2 000 000	65 610	3,28	143 856	7,19	595 228	804 694	40,23
2 500 000	65 610	2,62	143 856	5,75	755 228	964 694	38,59
3 000 000	65 610	2,19	143 856	4,80	915 228	1 124 694	37,49

zisk	Daň po slevě na poplatníka		Celkové odvodové zatížení po slevě	
	v Kč	v %	v Kč	v %
50 000	7 296	14,59	41 494	82,99
100 000	7 296	7,30	41 494	41,49
150 000	12 816	8,54	51 329	34,22
200 000	22 316	11,16	68 229	34,11
250 000	33 712	13,48	87 587	35,03
300 000	46 212	15,40	110 862	36,95
500 000	108 028	21,61	215 778	43,16
750 000	188 028	25,07	349 653	46,62
1 000 000	268 028	26,80	477 494	47,75
1 500 000	428 028	28,54	637 494	42,50
2 000 000	588 028	29,40	797 494	39,87
2 500 000	748 028	29,92	957 494	38,30
3 000 000	908 028	30,27	1 117 494	37,25

Rok 2008

zisk	Zdravotní pojištění		Sociální pojištění		Daň 15 %	Celkové odvodové zatížení	
	Odvod v Kč	Reálná míra zatížení v %	Odvod v Kč	reálná míra zatížení v %	Daňové zatížení v Kč	v Kč	v %
50 000	17 464	34,93	19 146	38,29	7 500	44 110	88,22
100 000	17 464	17,46	19 146	19,15	15 000	51 610	51,61
150 000	17 464	11,64	22 200	14,80	22 500	62 164	41,44
200 000	17 464	8,73	29 600	14,80	30 000	77 064	38,53
250 000	17 464	6,99	37 000	14,80	37 500	91 964	36,79
300 000	20 250	6,75	44 400	14,80	45 000	109 650	36,55
500 000	33 750	6,75	74 000	14,80	75 000	182 750	36,55
750 000	50 625	6,75	111 000	14,80	112 500	274 125	36,55
1 000 000	67 500	6,75	148 000	14,80	150 000	365 500	36,55
1 500 000	101 250	6,75	222 000	14,80	225 000	548 250	36,55
2 000 000	135 000	6,75	296 000	14,80	300 000	731 000	36,55
2 500 000	139 709	5,59	306 325	12,25	375 000	821 034	32,84
3 000 000	139 709	4,66	306 325	10,21	450 000	896 034	29,87

zisk	Daň po slevě na poplatníka		Celkové odvodové zatížení po slevě	
	v Kč	v %	v Kč	v %
50 000	0	0,00	36 610	73,22
100 000	0	0,00	36 610	36,61
150 000	0	0,00	39 664	26,44
200 000	5 160	2,58	52 224	26,11
250 000	12 660	5,06	67 124	26,85
300 000	20 160	6,72	84 810	28,27
500 000	50 160	10,03	157 910	31,58
750 000	87 660	11,69	249 285	33,24
1 000 000	125 160	12,52	340 660	34,07
1 500 000	200 160	13,34	523 410	34,89
2 000 000	275 160	13,76	706 160	35,31
2 500 000	350 160	14,01	796 194	31,85
3 000 000	425 160	14,17	871 194	29,04

Rok 2009

zisk	Zdravotní pojištění		Sociální pojištění		Daň 15 %	Celkové odvodové zatížení	
	Odvod v Kč	Reálná míra zatížení v %	Odvod v Kč	reálná míra zatížení v %	Daňové zatížení v Kč	v Kč	v %
50 000	19 080	38,16	20 636	41,27	7 500	47 216	94,43
100 000	19 080	19,08	20 636	20,64	15 000	54 716	54,72
150 000	19 080	12,72	21 900	14,60	22 500	63 480	42,32
200 000	19 080	9,54	29 200	14,60	30 000	78 280	39,14
250 000	19 080	7,63	36 500	14,60	37 500	93 080	37,23
300 000	20 250	6,75	43 800	14,60	45 000	109 050	36,35
500 000	33 750	6,75	73 000	14,60	75 000	181 750	36,35
750 000	50 625	6,75	109 500	14,60	112 500	272 625	36,35
1 000 000	67 500	6,75	146 000	14,60	150 000	363 500	36,35
1 500 000	10 1250	6,75	219 000	14,60	225 000	545 250	36,35
2 000 000	135 000	6,75	292 000	14,60	300 000	727 000	36,35
2 500 000	152 637	6,11	330 147	13,21	375 000	857 784	34,31
3 000 000	152 637	5,09	330 147	11,00	450 000	932 784	31,09

zisk	Daň po slevě na poplatníka		Celkové odvodové zatížení po slevě	
	v Kč	v %	v Kč	v %
50 000	0	0,00	39 716	79,43
100 000	0	0,00	39 716	39,72
150 000	0	0,00	40 980	27,32
200 000	5 160	2,58	53 440	26,72
250 000	12 660	5,06	68 240	27,30
300 000	20 160	6,72	84 210	28,07
500 000	50 160	10,03	156 910	31,38
750 000	87 660	11,69	247 785	33,04
1 000 000	125 160	12,52	338 660	33,87
1 500 000	200 160	13,34	520 410	34,69
2 000 000	275 160	13,76	702 160	35,11
2 500 000	350 160	14,01	832 944	33,32
3 000 000	425 160	14,17	907 944	30,26

Rok 2010

zisk	Zdravotní pojištění		Sociální pojištění		Daň 15 %	Celkové odvodové zatížení	
	Odvod v Kč	Reálná míra zatížení v %	Odvod v Kč	reálná míra zatížení v %	Daňové zatížení v Kč	v Kč	v %
50 000	19 204	38,41	20 769	41,54	7 500	47 473	94,95
100 000	19 204	19,20	20 769	20,77	15 000	54 973	54,97
150 000	19 204	12,80	21 900	14,60	22 500	63 604	42,40
200 000	19 204	9,60	29 200	14,60	30 000	78 404	39,20
250 000	19 204	7,68	36 500	14,60	37 500	93 204	37,28
300 000	20 250	6,75	43 800	14,60	45 000	109 050	36,35
500 000	33 750	6,75	73 000	14,60	75 000	181 750	36,35
750 000	50 625	6,75	109 500	14,60	112 500	272 625	36,35
1 000 000	67 500	6,75	146 000	14,60	150 000	363 500	36,35
1 500 000	10 1250	6,75	219 000	14,60	225 000	545 250	36,35
2 000 000	135 000	6,75	292 000	14,60	300 000	727 000	36,35
2 500 000	168 750	6,75	365 000	14,60	375 000	908 750	36,35
3 000 000	202 500	6,75	438 000	14,60	450 000	1 090 500	36,35

zisk	Daň po slevě na poplatníka		Celkové odvodové zatížení po slevě	
	v Kč	v %	v Kč	v %
50 000	0	0,00	39 973	79,95
100 000	0	0,00	39 973	39,97
150 000	0	0,00	41 104	27,40
200 000	5 160	2,58	53 564	26,78
250 000	12 660	5,06	68 364	27,35
300 000	20 160	6,72	84 210	28,07
500 000	50 160	10,03	156 910	31,38
750 000	87 660	11,69	247 785	33,04
1 000 000	125 160	12,52	338 660	33,87
1 500 000	200 160	13,34	520 410	34,69
2 000 000	275 160	13,76	702 160	35,11
2 500 000	350 160	14,01	883 910	35,36
3 000 000	425 160	14,17	1 065 660	35,52

Příloha 8: Aktuální daňové posouzení nejčastěji používaných benefitů

Alter.	Plnění zaměstnanci zaměstnavatelem	Zdanitelný příjem zaměstnance	Zákonné pojištění	Daňový náklad zaměstnavatele
A	Cestovní náhrady do stanoveného limitu § 6 odst. 7 písm. a) ZDP, § 24 odst. 2 písm. zh) ZDP	NE	NE	ANO
C	Cestovní náhrady nad stanovený limit	ANO	ANO	ANO
A	Stravování poskytované jako nepeněžní plnění ke spotřebě na pracovišti do stanoveného limitu v § 24 odst. 2 písm. j) bod 4 , § 6 odst. 9 písm. b) ZDP	NE	NE	ANO
B	Stravování poskytované jako nepeněžní plnění ke spotřebě na pracovišti nad limit stanovený v § 24 odst. 2 písm. j) bod 4 , § 6 odst. 9 písm. b) ZDP	NE	NE	NE
C	Peněžitý příspěvek na stravování ve formě sjednaného benefitu	ANO	ANO	ANO
A	Hodnota přechodného ubytování v nepeněžní formě do 3 500 Kč měsíčně § 6 odst. 9 písm. i), § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP	NE	NE	ANO
C	Hodnota přechodného ubytování v nepeněžní formě nad 3 500 Kč měsíčně § 6 odst. 9 písm. i) , § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP	ANO	ANO	ANO
C	Poskytnutí služebního vozidla zaměstnanci pro služební i soukromou potřebu § 6 odst. 6 ZDP	ANO, 1 % ze vstupní ceny vozidla vč. DPH	ANO	ANO, výdaje související s provoz.
C	Zajištění dopravy zaměstnancem do práce os. automobily, taxíky, apod. § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 , § 6 odst. 3 ZDP	ANO	ANO	ANO
C	Peněžní příspěvek zaměstnavatele na dopravu zaměstnance do práce § 6 odst. 3 , § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP	ANO	ANO	ANO
A	Ochranné nápoje poskytované např. v horkých provozech v rozsahu nařízení vlády č. 178/2001 Sb. § 6 odst. 7 písm. b) , § 24 odst. 2 písm. j) bod 1 ZDP	NE	NE	ANO
E	Ochranné nápoje poskytnuté nad limit nebo v peněžní formě § 25 odst. 1 písm. j) ZDP	ANO	ANO	NE
B	Nealkoholické nápoje poskytované jako nepeněžní plnění ke spotřebě na pracovišti § 6 odst. 9 písm. c) , § 25 odst. 1 písm. zn) ZDP	NE	NE	NE
C	Peněžitý příspěvek na nealkoholické nápoje poskytovaný zaměstnancům jako sjednaný benefit § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP	ANO	ANO	ANO
A	Zajištění pitné vody na pracovišti, povinnost stanovená zákoníkem práce § 24 odst. 2 písm. p) ZDP	NE	NE	ANO
A	Hodnota ochr. pracovních prostředků, prac. oděvů, jednotného prac. oblečení, mycích a čistících prostředků § 6 odst. 7 písm. b) ZDP	NE	NE	ANO
E	Osobní ochranné prostředky poskytnuté nad limit nebo v peněžní formě § 25 odst. 1 písm. j) ZDP	ANO	ANO	NE
A	Sjednané finanční paušály podle § 6 odst. 8 ZDP vymezené v kolektivní, pracovní smlouvě nebo ve vnitřním předpisu do výše prokazatelné kalkulace	NE	NE	ANO

E	Nadlimitní paušály, neprokázané kalkulací, nesjednané v kol. nebo pracovní smlouvě nebo vnitřním předpisu	ANO	ANO	NE
C	Slevy poskytované zaměstnancům, např. na výrobky, služby § 6 odst.3 , § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP	ANO	ANO	ANO
A	Příspěvek na penzijní a životní pojištění zaměstnanců do 24 000 Kč za oba produkty § 6 odst. 9 písm. p), § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP	NE	NE	ANO
C	Příspěvek na penzijní a životní pojištění zaměstnanců nad 24 000 Kč za oba produkty § 6 odst. 9 písm. p) , § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP	ANO	ANO	ANO
B	Nákup rekreačních poukazů do 20 000 Kč za rok na zaměstnance § 6 odst. 9 písm. d), § 25 odst. 1 písm. h) bod 1 ZDP	NE	NE	NE
E	Nákup rekreačních poukazů nad 20 000 Kč za rok na zaměstnance § 6 odst. 9 písm. d), § 25 odst. 1 písm. h) bod 1 ZDP	ANO	ANO	NE
C	Peněžní příspěvek zaměstnavatele na rekreaci § 6 odst. 9 písm.d), § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP	ANO	ANO	ANO
B	Možnost sportovního nebo kulturního vyžití zaměstnance podle § 6 odst. 9 písm. d) ZDP, poskytnuto z FKSP, ze soc. fondu ze zisku, z nedaňových výdajů	NE	NE	NE
B	Hodnota nepeněžních darů do výše 2 000 Kč ročně podle § 6 odst. 9 písm. g) ZDP, plnění poskytnuto z FKSP, ze soc. fondu ze zisku, z nedaňových výdajů	NE	NE	NE
E	Hodnota nepeněžních darů nad 2 000 Kč ročně podle § 6 odst. 9 písm. g) ZDP, plnění poskytnuto z FKSP, ze soc. fondu ze zisku, z nedaňových výdajů	ANO	ANO	NE
A	Vzdělávání zaměstnance v nepeněžní formě v souvislosti s činností zaměstnavatele § 6 odst. 9 písm. a), § 24 odst. 2 písm. j) bod 3 ZDP	NE	NE	ANO
B	Vzdělávání zaměstnance v nepeněžní formě (vzdělávání nesouvisí s činností zaměstnavatele) poskytnuto z FKSP, soc. fondu, ze zisku, z nedaňových výdajů; § 6 odst. 9 písm. d) ZDP	NE	NE	NE
C	Vzdělávání zaměstnance – sjednané peněžní plnění § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP	ANO	ANO	ANO
A	Rekvalifikace podle zákona o zaměstnanosti § 6 odst. 9 písm. a), § 24 odst. 2 písm. j) bod 3 ZDP	NE	NE	ANO
A	Závodní preventivní péče v rámci zákona o zdraví lidu § 24 odst. 2 písm. j) bod 2 ZDP	NE	NE	ANO
B	Nepeněžní plnění ve formě možnosti použít zdravotnické zařízení podle § 6 odst. 9 písm. d) ZDP, poskytnuto z FKSP, ze soc. fondu ze zisku, z nedaňových výdajů	NE	NE	NE
C	Náhrada mzdy po dobu prvních 14 kalendářních dnů nemoci (nad minimální limit) § 6 odst. 9 písm. s), § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP	ANO	ANO	ANO
C	Dovolená nad základní výměru § 6 odst. 3, § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP	ANO	ANO	ANO
D	Odstupné ve sjednané výši podle § 67 a § 68 zákoníku práce	ANO	NE	ANO

Příloha 9: Přehled významných změn v zákoně o daních z příjmů fyzických osob od roku 2008

Novela provedená předpisem	Mění a doplňuje	Účinnost
Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů		1. 1. 2008
<p>§ 3 Předmět daně z příjmů odst. 4 písm. f) až h) vynětí z předmětu daně - příjmy získané převodem majetku mezi osobami blízkými v souvislosti s předčasným ukončením zemědělské činnosti zemědělského podnikatele a - příjmy plynoucí z vypořádání ze společného jmění manželů a společníků dle velikosti svých podílů a - částka uhrazená zdrav. pojišťovnou o kterou byl překročen limit regulačních poplatků a doplatků za léky.</p> <p>§ 4 Osvobození od daně odst. 1 písm. h) - legislativní upřesnění osvobození náhrady mzdy v době prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti, kterou vyplácí zaměstnancům zaměstnavatel ze svých finančních prostředků - osvobozeno podle § 6 odst. 9 ZDP, protože tyto náhrady náleží jen zaměstnancům; odst. 1 písm. i) - kromě dávek, podpor a příspěvků poskytované státem podle zvl. předpisů se osvobozují i příspěvky z veřejných rozpočtů; odst. 1 písm. p) - příjem získaný ve formě dávek z úrazového pojištění podle zvl. právních předpisů upravujících úrazové pojištění s účinností od 1. 1. 2013; odst. 1 písm. r) - časový test pro osvobození příjmů u převodů podílu na obchodní společnosti se sjednotil na dobu 5 let u všech typů obchodních společností vč. akciových, které nejsou veřejně obchodovány na kapitálovém trhu; odst. 1 písm. t) - legislativně-technická změna u osvobození dotace z podpory z Vinařského fondu; odst. 1 písm. u) - legislativně-technická změna u příjmu vynaložených na bytové potřeby; odst. 1 písm. w) - příjmy z prodeje cenných papírů kolektivního investování a investičních cenných papírů obchodovaných na kapitál. trhu, nabytých po 1. 1. 2008, kde podíl investora na základním kapitálu a hlasovacích právech společnosti nepřekročí 5 % v době 24 měsíců před jejich prodejem jsou osvobozeny po 6 měsících od jejich nabytí nebo od ukončení podnikatelské činnosti v případě, že byly součástí obchodního majetku podnikatele; odst. 1 písm. y) - zrušení osvobození u úrokových příjmů z hypotéčních zástavních listů emitovaných po 1. 1. 2008; odst. 1 písm. zh) - zrušení osvobození příjmů z reklam umožněných prostřednictvím provozování zoologické zahrady, jejíž držitel je držitelem platné licence; odst. 1 písm. zn) - nově vložené osvobození příjmů podle § 7, který plyne dlužníkovi ve zdaňovacím období, kdy bylo rozhodnuto o povolení reorganizace a bezprostředně 2 následujících období.</p> <p>§ 5 Základ daně odst. 5 - legislativně-technická změna, která v souladu s jednotnou sazbou daně vypouští větu, že do základu daně se nezapočítává příjem z něhož je daň vybírána ze samostatného základu daně sazbou daně podle § 16 odst. 2; odst. 10 písm. a) - upřesnění textu v tom smyslu, že základ daně se nezvyšuje o pokuty, penále a úroky z prodlení vzniklé ze zákona nebo na jeho základě, a to ve výši, v jaké byly příslušným orgánem prominuty.</p> <p>§ 6 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky odst. 1 písm. b) - příjmy za práci likvidátorů posuzovány jako příjmy ze závislé činnosti; odst. 13 - nová definice základu daně z příjmů ze závislé činnosti jako hrubá mzda zvýšená o pojistné na sociální a zdravotní pojištění, které je povinen platit zaměstnavatel sám za sebe z důvodu zaměstnávání osob; odst. 14 - u příjmů daňových rezidentů plynoucích ze zdrojů v zahraničí je základem daně podle jeho příjem ze závislé činnosti vykonávané ve státě se kterým 1. ČR neuzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění, zvýšený o částku odpovídající příspěvkům zaměstnavatele na pojištění povinně placené podle odst. 13 a snížený o daň zaplacenou z tohoto příjmu v zahraničí,</p>		

2. ČR uzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění

zvýšený o částku odpovídající příspěvkům zaměstnavatele na pojištění povinně placené podle odst. 13 a snížený o daň zaplacenou z tohoto příjmu v zahraničí, ale jen v rozsahu, v němž tato daň nebyla započtena na daňovou povinnost v tuzemsku podle § 38f v předchozím zdaňovacím období;

odst. 4 – zdaňování tzv. superhrubé mzdy odpovídá i úprava zdaňování příjmů do limitu 5 000 Kč zvl. sazbou daně podle § 36 ZDP ve výši 15 %;

odst. 9 písm. g) – zrušení osvobození příjmů členů bytových družstev z osobního plnění při svépomocné družstevní výstavbě, které jim nebyly vyplaceny v hotovosti, ale byly připsány na jejich členské podíly;

odst. 9 písm. m) – nově se osvobozuje zvláštní příplatek nebo příplatek za službu v zahraničí poskytovaný v cizí měně podle zvl. právních předpisů vojákům a příslušníkům bezpečnostních sborů vyslaným v rámci jednotky mnohonárodních sil nebo mezinárodních bezpečnostních sborů mimo území ČR, a to po dobu jejich působení v zahraničí. Podle přechodných ustanovení se tato změna použije již za zdaňovací období **2007**;

odst. 9 písm. s) – nově se osvobozuje příjem získaný ve formě náhrady mzdy v době prvních 14 dnů pracovní neschopnosti (karantény), kterou zaměstnavatel vyplatí ze svých finančních prostředků namísto nemocenské, ale jen do výše základní výměry, na kterou má zaměstnanec nárok podle § 192 odst. 2 zákoníku práce. Nadlimitní částka je u zaměstnance zdanitelným příjmem podle § 6 odst. 1 písm. d) ZDP a u zaměstnavatele při splnění podmínek § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP daňovým výdajem;

odst. 9 písm. p) – sloučení limitů na penzijní připojištění a pojistného na soukromé životní pojištění, které zaměstnavatel hradí zaměstnancům a zavedení souhrnného limitu ve výši 24 000 Kč za rok;

odst. 9 písm. a) – přesněji vymezené podmínky pro osvobození částek vynaložených zaměstnavatelem na vzdělání zaměstnanců. Osvobozeny jsou pouze náklady spojené s odborným rozvojem zaměstnanců a jejich rekvalifikací, které souvisí s předmětem činnosti zaměstnavatele. U zaměstnanců nejsou osvobozeny náklady na zvýšení kvalifikace, tzn. získání nebo rozšíření kvalifikace, jiná forma přípravy na dosažení vyššího stupně vzdělání nebo změna hodnoty kvalifikace i kdyby zvyšování kvalifikace bylo v souladu s potřebou zaměstnavatele;

odst. 9 písm. i) – limit osvobození hodnoty přechodného ubytování u zaměstnanců na 3 500 Kč měsíčně. Pro zaměstnavatele je podle podmínek § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 zákona hodnota přechodného ubytování daňovým výdajem bez omezení.

§ 7 Příjmy z podnikání a z jiné samostatně výdělečné činnosti

Novela od r. 2008 vylučuje dle § 25 odst. 1 písm. g) sociální a zdravotní pojištění z daňových výdajů. To se promítá i do § 7, kdy byly zrušeny odstavce 6 a 7, které příjmy společníků v.o.s. a komplementářů k.s. snižovaly základ daně. Hradí-li tyto výdaje za ně společnost, stávají se výdaji nedaňovými. Taktéž podle § 7 **odst. 8** uplatní-li poplatník výdaje paušální částkou, má se za to, že v částce výdajů jsou zahrnuty veškeré výdaje poplatníka a nemůže k těmto výdajům uplatnit navíc soc. a zdrav. pojištění;

odst. 6 – zvýšení limitu pro zdanění příspěvků autorů zvl. sazbou daně podle § 36 ZDP ze 3 000 Kč na 7 000 Kč. Od r.2008 daň činí 15 % a od r. 2009 12,5 %.

§ 7a Daň stanovená paušální částkou

Doplnění údajů, které se uvádějí do protokolu o ústním jednání, který sepisuje správce daně při stanovení daně paušální částkou.

§ 7c Minimální základ daně

Toto ustanovení bylo zrušeno a s ním související § 13 odst. 2, který se týkal postupu spolupracující osoby při jeho stanovení.

§ 8 Příjmy z kapitálového majetku a § 10 ostatní příjmy

§ 8 odst. 4 – zrušení ustanovení, které se týkalo samostatného základu daně a obdobně;

§ 10 odst. 8 – vzhledem k zavedení jednotné sazby daně podle § 16 ZDP již tato ustanovení nejsou v zákoně potřebná.

§ 13a Výpočet daně ze společného základu daně manželů - zrušeno

§ 14 Výpočet daně z příjmů dosažených za více zdaňovacích období – zrušeno

§ 15 Nezdanitelná část základu daně

odst. 4 – upřesnění textu bytové potřeby v souladu se stavebním zákonem;

odst. 6 – nově lze odečíst poplatníkem zaplacené pojistné na životní pojištění i v případě pojistné smlouvy

uzavřené s pojišťovnami usazenými v členských státech EU nebo EHS;

odst. 9 – nezdanitelné částky na straně nerezidentů – odpočet na bytovou potřebu se sníží za zdaňovací období, pokud úhrn příjmů nerezidenta ze zdrojů na území ČR činí nejméně 90 % všech jeho příjmů s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně, jsou od daně osvobozeny nebo příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvl. sazby.

§ 16 Sazba daně

Jednotná sazba daně od r. 2008 činí 15 % a od r. 2009 činí 12,5 %.

§ 23 Základ daně

odst. 3 písm. a) bod 12 – povinnost zvýšení základu daně o neuhrazené závazky odpovídající pohledávce, od jejíž splatnosti uplynulo 36 měsíců nebo se promlčela, ze kterých měl dlužník doposud nezdaněný prospěch vzniklý přijetím neuhrazeného plnění od věřitele. Zvýšení základu daně se nevztahuje na závazky z titulu půjček;

odst. 3 písm. c) bod 6 – navazuje na výše uvedené ustanovení v tom smyslu, že pokud dlužník v budoucnu závazky uhradí, základ daně se o jejich hodnotu opět sníží;

odst. 3 písm. a) bod 13 – zvýšení ZD nebo VH o částku, o kterou byl snížen základ daně podle § 34 odst. 9 a 10 v předchozích zdaň. obdobích, pokud poplatník pohledávku vzniklou z titulu postoupení majetkového podílu dále postoupil;

odst. 3 písm. b) body 4 a 5 – pro právní jistotu je doplněno, že v případě přeměn při zvyšování základního kapitálu u společníka nedochází ke vzniku zdanitelného příjmu, pokud současně nedojde ke zvýšení nabývací ceny;

odst. 7 – zrušeno ustanovení, které stanovilo cenu obvyklou pro úroky z půjčky ve výši 140% diskontní úrokové sazby ČNB. Pouze stanoví, že je-li úrok z půjčky nebo úvěru nižší než je cena obvyklá, správce daně základ daně věřitele o tento rozdíl upravovat nebude;

odst. 14 – doplnění, že i v případě, kdy podnikatel vedoucí účetnictví přejde na uplatňování paušálních výdajů, musí v roce předcházejícím roku, kdy uplatní výdaje paušální částkou, zvýšit základ daně o zbývající hodnotu zásob a pohledávek, které ještě nezahrnul do základu daně z titulu přechodu z vedení daňové evidence na vedení účetnictví;

odst. 4 písm. l) – zrušeno ustanovení, které upravovalo postup poplatníků v případě prodeje osobního automobilu. Toto ustanovení navazovalo na limitování vstupní ceny osobního automobilu a nájemného při finančním leasingu částkou 1 500 000 Kč. Podle přechodného ustanovení se § 23 odst. 4 písm. l) použije pro osobní automobily koupené nebo pořízené formou finančního leasingu do konce roku 2007.

§24 Výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů

odst. 2 písm. b) – vypuštěna věta, která navazovala na prodej osobního automobilu s limitovanou vstupní cenou. Při nákupu osobního automobilu počínaje rokem 2008 se již bude postupovat standardním způsobem a při jeho prodeji se zůstatková cena zahrne do daňových výdajů;

odst. 2 písm. e) – pro právní jistotu poplatníku je uvedeno, že daňovým výdajem je i pojistné zaměstnavatele z důvodu placení náhrad zaměstnancům při dočasné pracovní neschopnosti;

odst. 4 písm. f) – daňovým výdajem od roku 2008 je pouze sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem za zaměstnance. Související ustanovení § 25 odst. 1 písm. g);

odst. 2 písm. j) bod 3 – daňovým výdajem jsou výdaje na vzdělávání zaměstnanců s výjimkou výdajů na zvýšení jejich kvalifikace. (Pozn. podle § 25 odst. 1 písm. h) bod 2 daňovým výdajem není mimo jiné nepeněžní plnění poskytované zaměstnanci zaměstnavatelem ve formě možnosti používat vzdělávací zařízení s výjimkou zařízení uvedených v § 24 odst. 2 písm. j bod 3. Pokud se bude jednat o zvyšování kvalifikace zaměstnance a peněžní plnění zaměstnavatele za podmínky, že toto peněžní plnění bude sjednáno v kolektivní, pracovní či jiné smlouvě nebo ve vnitřních předpisech zaměstnavatele, bude se na straně zaměstnance jednat o zdanitelný příjem a na straně zaměstnavatele o daňový výdaj);

odst. 2 písm. k) bod 2 – výdaje na pracovní cesty pro poplatníky s příjmy dle § 7 jsou daňovými výdaji max. ve výši stanovené pro zaměstnance zaměstnavatele, který je neziskovou organizací;

odst. 2 písm. k) bod 3 – výše náhrady za použití vlastního motorového vozidla je pro poplatníky podle § 7 max. ve výši jako u zaměstnanců zaměstnavatele, který je neziskovou organizací. (Pozn. v roce 2008 to byla částka 3,80 Kč/Km. Tento limit platí i v případě, že pracovní cesta je uskutečněna za použití autobusu či nákladního auta);

odst. 2 písm. r) – daňovým výdajem je hodnota cenného papíru při prodeji zachycená v účetnictví ke dni jeho prodeje s výjimkou uvedenou v písmenech w) a ze) a s výjimkou CP, u kterého je příjem z jeho převodu osvobozen podle § 19 odst. 1 písm. ze) nebo podle § 19 odst. 9. Doplnění zákona plyne ze skutečnosti, že k osvobozeným příjmům nelze uplatnit daňové výdaje podle § 25 odst. 1 písm. i) ZDP;

odst. 2 písm. zc) - osvobození příjmů z loterií a her se týká pouze vsazených částek. Další příjmy

podléhají zdanění, a to bez ohledu na jejich pojmenování a bez možnosti uplatnění souvisejících nákladů, které by se jen těžce specifikovaly. Související ustanovení § 25 odst. 1 písm. zl);

odst. 2 - vypuštěna ustanovení týkající se uznatelnosti výdajů na dopravu zaměstnanců, příspěvek na penzijní a životní pojištění, přechodné ubytování zaměstnanců. Nově se tak postupuje podle § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP, tzn. sjedná-li zaměstnavatel se zaměstnanci výše uvedené benefity v kolektivní smlouvě, vnitřním předpisu, pracovní nebo jiné smlouvě, jedná se ze strany zaměstnavatele o výdaj daňový;

odst. 2 písm. zg) – daňovým výdajem se stávají výdaje vzniklé v důsledku prokazatelné likvidace zásob;

odst. 2 písm. zn) – pro právní jistotu poplatníků s příjmy podle § 7 nebo § 9, kteří nevedou účetnictví, jsou daňovým výdajem nejen výdaje na pořízení nehmotného majetku bez limitace pořizovací ceny, ale i výdaje na jeho technické zhodnocení;

odst. 4 – nové pravidlo daňové neuznatelnosti finančních nákladů ve výši 1 % z úhrnu nájemného z finančního pronájmu, pokud toto nájemné přesáhne 1 000 000 Kč. Související ustanovení § 25 odst. 1 písm. zm).

Zároveň zrušeno ustanovení, které limitovalo nájemné u osobních automobilů částkou 1 500 000 Kč (pozn. poslední věta byla zrušena);

odst. 4 písm. a) – nově doba trvání finančního leasingu u movitého majetku je shodná s dobou odpisování najatého majetku. U osobních automobilů musí doba nájmu trvat 5 let, a to u smluv, uzavřených od 1. 1. 2008. U nemovitostí se doba nájmu prodloužila z 8 na 30 let.

§§ 24a, 24b, 33a, 34a Závazné posouzení

- stanoví postup pro závazné posouzení poplatníků, týkajících se těchto oblastí:

§ 24a – závazné posouzení způsobu rozdělení výdajů (nákladů), které nelze přiřadit pouze ke zdanitelným příjmům;

§ 24b – závazné posouzení poměru výdajů (nákladů) spojených s provozem nemovitosti používané zčásti k podnikatelské nebo jiné samostatně výdělečné činnosti;

§ 33a – závazné posouzení skutečností, zda vynaložené výdaje na zásah do majetku jsou opravou nebo technickým zhodnocením;

§ 34a – závazné posouzení skutečností, zda se jedná o výdaje vynaložené při realizaci projektů výzkumu a vývoje. O posouzení poplatník žádá příslušného správce daně a v žádosti musí uvést zákonem stanovené nezbytně nutné výdaje a návrh výroku rozhodnutí. Žádosti o posouzení jsou zpoplatňovány částkou 10 000 Kč. Termíny pro podání žádosti ani pro vydání rozhodnutí však nejsou stanoveny.

§ 25 Nedaňové výdaje

odst. 1 písm. g) – daňovým výdajem není pojistné na sociální a zdravotní pojištění osob s příjmy podle § 7 a § 9, které tito poplatníci hradí za sebe;

odst. 1 písm. h) – výčet nepeněžních plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci, které pro zaměstnavatele nejsou daňovými výdaji i přes jejich sjednání v kolektivní, pracovní či jiné smlouvě nebo ve vnitřním předpisu firmy. Na straně zaměstnanců se přitom jedná o příjem od daně osvobozený podle § 6 odst. 9 písm. d) ZDP. Bude-li se jednat např. o rekreaci nad limit 20 000 Kč, který není u zaměstnanců již osvobozen, může se na straně zaměstnavatele jednat o daňový výdaj, pokud budou splněny podmínky dané § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP;

odst. 1 písm. k) – daňově uznatelné nejsou ztráty z provozu zařízení k uspokojování potřeb zaměstnanců nebo jiných osob, např. rekreační a sportovní zařízení. Daňovým výdajem jsou výdaje v § 24 odst. 2 písm. j) bod 1 až 3 (výdaje na bezpečnost, zdravotní péči a vzdělání) bez ohledu na výši příjmů a výdaje spojené s přechodným ubytováním zaměstnanců, bez ohledu na dosažené příjmy v těchto zařízeních. (Pozn. limit 3 500 Kč na přechodné ubytování zaměstnance v ubytovně na straně zaměstnavatele byl přesunut do osvobození příjmů ze závislé činnosti na straně zaměstnance (§ 6 odst. 9 písm. i) ZDP);

odst. 1 písm. zl) – daňovým výdajem nejsou výdaje související s příjmy nad rámec všech vsazených částek, tj. manipulační poplatky, ze všech poplatníkem provozovaných loterií a jiných podobných her, u kterých bylo povolení k provozování vydáno podle zvl. právního předpisu;

odst. 1 písm. zm) – daňovým výdajem nejsou finanční náklady u finančního leasingu hmotného majetku, který lze odpisovat, a to 1 % z úhrnu nájemného. Toto se nevztahuje na finanční výdaje, které v úhrnu nepřevýší 1 000 000 Kč za zdaňovací období;

odst. 1 písm. zn) – daňovým výdajem zaměstnavatele není hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti i při sjednání poskytování tohoto plnění v kolektivní, pracovní či jiné smlouvě nebo ve vnitřním předpisu firmy. Na straně zaměstnanců se jedná o nepeněžní plnění osvobozené od daně z příjmu podle § 6 odst. 9 písm. c) ZDP. Toto ustanovení však neplatí pro ochranné nápoje a pitnou vodu podle § 24 odst. 2 písm. j) bod 1 a § 24 odst. 2 písm. p) ZDP.

§ 27 Hmotný majetek vyloučený z odpisování

odst. 1 písm. ch) – zrušena možnost odpisování majetku nabytého darem, který je současně od darovací daně osvobozen. Toto ustanovení se vztahuje na majetek nabytý i před účinnosti tohoto zákona. Posledním rokem odpisování takto nabytého majetku je rok 2007;

odst. 2 – zrušené ustanovení o vyloučení technického zhodnocení z odpisování provedeného nájemcem v souvislosti se zrušením limitu výdajů spojených s pořízením osobních automobilů.

§ 29 Vstupní cena hmotného majetku

odst. 10 – vypuštěno ustanovení o zrušení limitované vstupní ceny u osobních automobilů pořízených od roku 2008;

odst. 1 písm. e) – doplnění tohoto ustanovení o to, že pětiletý časový test pro stanovení vstupní ceny majetku při nabytí děděním nebo darováním (je to cena stanovená pro účely daně dědické nebo darovací a po 5 letech je to reprodukční pořizovací cena) se vztahuje pouze na poplatníky – fyzické osoby;

odst. 1 písm. f) – umožnění investorům zahrnout „vícenáklady“ do vstupní ceny budovaných stavebních děl.

§ 30, 31 a 32 Odpisy hmotného majetku

odst. 1 -Zrušení odpisové skupiny 1a a příslušné sazby a koeficienty pro odpisování uvedené v § 31 a § 32 a přearažení hmotného majetku do odpisové skupiny 2. To se týká i osobních automobilů, které již byly odpisovány;

odst. 4 a 5 – zrušení ustanovení, které se týkaly odpisování hmotného majetku, který poplatník pronajal v rámci finančního leasingu, a to v návaznosti prodloužení lhůt pro trvání finančního leasingu v § 24 odst. 4 písm. a) ZDP. U smluv sjednaných od roku 2008 bude pronajatý hmotný majetek pronajímatel odpisovat standardním způsobem podle § 31 nebo § 32 ZDP. U smluv sjednaných do konce roku 2007 bude pronajímatel i nadále hmotný majetek odpisovat podle § 30 ZDP;

odst. 7 – u majetku, odpisovaného věcně nebo časově, je doba odpisování stanovena buď dobou použitelnosti nebo počtem měsíců dle zákona. Odpisování musí být rovnoměrné, bez přerušení. Obdobný postup platí i pro nehmotný majetek podle § 32a odst. 4 ZDP.

§ 32a Odpisy nehmotného majetku

odst. 6 – poplatník dle svého rozhodnutí může zahrnout do vstupní ceny i takové technické zhodnocení nehmotného majetku, jehož výše nepřesahuje limit 40 000 Kč;

odst. 6 písm. c) - doplnění chybějícího ustanovení v tom, že poplatník pokračuje v odpisování nehmotného majetku ze zvýšené vstupní ceny snížené o již uplatněné odpisy od měsíce následujícího po měsíci, ve kterém bylo technické zhodnocení ukončeno, a to u nehmotného majetku, u kterého je právo užívání sjednáno na dobu určitou, do konce doby sjednané smlouvou.

§ 34 Položky odčitatelné od základu daně

odst. 3 – zrušení možnosti uplatnění 30 % výdajů vynaložených na výchovu žáků učilišť;

odst. 9 až 12 – upřesnění postupu v případě vypořádání majetkových podílů oprávněným osobám, které jsou současně členy družstva a stanovení termínu končení možnosti odpočtu 50 % částky vypořádané, a to do konce roku 2009 v souladu s promlčením práva na vypořádání majetkového podílu.

§ 35 Slevy na dani

odst. 1 písm. c) – ustanovení zabraňuje tomu, aby si komplementáři komanditní společnosti sami na sebe uplatnili slevu na zaměstnance se zdravotním postižením, aniž by komanditní společnost zaměstnance se zdravotním postižením zaměstnávala.

§ 35ba Slevy na dani

odst. 1 - zvýšení slev na dani od roku 2008 (viz Tab.Slevy na dani - §35ba ZDP v roce 2007 a 2008) a umožnění starobním důchodcům uplatnit si slevu na poplatníka;

odst. 2 – slevu na dani podle § 35ba odst. 1 písm. a) - na poplatníka - si může uplatnit i daňový nerezident, pokud úhrn jeho příjmů ze zdrojů na území ČR činí nejméně 90 % všech jeho příjmů s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny.

§ 35c Daňové zvýhodnění na vyživované dítě

odst. 1 - zvýšení daňového zvýhodnění na 10 680 Kč (od roku 2009 ve výši 10 200 Kč) ročně, pokud neuplatňuje slevu na dani podle § 35a nebo 35b. U poplatníka s příjmy ze závislé činnosti, který u zaměstnavatele podepsal prohlášení k dani podle § 38k odst. 4 ZDP, může uplatnit měsíční zvýhodnění na dítě ve výši 1/12, tj. 890 Kč;

odst. 3 – daňový bonus může poplatník uplatnit, pokud jeho výše činí alespoň 100 Kč, maximálně do výše 52 200 Kč ročně.

§ 35d Výpočet zálohy na daň u poplatníků s příjmy dle § 6 ZDP

odst. 4 – měsíční daňový bonus lze vyplátit, pokud jeho výše činí alespoň 50 Kč, maximálně do výše 4 350 Kč.

§ 36 Zvláštní sazba daně

odst. 1 – sjednocení výše daně vybírané srážkou - od roku 2008 15 % a od roku 2009 12,5 %;

odst. 1 písm. c) – u finančního leasingu pro daňové nerezidenty se zvyšuje tato daň z 1 % na 5 %;

odst. 2 – u autorských honorářů dochází ke zvýšení daně z 10 % na 15 %.

§ 38b Minimální výše daně

Daň nebo daň včetně zvýšení daně nebo penále se nepředepíše a neplatí, nepřesáhne-li 200 Kč nebo celkové zdanitelné příjmy nečiní u fyzické osoby více než 15 000 Kč. To neplatí, byla-li z těchto příjmů vybrána daň nebo záloha na daň srážkovou.

§ 38f Vyloučení dvojího zdanění příjmů ze zahraničí

odst. 9 – nový odstavec, který stanoví, že nárok na vyloučení dvojího zdanění podle odst. 1 uplatní poplatník na základě seznamu všech potvrzení podle odst. 4, která měl k dispozici v zákonné lhůtě pro podání daňového přiznání. Seznam se předkládá zároveň s daňovým přiznáním. Jednotlivé položky tohoto seznamu musí obsahovat údaje identifikující zahraničního správce daně nebo zahraničního plátce daně nebo depozitáře, stát zdroje zahraničních příjmů, částku daně zaplacené v tomto státě v místní měně a v přepočtu v tomto státě na koruny a výši příjmů ze zdrojů v tomto státě, stanovenou podle odst. 3. Součástí seznamu je přehled zahraničních správců daně, jejichž doklady nemá poplatník ve lhůtě pro podání daňového přiznání k dispozici z důvodů uvedených v odst. 8. Ten musí obsahovat údaje o státě zdroje zahraničních příjmů, předpokládané výši příjmů ze zdrojů v daném státě nebo daně, uplatněné v daňovém přiznání. Daňový subjekt je povinen na výzvu správce daně prokázat kdykoliv ve lhůtě pro vyměření daně oprávněnost nároku na vyloučení dvojího zdanění uplatněného v daňovém přiznání a doložit jej potvrzeními podle odst. 4.

§ 38g Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob

odst. 2 – v souvislosti se zrušením společného zdanění manželů byla zrušena povinnost manželů podávat daňové přiznání. Daňové přiznání podává zaměstnanec, kterému je vyplacen příjem ze závislé činnosti za minulé roky, kdy mu je zaměstnavatel nevyplatil a které se podle § 5 odst. 4 ZDP nepovažovaly za jeho příjmy ve zdaňovacím období, kdy je zaměstnavatel zúčtoval. Ministerstvo financí zveřejnilo v pokynu

č. D – 300 způsob propočtu základu daně ve zdaňovacím období, kdy jsou zaměstnanci dlužné příjmy vyplaceny a způsob zápočtu sražené zálohy. Daňové přiznání je povinen podat daňový nerezident, který uplatňuje slevu na dani podle § 35ba, daňové zvýhodnění podle § 35c nebo nezdanitelnou část základu daně na bytovou potřebu podle § 15 odst. 3 a 4.

§ 38h Vybírání a placení záloh na daň a daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků

odst. 1 – plátce daně vypočte zálohu na daň z příjmů dle § 6 ZDP ze základu pro výpočet zálohy. Základem je úhrn příjmů zúčtovaný nebo vyplacený poplatníkovi za kalendářní měsíc nebo za zdaňovací období, kromě příjmů zdanitelných srážkovou daní snížený o částky, které jsou od daně osvobozeny a zvýšeny o částky na sociální a zdravotní pojištění, které je povinen platit zaměstnavatel sám za sebe. U zaměstnance, na kterého se vztahuje povinné zahraniční pojištění stejného druhu, zvýšený o částku odpovídající příspěvkům zaměstnavatele na toto zahraniční pojištění. Související ustanovení § 6 odst. 13 a 14 ZDP;

odst. 2 – měsíční záloha z příjmů ze závislé činnosti je 15 %, od roku 2009 pak 12,5%;

odst. 4 – plátce daně u kterého poplatník nepodepsal prohlášení k dani, vypočte zálohu podle odst. 1 a 2, pokud nejde o příjmy zdaněné srážkovou daní podle § 36 odst. 2 nebo § 36 odst. 1 písm. a);

odst. 5 – k prokázaným nezdanitelným částkám ze základu daně podle § 15 a ke slevě na dani podle § 35ba odst. 1 písm. b) – na manžela, manželku s vlastními příjmy do 38 040 Kč – přihlédne plátce za podmínek § 38k odst. 5 až při ročním zúčtování záloh a daňového zvýhodnění za zdaňovací období;

odst. 12 – z důvodu osvobození příspěvku zaměstnavatele na penzijní a životní pojištění v celkové výši 24 000 Kč bylo vypuštěno stávající ustanovení a nahrazeno ustanovením, který stanoví, že zaměstnavatel při výpočtu záloh na daň u daňového nerezidenta nepřihlédne ke slevě na dani podle § 35ba odst. 1 písm. a) až e) ani k daňovému zvýhodnění na dítě. Nerezidenti je mohou uplatnit pouze v daňovém přiznání

podle § 38g ZDP. Podle přechodných ustanovení se u příspěvku zaměstnavatele na penzijní pojištění se státním příspěvkem zahrnutého do zúčtování mezd za prosinec 2007 a poukázaného na účet zaměstnance u penzijního fondu do 8 dnů po zúčtování mezd za tento měsíc, postupuje podle § 38h odst. 12 ZDP, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti novely zákona, tj. do 31. 12. 2007.

§ 38ch Roční zúčtování záloh na daň z příjmů fyzických osob s příjmy dle § 6 a daňového zvýhodnění

odst. 3 – plátce daně provede roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění jen na základě dokladů od všech předchozích plátců daně o zúčtované nebo vyplacené mzdě, částce odpovídající pojistnému, které byl povinen platit zaměstnavatel sám za sebe, sražených záloh na daň z těchto příjmů, poskytnuté měsíční slevě na dani a vyplacených daňových bonusech;

odst. 5 – poplatníkovi, který neuplatňuje daňové zvýhodnění, vrátí plátce daně jako přeplatek **kladný rozdíl** mezi zálohově sraženou daní a daní vypočtenou podle § 16 a sníženou o slevu na dani podle § 35ba, a to nejpozději při zúčtování mzdy za březen, činí-li tento rozdíl více než 50 Kč.

§ 38j Povinnost plátců daně z příjmů dle § 6 ZDP

odst. 2 – mzdový list musí nově obsahovat i částku pojistného nebo příspěvků na zahraniční pojištění, které je z úhrnu zúčtovaných mezd povinen platit zaměstnavatel sám za sebe, a dále i vypočtenou zálohu nebo daň sraženou podle zvláštní sazby daně.

§ 38l Prokazování nároku na odečet nezdanitelných částí základu daně, slevy na dani a daňového zvýhodnění

odst. 1 písm. c) – v případě úvěru poskytnutého na účely uvedené v § 15 odst. 3 písm. a), tj. výstavbu rodinného domu, bytového domu, bytu nebo změna stavby, prokazuje poplatník rozhodné skutečnosti pro uplatnění zaplacených úroků z úvěru stavebním povolením a dokončení stavby výpisem z listu vlastnictví;

odst. 4 – pokud poplatník nebo nezletilé dítě, na které poplatník uplatňuje daňové zvýhodnění, studuje na střední nebo vysoké škole v cizině, prokáže při stanovení záloh nebo daně potvrzením o studiu vydaném zahraniční školou na určité období a rozhodnutím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, že takové studium je postaveno na roveň studia středních nebo vysokých školách v ČR.

§ 38p Možnost odpočtu vyšších odčitatelných položek podle § 34 a položek snižujících základ daně podle § 15 odst. 1 ZDP

odst. 2 – poplatník nebo jeho právní nástupce je může uplatnit jen v dodatečném daňovém přiznání na vyšší daňovou povinnost nebo na daňovou povinnost, která se neodchyluje od poslední známé daňové povinnosti, a to jen v takové výši, aby rozdíl mezi nově stanoveným základem daně sníženým o tyto položky zaokrouhleným na celé stokoruny dolů a základem daně sníženým o odčitatelné položky podle § 34 a položky snižující základ daně podle § 15 odst. 1 zaokrouhleným na celé stokoruny dolů, z něhož byla daň pravomocně vyměřena, činil alespoň 100 Kč. Novela odstraňuje rozpor s § 46 odst. 9 zákona o správě daní a poplatků.

Příloha č. 1 Třídění hmotného majetku do odpisových skupin

Zrušení odpisové skupiny 1a - osobní automobily se od roku 2008 odpisují již ve 2. odpisové skupině, tzn., že i technické zhodnocení provedené nájemcem na najatém osobním automobilu bude nájemce odpisovat podle sazby (koeficientu) pro 2. odpisovou skupinu.

Doplnění odpisové skupiny 5 – nebytové jednotky vzniklé rozdělením budov nebo staveb v odpisové skupině 6 budou odpisovány stejně jako tyto budovy (stavby), pokud nejsou rozděleny. Doba odpisování je shodná bez ohledu na to, zda je např. administrativní budova odpisována jako jeden hmotný majetek nebo je rozdělena na několik nebytových jednotek. Tato změna se netýká nebytových jednotek, které vznikají rozdělením bytových domů (např. kočárkáren), které jsou odpisované v páté odpisové skupině.

Příloha č. 2 Postup při přechodu z vedení účetnictví na daňovou evidenci

Doplnění zákona, jak postupovat v případě částek na účtech časového rozlišení, dohadných účtech, záloh a opravných položek.

Přechodná ustanovení

Zrušení daňového odpisu pohledávek splatných do konce roku 1994 u poplatníků, kteří vedou účetnictví.. Tyto pohledávky nebudou zvyšovat základ daně ani u poplatníků, kteří přejdou z vedení daňové evidence na vedení účetnictví, ani u poplatníků, kteří ukončili svou činnost.

Zdroj: Vlastní zpracování dle: VLACH, Pavel; RYLOVÁ, Zuzana. Reforma daní z příjmů od roku 2008.

1. vyd. Ostrava: Sagit, a. s., 2007. 256 s. ISBN 978-80-7208-648-1.

Novela provedená předpisem	Mění a doplňuje	Účinnost
Zákon č. 306/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1992 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony	Doplnění a drobné změny do § 6 odst. 9, § 15 odst. 1, § 20 odst. 8, § 35ba odst. 1, § 35c odst. 6, § 38k odst. 4, § 38l odst. 2 a 3, související se změnami v důchodovém pojištění od 1. 1. 2010. Daňová úprava, vztahující se do 31.12.2009 k částečnému invalidnímu důchodu se vztahuje od 1. 1. 2010 k invalidnímu důchodu prvního a druhého stupně, daňová úprava vztahující se k plnému invalidnímu důchodu se od 1. 1. 2010 vztahuje k invalidnímu důchodu pro invaliditu třetího stupně	1. 1. 2010
Zákon č. 482/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů	§ 4 odst. 1 písm. i) - doplnění osvobození příjmů poplatníka, který pečuje o postiženou osobu, která není osobou blízkou jen do limitu, který je dán zákonem o sociálních službách pro jednu osobu ve stupni postižení IV, tj. úplná závislost. § 35ba odst. 1 písm. b) - zvyšuje limit příjmů pro uplatnění slevy na dani na druhého z manželů z 38 040 Kč na 68 000 Kč ročně. Související ustanovení: § 38k odst. 5 písm. c). Úprava výše uvedených ustanovení se použije již pro zdaňovací období roku 2008.	31. 12. 2008
Zákon č. 2/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony	§ 4 odst. 1 písm. h) - zvyšuje se limit pro osvobození důchodu od daně, a to ze 198 tis. Kč ročně na 36 násobek úrovně minimální mzdy platné k 1. 1. zdaňovacího období, tj. 288 000 Kč. § 4 odst. 1 písm. w) – pro osvobození příjmů z prodeje cenných papírů se nadále nebudou rozlišovat cenné papíry na investiční a ostatní a dále se pro testování limitu 5 % podílu na základním kapitálu a hlasovacích právech společnosti v době 24 měsíců před prodejem bude brát v úvahu pouze přímý podíl. Rozhodujícím je překročení limitu jen u jedné z kategorií, tj. buď u podílu na základním kapitálu nebo u hlasovacích práv. § 6 odst. 9 – osvobození odborného rozvoje zaměstnance (včetně studia) musí souviset s předmětem činnosti zaměstnavatele. Osvobození je podmíněno navíc tím, že v souladu se zákoníkem práce je odborný rozvoj zaměstnance považován zaměstnavatelem za výkon práce zaměstnance. (Pozn. toto kritérium se ruší novelou č. 216/2009 Sb. v rámci protikrizových opatření již počínaje rokem 2009 a pro daňové osvobození zaměstnance požaduje pouze, aby se jednalo o nepeněžní plnění vynaložené zaměstnavatelem na odborný rozvoj, nikoliv o přímou platbu zaměstnanci). § 6 odst. 13 – při stanovení základu daně u poplatníku podle § 6, na které se nevztahují tuzemské právní předpisy o veřejnoprávním pojištění, se postupuje tak, jako by se na zaměstnance toto pojištění vztahovalo (zavádí se daňová fikce). Tzn., že příjmy poplatníka se budou při stanovení základu daně navyšovat o částku tuzemského pojištění placeným zaměstnavatelem (34 %), a to včetně akceptace horního limitu pro placení pojistného. Tento postup se uplatní i u zaměstnance, u kterého povinnost platit povinné pojistné (tuzemské) zaměstnavatel nemá. Pojistné se zaokrouhluje na celé Kč	1. 1. 2009 – dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů

	<p>nahoru.</p> <p>§ 6 odst. 15 - při stanovení samostatného základu daně pro daň vybíranou srážkou podle § 36 ZDP, musí zaměstnavatel u příjmů daňových nerezidentů nově zvýšit základ daně o povinné pojistné (tuzemské), a to i za okolností, že povinnost platit pojistné nemá. V praxi se jedná zejména o příjmy dle § 22 odst. 1 písm. g) bod 6 ZDP. Tzn., že pokud se např. z odměn členů statutárních orgánů právnických osob platí v ČR jen zdravotní pojištění, pak se tyto příjmy musí při výpočtu samostatného základu daně pro daň vybíranou srážkou u daňového nerezidenta ČR zvýšit jen o 9 %.</p> <p>§ 6 odst. 16 – příjem za rok 2008, vyplacený po 31. 1. 2009 se zvyšuje o pojistné, které byl povinen v době zúčtování příjmu z něho platit zaměstnavatel. Vzhledem k parametrům roku 2009 a 2008 bude sice příjem zdaněn až s ročním odstupem, ale ve stejné výši (neprojeví se pokles sazby pojistného hrazené zaměstnavatelem pro rok 2009).</p> <p>Přechodné ustanovení bod 18. – mzda vyplacená za rok 2007 až po 31. 1. 2008 bude zdanitelným příjmem zaměstnance až roku 2008 s tím, že uvedenou mzdu zaměstnanec zahrne do základu daně ve 100 % výši (ani nezvýšenou o pojistné hrazené zaměstnavatelem roku 2008, ani nesníženou o pojistné hrazené zaměstnancem roku 2007).</p> <p>§ 15 odst. 1- odpočet hodnoty daru od základu daně i v situacích, kdy je dar poskytnut do jiného čl. státu EU, Norska a Islandu, a to za předpokladu max. možného splnění podmínek stanovených pro tento odpočet v ČR.</p> <p>§ 16 - sazba daně ponechána na 15 % (nikoliv 12,5 % dle zákona č. 261/2007 Sb.).</p> <p>§ 23 odst. 3 písm. a) bod 12 – u poplatníků s příjmy dle § 7 nebo § 9, vedoucích daňovou evidenci možnost upravit základ daně po ukončení (přerušení) činnosti prostřednictvím dodatečného daňového přiznání i o závazky uvedené v § 23 odst. 3 písm. a) bod 12. Pokud dlužník bude evidovat příslušné nezaplacené dluhy, základ daně podle § 23 odst. 3 písm. a) bod 12 ZDP zvýší. Ve zdaňovacím období, kdy dluh zaplatí, základ daně podle § 23 odst. 3 písm. c) sníží.</p> <p>§ 24 odst. 2 písm. zp) – daňově uznatelné výdaje vynaložené v rámci pomoci poskytnuté formou nepeněžního plnění v souvislosti s odstraňováním následků živelných pohrom ke kterým došlo na území ČR, jiného čl. státu EU, Norska nebo Islandu.</p> <p>§24 odst. 4 - ruší pravidlo daňové neuznatelnosti finančních nákladů ve výši 1 % z úhrnu nájemného z fin. pronájmu, pokud toto nájemné přesáhne 1 000 000 Kč zpětně od roku 2008.</p> <p>§ 35ba - ponechány slevy na dani (viz Tab. 2.8.).</p> <p>§ 35c - ponecháno daňové zvýhodnění na dítě (viz tab. 2.10).</p>	
--	---	--

	<p>§ 38h odst. 13 – upřesnění způsobu stanovení tzv. superhrubé mzdy tehdy, kdy dojde u poplatníka s příjmy dle § 6 ZDP k „zastropování pojistného“ a současně ke vzniku dvou vyměřovacích daňových základů.</p>	
<p>Zákon č. 216/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony</p>	<p>§ 3 odst. 4 písm. f) – týká se příjmů z převodu majetku mezi osobami blízkými v souvislosti s předčasným ukončením činnosti zemědělského podnikatele. Předmětem daně nejsou příjmy z převodu majetku jak úplatného (prodej), tak bezúplatného (darování).</p> <p>§ 4 odst. 2 písm. d) – pětiletý časový test držby vlastnictví pro osvobození příjmů z převodu pozemku se nepřerušuje v případě rozdělení pozemku. Pětiletá lhůta pro osvobození se počítá již od nabytí nerozděleného pozemku a ne od doby, kdy byl rozdělený pozemek zapsán do katastru nemovitostí.</p> <p>§ 6 odst. 9 – nepeněžní plnění zaměstnavatele na odborný rozvoj zaměstnanců je u zaměstnance příjmem osvobozeným od daně i v případě, že jde o zvyšování kvalifikace související s předmětem činnosti zaměstnavatele. Obdobná úprava je u § 24 odst. 2 písm. j) bod 3 – daňový náklad zaměstnavatele. Peněžní plnění v souvislosti se zvyšováním kvalifikace je zdanitelným příjmem zaměstnance. V případě odborného rozvoje, který nesouvisí s předmětem činnosti zaměstnavatele a půjde o nepeněžní plnění (zaměstnavatel hradí školné přímo škole), může se u zaměstnance jednat o osvobozený příjem, ale podle § 6 odst. 9 písm. d) ZDP v případě, že půjde o nepeněžní plnění ze sociálního fondu, resp. z nedaňových výdajů.</p> <p>§ 6 odst. 9 – osvobození hodnoty nepeněžního plnění na zvýšení kvalifikace hrazené zaměstnanci zaměstnavatelem v rámci péče o odborný rozvoj zaměstnanců od daně z příjmů fyzických osob, za podmínky, že souvisí s předmětem činnosti zaměstnavatele. Na straně zaměstnavatele jde o automatický daňový náklad podle nového znění § 24 odst. 2 písm. j) bod 3).</p> <p>§ 24 odst. 15 – nově vložený odst. 15 umožňuje u finančního leasingu hmotného majetku, u kterého jsou uplatňovány mimořádné odpisy podle nově vloženého § 30a, zkrátit min. dobu nájmu na 12, resp. 24 měsíců. Dle Přechodných ustanovení se §24 odst. 15 použije na majetek, který byl pronajatý na základě smlouvy uzavřené ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona (tj.od 20. 7. 2009 do 30. 6. 2010).</p> <p>§ 30a – nově vložený paragraf- mimořádné odpisy – úprava mimořádných odpisů nového hmotného majetku zařazeného do odpisové skupiny 1 a 2 a pořízeného od 1. 1. 2009 do 30. 6. 2010. Na to navazují legislativně-technické změny v § 26 odst. 1, § 29 odst. 3.</p> <p>§ 36 odst. 1 doplněno, že 15 % srážkové dani podléhají také sankce ze závazkových vztahů vyplácené daňovým nerezidentům – doplnění tohoto příjmu do § 22 odst. 1 písm. g) v bodě 12 k 1. 1. 2009 nebylo promítnuto . Související legislativně-technická změna v § 38d odst. 1.</p>	<p>20. 7. 2009</p>

	<p>§ 36 odst. 7 – nově vložená změna - možnost zdanění příjmů zdaněných rezidentům z EU, resp. EHS srážkovou daní v daňovém přiznání, tedy možnost uplatnění daňových výdajů. Jedná se o příjmy, které jsou taxativně vymezeny v § 22 ZDP a které by u daňových rezidentů byly zahrnovány do základu daně. Sražená daň se započte do daňové povinnosti jako zaplacená záloha. Související legislativně-technické změny jsou v § 5 odst. 5, § 38d odst. 4 a odst. 5, § 38g odst.3.</p> <p>§ 38f odst. 4 – možnost zaměstnance s příjmy plynoucí z EU, resp. EHS vyjmout tyto příjmy ze zdanění. Dle Přechodných ustanovení se toto ustanovení použije poprvé pro rok 2008.</p> <p>§ 38j odst. 4 – podávání elektronického vyúčtování daně ze závislé činnosti v případě zaměstnávání daňových nerezidentů v počtu 10 v průběhu zdaňovacího období, poprvé za období 2010.</p> <p>Přechodná ustanovení řeší prodej osobního automobilu se vstupní cenou limitovanou částkou 1 500 000 Kč – lze i nadále postupovat podle § 23 odst. 4 písm. l) a § 24 odst. 2 písm. b).</p>	
Zákon č. 221/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů	<p>§ 6 odst. 13 – sleva na pojistném na sociální zabezpečení nemá vliv na uplatnění principu superhrubé mzdy. O slevu ve výši 3,3 % rozdílu mezi 1,15 násobkem průměrné mzdy a vyměřovacím základem zaměstnance, max. do 25 % jeho vyměřovacího základu, si zaměstnavatel při splnění podmínek může uplatnit zpětně za 1.-7. měsíc a následně za každý měsíc roku 2009 až do konce roku 2010. (Pozn. k 1. lednu 2010 byla tato sleva zrušena).</p>	1. 8. 2009
Zákon č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech	§ 38l odst. 1 – v návaznosti na zavedení základních registrů byl vypuštěn občanský průkaz jako doklad o trvalém pobytu pro účely prokázání nároku u zaměstnavatele ke snížení základu daně o úroky na bytové potřeby.	1. 7. 2010
Zákon č. 289/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu a o změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů	<p>§ 7 odst. 7 – zvýšení výdajů uplatňovaných u osob samostatně činných procentem z příjmů, tzv. paušálních výdajů (viz Tab. 2.3). Podle přechodných ustanovení novou výši výdajů lze použít již za období roku 2009.</p>	1. 10. 2009
Zákon č. 303/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím statutu poslanců Evropského parlamentu	<p>§ 4 odst. 1 a § 6 odst. 9, odst. 10 Osvobození příspěvků, naturálních plnění a náhrady výdajů poslanců EP, vč. zaopatření a náhrad vyplácených pozůstalým poslancům EP. Změny se lze uplatnit již za období 2009.</p>	4. 9.2009/ červenec 2009
Zákon 304/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění	<p>§ 24 odst. 2 písm. zt) – v nově vloženém ustanovení je upraven paušální výdaj na dopravu 5 000 Kč, resp. 4 000 Kč měsíčně na jedno vozidlo, max. na 3 vozidla.</p> <p>§ 25 odst. 1 písm. zp) – v nově vloženém ustanovení je stanoveno, že výdaje na spotřebované pohonné hmoty a parkovné nelze při uplatnění paušálního výdaje na</p>	1. 1. 2010

<p>pozdějších předpisů</p>	<p>dopravu již uplatnit jako výdaje daňové.</p> <p>§ 28 odst. 6 – doplněné ustanovení míry krácení daňového odpisu u vozidla využívaného pro služební i soukromé účely, je-li u něho uplatněn krácený výdaj na dopravu. Poměrnou částí odpisů se rozumí 80 % odpisů.</p> <p>Podle Přechodného ustanovení lze paušální výdaj na dopravu uplatnit již za období roku 2009.</p>	
<p>Zákon č. 326/2009 Sb., o podpoře hospodářského růstu a sociální stability</p>	<p>Duplicitní novela, změny již provedeny zákonem č. 216/2009 Sb. (mimořádné odpisy, zkrácení finančního leasingu). Účinnost těchto duplicitních změn je 24. 9. 2009.</p> <p>§ 35c odst. 1 – zvýšení daňového zvýhodnění na dítě z 10 680 Kč na 11 604 Kč od 1. 1. 2010.</p>	<p>1. 7. 2009</p>
<p>Zákon č. 362/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2010</p>	<p>§ 6 odst. 9 a 11 – změny v osvobození náhrad veřejných činitelů od daně z příjmů ze závislé činnosti.</p> <p>§ 7 odst. 7 – snížení paušálních výdajů u příjmů z podnikání podle zvl. předpisů a u příjmů z jiné samostatně výdělečné činnosti ze 60 % na 40 %.</p> <p>Nové přechodné ustanovení – prvé použití pro období roku 2010.</p> <p>Zvyšuje maximální vyměřovací základ pro odvody na sociální a zdravotní pojištění ze 48 násobku průměrné mzdy na 72 násobek, (tj. z 1 130 640 Kč na 1 706 976 Kč).</p> <p>Zrušení slevy na pojistném, kterou mohli uplatňovat zaměstnavatelé podle zákona č. 221/2009 Sb., a to od 1. 8. 2009 do 31. 12. 2010, vč. mimořádné slevy za období od 1. 1. 2009 do 31. 7. 2009. Podle přechodného ustanovení náleží sleva na pojistném naposledy za prosinec 2009.</p>	<p>1. 1. 2010</p>

Zdroj: KOLEKTIV AUTORŮ. Daňové zákony v úplném znění k 1. 9. 2009 s přehledy změn. Olomouc: ANAG, spol. s r. o., 2009. 199 s. ISBN 978-80-7263-547-4.

MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2009, úplná znění platná k 1. 1. 2009. 17, vyd. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2009. 216 s. ISBN 978-80-247-2803-2.